

university of
 groningen

faculty of spatial sciences

From policy to practice

**IMPLEMENTING CHILD-FRIENDLY DESIGN IN NEW URBAN
DEVELOPMENT IN GRONINGEN**

Sabine Dieben

**Master thesis Society, Sustainability & Planning
University of Groningen**

Colofon

Title:	From policy to practice - implementing child-friendly design in new urban development in Groningen
Author:	Sabine Dieben S2733692 s.dieben@student.rug.nl
Programme:	Society, Sustainability and Planning Faculty of Spatial Sciences University of Groningen
Supervisor:	Terry van Dijk
Version:	Final version
Date:	September 25, 2024
Word count:	21.958 words

Abstract

This research examines how the municipality of Groningen translates policy aspirations into practical implementations of child-friendly design principles in new urban development projects. A mixed-methods approach was used, including in-depth interviews, a policy analysis, and case studies of three new build projects in Groningen: Westerwal, Ebbingekwartier, and Eemskwartier. These projects are analyzed to assess their child-friendliness and the factors contributing to their outcomes. A Child-Friendly Neighbourhood Index (CFNI) is developed to measure and compare the spatial quality for children across these projects. The research reveals that while Groningen's policies often integrate child-friendly elements within broader goals like sustainability and social cohesion, explicit prioritization of child-friendliness is not always evident. The use of several tools allows the municipality to set priorities that include child-friendly features depending on the specific context of each project. However, the successful implementation of these policies is frequently hindered by challenges such as spatial constraints, competing stakeholder interests, and a lack of direct involvement of children in planning processes. The study concludes that while Groningen has made strides in implementing child-friendly design principles, there is room for improvement in making these initiatives more visible and explicitly targeted. The insights gained from this research can serve as a valuable reference for other cities facing similar urban challenges, promoting knowledge sharing and best practices in creating inclusive, child-friendly urban environments.

Key words: child-friendly urban design, Child Friendly City, urban development, policy implementation, spatial quality, policy aspirations, stakeholder engagement.

Table of contents

COLOFON	1
ABSTRACT	2
TABLE OF CONTENTS	3
LIST OF TABLES AND FIGURES	4
LIST OF ABBREVIATIONS	4
1 INTRODUCTION	5
1.1 BACKGROUND	5
1.2 SCIENTIFIC RELEVANCE	7
1.3 RESEARCH OBJECTIVES	8
1.4 READING GUIDE	8
2 THEORETICAL FRAMEWORK	9
2.1 UNDERSTANDING POLICY IMPLEMENTATION PROCESSES	9
2.2 INTRODUCTION TO THE CHILD FRIENDLY CITY	10
2.3 CHALLENGES FACED BY MUNICIPALITIES	12
2.4 STRATEGIES TO SUPPORT THE IMPLEMENTATION OF CHILD-FRIENDLY DESIGN	16
2.5 STAKEHOLDERS PERCEPTIONS AND PRIORITIES	21
3 METHODOLOGY	26
3.1 RESEARCH METHOD	26
3.2 DATA COLLECTION	27
3.2 CASE DESCRIPTION	30
3.3 CHILD-FRIENDLY NEIGHBOURHOOD INDEX	32
4 FINDINGS	35
4.1 POLICY ANALYSIS	35
4.2 INTERVIEWS	40
4.3 CHILD-FRIENDLY NEIGHBOURHOOD INDEX	43
5 CONCLUSION	50
6 DISCUSSION	52
LIMITATIONS	53
RECOMMENDATIONS	54
REFERENCES	55
APPENDIX I	63
APPENDIX II - INTERVIEWS	65
INTERVIEW GUIDE	65
INFORMED CONSENT	67
PARTICIPANTS	69

List of tables and figures

Tables

Table 3.1: Child-Friendly Neighbourhood Index

Table 4.1: municipal policies for selected neighbourhoods

Table 4.2: Key themes and supporting quotes from interviews

Table 4.3: Results child-Friendly Neighbourhood Index

Table 4.4: CNFI Westerwal

Table 4.5: CNFI Ebbingekwartier

Table 4.6: CNFI Eemskwartier

Table A.1: detailed information about selected new build projects: Westerwal, Ebbingekwartier and Eemskwartier

Table A.2: Overview and detailed information of the interviewees

Figures

Figure 2.1: building blocks CFCI (UNICEF, 2018)

Figure 3.1: Map with location of selected case studies (Adjusted from Google Maps, 2023)

Figure A.1: Location Westerwal (Gemeente Groningen, 2020)

Figure A.2: Location Ebbingekwartier (Gemeente Groningen, 2022)

Figure A.3: Location Eemskwartier (Gemeente Groningen, 2015)

List of abbreviations

Abbreviation	Definition
CFC	Child Friendly City
CRC	UN convention on the Rights of the Child
CFCI	Child Friendly City Initiative
CFCS	Child Friendly Cities Secretariat
Wro	Wet ruimtelijke ordening (spatial planning act)
CSR	Corporate Social Responsibility
CFNI	Child friendly Neighbourhood Index

1 Introduction

1.1 Background

In the 21st century more people are living in cities than ever before. This trend is expected to continue in the coming decades, with the United Nations projecting that the world's urban population will reach 68% by 2050, up from 55% in 2018 (Krishnamurthy, 2019). As this urbanization continues to sweep across the globe, cities face the challenge of creating liveable and inclusive urban environments that cater the needs and perspectives of diverse groups of the population (Krishnamurthy, 2019). It is essential to consider this for the most vulnerable members of society: children. This is because the built environment significantly impacts children's well-being, development, and quality of life (Brown et al., 2019). However, as explained by Jansson, Sundevall and Wales (2016), urbanization results in cities becoming less child-friendly, with a decrease in open spaces, an increase in traffic, and children restricted independent mobility. Further stated by Jansson et al. (2016), there is less room in many western countries for outdoor play, resulting in more indoor activities that are managed and directed by adults, while these difficulties are made worse by social factors, such as adults' safety concerns. As described by the UNICEF Office of Research (2022), children often live in environments that have unhealthy living conditions, like polluted air and loud noises surrounding them. These unhealthy conditions can seriously harm children's mental and physical health, affect their ability to learn, and make it hard for them to have a happy and healthy life. (UNICEF office of research, 2022).

To address such challenges, the concept of child-friendly cities has emerged as a critical aspect of urban planning and development and gained significant attention in recent years (Elshater, 2018; Krishnamurthy, Steenhuis, Reijnders and Stav, 2018). UNICEF (2020) has defined a Child Friendly City (CFC) as an urban environment that is designed and developed to improve the lives of children, while upholding their rights as outlined in the UN Convention on the Rights of the Child (CRC). Whitzman et al. (2010) describe child-friendly cities as going beyond addressing specific programs, like reducing car traffic in residential areas or empowering children to explore their environments more independently. Instead, these cities take a comprehensive and institutionalized approach at the council level by involving the views of children on their environments, and by implementing policies and programs based on those perspectives. Further explained by Elshater (2018), child-friendly urban design focusses on the creation of spaces where children can grow, play, and learn safely, with access to essential services, social interaction, and educational resources.

The different ways in which urban environments impact children's lives can be categorized in two distinct aspects, namely institutional and physical-spatial, each uniquely shaping children's experiences (Riggio, 2002; Whitzman et al., 2010; UNICEF, 2022b). The institutional aspect refers to the involvement of children in procedural and decision-making processes (Whitzman et al., 2010). It encompasses the mechanisms through which institutions, such as government bodies, schools and other social services enable and promote significant and inclusive child participation, which is also one of the main goals of the Child Friendly Cities Initiative (CFCI) (UNICEF, 2022b). These participation mechanisms should be institutionalized to guarantee that the perspectives of children and youth are included in local strategies, planning documents and in all decisions and processes that impact their lives (UNICEF, 2022b). Opposite

to the institutional aspect stands the physical-spatial aspect, which relates to the city's tangible environment and infrastructure (Danenberg, Doumpa and Karssenberg, 2019; Brown et al., 2019). As explained by Danenberg et al. (2019), the physical layout of a city significantly influences children's mobility and ability to participate in various activities. For example, the absence of safe walking paths or bike lanes can limit children's independence (Jansson et al., 2016). Similarly, a lack of green spaces can restrict opportunities for outdoor play, while poor air quality or unsafe neighbourhoods can prevent children from engaging in outdoor activities (Wilhelmsen et al., 2023; UNICEF office of research, 2022).

Evidently, the process of creating child-friendly spaces is anything but straightforward. Explained by de Jong et al. (2023), the development of child-friendly urban environments is a complex endeavour that often involves collaboration between several stakeholders, who must navigate a landscape of competing interests and conceptual factors. On the one hand, national-level changes in regulations, laws, and processes are necessary, to provide a framework that promotes child-friendly urban development (Ministry of Infrastructure and the Environment, 2011). On the other hand, addressing and evaluating the practical, low-level processes at the district or neighbourhood level where the built environment directly impacts children's well-being is equally important. However, noted by Karsten and van Vliet (2006a), the importance of the local scale in the daily lives of children and their families is often overlooked, which increases the need for more family-friendly policies even more. These low-level processes are further complicated by the need to balance the growing demand for diverse urban uses, particularly in the face of spatial constraints and the increasing pressure on public space (Gemeente Groningen, 2021). This means that creating environments that support the well-being and growth of children requires more than just policy formulation; it calls for a comprehensive approach that considers the various factors and dimensions linked to creating child-friendly environments. Municipalities are tasked with this crucial role of translating international and national objectives into actionable local policies and initiatives (Mansfield et al., 2021). But while there are numerous frameworks, guidelines, and policies aimed at guiding municipalities towards creating child-friendly spaces, the translation of these ideas into tangible changes remains challenging and actual outcomes often fall short of envisioned standards (Rodela and Norrs, 2023). This is because municipalities encounter numerous challenges, resulting in a disconnection between policies, their implementation, and practical outcomes (Shaw et al, 2013; OECD, 2017; Utari, Sukristyanto and Rochim, 2023).

As such, this research takes a particular interest in the municipal process of creating child-friendly environments, from policy creation to practical implementation, with a focus on new developments. The municipality, as guardian of the public interest, has the responsibility of guaranteeing that the built environment caters to the need of the community and therefore plays a pivotal role in shaping quality for children. (UNICEF, 2020). In this context, the Dutch city of Groningen stands as an exemplary case. With a growing population and the pressures of urbanization, the municipality of Groningen is tasked with the challenge of creating new public spaces that accommodate the needs and well-being of its youngest inhabitants (Gemeente Groningen, 2021). The challenge that Groningen faces is representative of what many cities around the world are struggling with, namely, how to balance the demands of urban growth and the limitations of available space while also creating child-friendly environments (Krishnamurthy, 2019).

The societal relevance of this research is rooted in its capacity to foster healthier, more equitable and sustainable urban environments that prioritize the well-being, living conditions and rights of children. The connection between spatial quality and child-friendly environments is deeply rooted in the understanding that urban spaces significantly impact the development and experiences of children and as urbanization increases, ensuring that cities can cater to children's needs is crucial for fostering healthy individuals. (UNICEF, 2020). By prioritizing children's well-being in urban planning, cities can become more inclusive, equitable and sustainable environments and adapt to global urbanization trends while overcoming the challenges of urbanization. Aligning national priorities with local initiatives for children improves the effectiveness of development activities and increases support from national institutions, meaning that the findings of this research could promote collaboration between key stakeholders to implement child-friendly policies. Furthermore, the findings can serve as an example for other cities facing similar urban challenges, thereby facilitating knowledge sharing and best practices in urban planning.

1.2 Scientific relevance

Despite the increased recognition of the importance of child-friendly cities and the benefits they can provide for children, successful implementation of child-friendly initiatives in urban areas still seems to be lacking and not all cities are designed with the needs and well-being of children in mind (Riggio, 2002; Karsten and van Vliet, 2006a; Andrews and Warner, 2020). As concluded by Cordero-Vinueza, Niekerk and van Dijk (2023), implementation barriers are rarely highlighted, making it hard to come up with specific reasons that could provide an explanation for this. They also state that there is a notable lack of research that focuses on the interaction between the various actors that are involved in implementation of child-friendly design principles and how this influences the spatial quality for children. Due to this, it remains unexplored how planning and design processes align with real world outcomes, while these directly impact the child-friendliness of an environment. By highlighting the importance of balancing institutional aspects with physical-spatial considerations when implementing child-friendly design principles, this research addresses a critical gap in the literature. While theoretical frameworks and policies for child-friendly cities are well-documented and largely available, there is limited understanding of how these policies are practically implemented at the municipal level, especially in new developments. The study focuses on the challenges of urbanization and the creation of child-friendly environments, using Groningen as a case study to explore this in practice. It highlights the often-overlooked importance of local-scale interventions and integrates both institutional and physical-spatial aspect, showing their collective impact on children's lives. Additionally, it examines the practical outcomes of policy intentions, offering insights into how municipalities can better translate their policies into tangible improvements for children. By addressing this, the research contributes to the academic body of knowledge on sustainable urban development, emphasizing the importance of creating environments that support the well-being of all residents, particularly children.

1.3 Research objectives

The city of Groningen, located in the northern region of the Netherlands, is dealing with a growing population and therefore a growing demand for residential spaces (Gemeente Groningen, 2021). However, in urban transformations, the well-being and spatial quality of children often gets overshadowed (Whitzman, Worthington and Mizrahi., 2009; Pieterse, 2008; Jansson et al., 2022). In this context, this research aims to uncover how the municipality of Groningen successfully turns their child-friendly design policies into actual practices in new urban development projects in the city of Groningen. To investigate what the specific goals and principles of the policies are and how they are implemented in real-life projects, policy documents and implementation practices in Groningen are assessed. The research also examines the processes, methods, and stakeholders involved, as well as the challenges they encounter and the strategies they use to overcome these challenges. Interviews with policymakers and stakeholders in urban planning are conducted to analyse how different perceptions and priorities influence the successful implementation of child-friendly urban policies, as policies, regulations, and dialogues that support child-friendly designs are just as important as the physical aspects. Ultimately, the research seeks to provide a comprehensive understanding of the process, from policy aspirations to practical implementation of child-friendly design principles. The main research question that belongs to this is:

How does the municipality of Groningen effectively manage to turn policy aspirations into practical implementations of child-friendly design principles in new build projects in the city?

To break down and further explore the main research question, the following sub-questions are formulated:

- What are the challenges hindering municipalities in the translation of child-friendly policies into local-level practices?
- What strategies can municipalities adopt to overcome these challenges and effectively implement child-friendly design principles in urban spaces?
- How do stakeholder perceptions and priorities influence the successful implementation of child-friendly urban policies by municipalities?

1.4 Reading guide

The first chapter introduces the research by providing essential background information, outlining the problem statement and setting out the central research question and sub-questions that guide this research. Chapter two sets out the theoretical background. It focusses on the main theories and concepts that frame the study and helps to understand how they relate to the research question. Chapter three explains and justifies the chosen research methods, with particular emphasis on the data collection techniques and the scope of the research. Chapter four reports the important insights and outcomes of the research, leading to the conclusion presented in chapter five. Finally, chapter six discusses the research findings, addresses the study's limitations, and suggests directions for future research.

2 Theoretical framework

2.1 Understanding policy implementation processes

Policies are the backbone of any well-functioning organization, government, or institution. They provide general objectives and the actions needed to achieve them, offering a clear direction for the future. They can serve as a guide for action and provide a framework for putting principles, visions, or decisions into practice (Bullock, 2021). More specifically, policies translate guiding ideas into concrete programs, projects, and initiatives. They also represent the means by which governments can intervene, encompassing a range of activities designed to address various issues and objectives (Bullock et al., 2021). According to Mthethwa (2012), the development of policies is shaped by various factors, such as the content of the policy, the structure of the policy-making process, and the key stakeholders involved in both its development and execution.

The implementation of policies is a critical phase in the policy process, bridging the gap between policy formulation and its realization in practice (Khan, 2016). Policy implementation typically follows the stages of exploration, preparation, installation, initial implementation and full implementation and sustainment (Bullock et al., 2021). According to Mthethwa (2012), implementation is a continuous process of decision-making carried out by key stakeholders operating within complex policy and institutional environments, often facing challenges from both supportive and opposing parties. Factors such as stakeholder motivation, the flow of information, and the distribution of power and resources therefore significantly shape the implementation process. Mthethwa (2012) highlights that this interactive and dynamic process plays a critical role in determining policy outcomes, meaning the effectiveness of public policy relies heavily on how well it is implemented. As Khan (2016) concludes, even the most well-crafted policy holds little value if not executed correctly or efficiently.

Stated by Bullock et al. (2021), implementation of policies is still less studied than other phases of policy making. Further explained, this is due to several factors, including the challenge of separating implementation from other aspects of the policy process, disagreements on its conceptual foundations, and the absence of clear or guidelines on how it should be carried out (Khan, 2016; Bullock, 2021). In the research of Mthethwa (2012), several other key factors that affect the success of policy implementation are identified:

- The design, development, and communication of the policy
- The surrounding social, political, and economic environment
- Leadership driving the implementation process
- Engagement of relevant stakeholders in carrying out the policy
- Planning for implementation and allocation of necessary resources
- The functioning of operations and delivery of services
- Monitoring of progress and evaluation of outcomes.

2.2 Introduction to the Child Friendly City

In 1996, UNICEF and UN-Habitat introduced the CFCI as a response to the resolutions adopted during the second UN Conference on Human Settlements (Habitat II) (UNICEF, 2018). As stated by UNICEF (2018, p8), these resolutions emphasized that the welfare of children serves as “a fundamental measure of a healthy habitat, a democratic society, and good governance”. The aim of the CFCI was to address the challenge of meeting and protecting the rights of children in a world that is becoming increasingly urbanized and decentralized and support cities and communities in becoming child-friendly (UNICEF, 2018). As Malone (2015) explains, children are vulnerable to the negative impacts of urbanization and will be affected the most if sustainability is not achieved, making initiatives such as the CFCI even more significant.

The approach to local development that the CFCI endorses is rooted in the CRC and its fundamental principles, which are: every child is entitled to equal treatment without discrimination, their best interests must be a primary consideration in all decisions and actions concerning them, they have the right to life, survival, and development, and their opinions must be heard and respected (UNICEF, 1989; González-Carrasco, 2022). The CFCI advocates for a local development approach, which is operationalized through nine building blocks. These building blocks, depicted in figure 2.1, are defined in the CFC Framework for Action and can be used to define and develop a Child Friendly City, as they outline the necessary measures to establish a local system of governance dedicated to upholding the rights of children (UNICEF, 2004). Essentially, the framework transforms the steps required by national governments to enforce the UN Convention on the Rights of the Child into a procedure that can be carried out by the local government.

 Building blocks^a	 Core components^a
1 Children's participation: Promoting children's active involvement in issues that affect them; listening to their views and taking them into consideration in decision-making processes	Child rights policy and legal frameworks at municipal level
2 A child-friendly legal framework: Ensuring legislation, regulatory frameworks and procedures that consistently promote and protect the rights of all children	Making child rights known and understood by adults and children
3 A city-wide child rights strategy: Developing a detailed, comprehensive strategy or agenda for building a Child Friendly City, based on the Convention	City-wide strategy or action plan for child rights with supporting budget
4 A child rights unit or coordinating mechanism: Developing permanent structures in local government to ensure priority consideration of children's perspectives	Children's participation – mechanisms, opportunities and culture of respect
5 Child impact assessment and evaluation: Ensuring there is a systematic process to assess the impact of law, policy and practice on children – in advance of, during and after implementation	Equity, inclusiveness and non-discrimination – mechanisms, opportunities and culture of respect
6 A children's budget: Ensuring adequate resource commitment and budget analysis for children	Leadership, coordinating mechanisms and partnerships
7 A regular State of the City's Children Report: Ensuring sufficient monitoring and data collection on the state of children and their rights	Communication and public relations strategy
8 Making child rights known: Ensuring awareness of child rights among adults and children	Monitoring and evaluation – including state of the city or community's child rights reports
9 Independent advocacy for children: Supporting non-governmental organizations and developing independent human rights institutions – children's ombudspersons or commissioners for children – to promote child rights	Independent accountability mechanisms for child rights, for example NGOs or ombudsman-like institutions representing children's interests

Figure 2.1: building blocks CFCI (UNICEF, 2018)

Based on the CFCI framework, UNICEF has outlined a set of criteria for what it means to be a Child Friendly City. These criteria are designed to ensure that urban areas are safe, healthy, inclusive, and empowering places for children to grow up. Ultimately, children themselves are seen as important players and their thoughts and ideas carry weight in decision making (UNICEF, 2018). Furthermore, a Child Friendly City, as defined by UNICEF (2018), is a city where children:

1. Are protected from exploitation, violence, and abuse.
2. Have a good start in life and grow up healthy and cared for.
3. Have access to quality social services.
4. Experience quality, inclusive, and participatory education and skills development.
5. Express their opinions and influence decisions that affect them.
6. Participate in family, cultural, city/community, and social life.
7. Live in a safe, secure and clean environment, with access to green spaces.
8. Meet friends and have places to play and enjoy themselves.
9. Have a fair chance in life, regardless of their ethnic origin, religion, income, gender, or ability (UNICEF, 2020)

The process of creating a city or community that is suitable for children depends on local conditions and can be influenced by various factors such as politics, administration, population size, and available resources (UNICEF, 2018.). Steps to be taken include:

- Analyse children's situations by actively involving them in the process.
- Develop a strategy including an action plan.
- Implement the plan with relevant stakeholders, which should include children as well.
- Monitor and analyse the results and make the necessary adjustments (UNICEF, 2018).

According to González-Carrasco (2022), the concept of CFC urban planning has emerged as a movement across countries with varying income levels, with a growing number of cities embracing and implementing measures to uphold children's rights after the introduction of the CFCI. Both UNICEF (2004) and González-Carrasco (2022) state numerous reasons for the increased interest in child-friendly cities, namely the growing number of children living in urban areas and the limited capabilities of cities to cater their needs, a growing recognition of municipal and communities to respond to the need of the population in the context of decentralization, the significance of cities and towns within national political and economic systems, the emphasis on community-based initiatives and increased recognition of the importance of children's participation for good governance. Next to this, investing in child-friendly cities yields numerous benefits for both children and communities as a whole. First, it promotes healthy social interactions between children, families, and the built environment (Elshater, 2018). Furthermore, child-friendly cities prioritize access to healthcare, good air quality and healthy food and as a result, health risks are reduced and the overall well-being is improved (Riggio, 2002; Williams, Dohna, Wright and Gill, 2017; Brown et al., 2019). Williams et al (2019) further state that the local economy will be improved, safety in public space increases, communities will get stronger, there will be a bigger focus on nature and sustainability and cities will become more resilient.

2.3 Challenges faced by municipalities

As explained in chapter 2.2, the essence of the concept of CFC is rooted in a commitment to enhance the living conditions of all children within urban spaces, while safeguarding their fundamental human rights (UNICEF, 2018). However, despite this growing acknowledgement regarding the significance of child-friendly cities and the advantages they can offer to children, implementation of child-friendly initiatives in urban areas still is inadequate and remains a complex task for municipalities. (Griggio, 2002; Karsten and van Vliet, 2006a; Williams et al., 2019). Explained by Helleman (2018), this is due to the scattered nature of research that has been done about the subject, making it harder to integrate this into practical solutions. As a result, valuable insights aren't readily available to policymakers or the public.

Based on existing literature, it seems that there a division can be made between challenges that are posed by urbanization or challenges that are more self-contained. The latter includes challenges like the competing priorities and interest between stakeholders, a lack of understanding of children's needs, and financial and political factors that influence the ability to implement child-friendly design principles (Karsten and Vliet, 2006; Pieterse, 2008; Whitzman, Worthington and Mizrachi., 2009; Jansson et al., 2016; Brown, 2019; Jansson et al., 2022). Urbanization results in limited space and high building density, resulting in challenges such as pressure on public space, the ability to address housing needs, the ability to adapt to climate change, and challenges related to safety and mobility (Pieterse, 2008; Whitzman et al., 2009; Jansson et al., 2016; Gemeente Groningen, 2021). In the next section, the challenges will be discussed in more detail.

Competing priorities and interests between stakeholders

Stated by UNICEF (2018), the success of CFC initiatives depends on the active engagement of stakeholders in partnerships. Van Vliet and Karsten (2015) conclude that these partnerships only bring optimal results if they are not developed for short-term projects. Rather, they should be lasting, founded upon trustworthy relationships, institutionalized, and encompass stakeholders from the public, private and civil sector working collectively. While this can bring in expertise and resources and thus foster community engagement, there are also differences in interests among these stakeholders, making the process of urban area development more complicated. Stated by Utari, Sukristyanto and Rochim (2023), this is because most government agencies and non-governmental parties already have their own set of regulations and therefore, it might be difficult to collaborate on public issues like urban planning. Moreover, aligning goals and coordinating them is challenging since each sector will, most likely, merely serve the objectives of its own organization (Utari et al., 2023). Stated by (UNICEF, 2018) involving children, parents and local communities in the design process is essential to ensure that the designs actually meet the needs of children. However, as explained above this can be time consuming and complex, especially if different stakeholders have different opinions.

A lack of understanding of children's needs/planning for children

Many municipalities value involving citizens in the planning process of new urban developments, as it can identify needs and concerns of the local community and create broadly supported development plans. However, research identified that there remains limited understanding and acknowledgement of the importance of children's participation in planning processes and the significance of the local environments in the everyday lives of children and parents (Karsten and van Vliet, 2006). Madanipour (2010) explains that individuals who lack control over resources, who lack a voice in political representation, who remain passive during the process of spatial transformation, or those who possess limited physical strength may find themselves in a vulnerable position. When it comes to the use and control of urban space, these individuals can potentially face disadvantages. According to Madanipour (2010), these vulnerable groups are the poor, elderly, children, woman, and ethnic minorities. In research conducted by Mcallister (2008), it is clarified that children are frequently overlooked in planning in two ways; there is not much planning *for* children as they are not considered in design processes and there is a lack of planning *with* children, as they are not given a chance to participate in decision- making processes.

Brown et al., (2019) describe how children are frequently overlooked in public policies, even by professionals that work in the field of built environment and place-based health. Gillepsie (2013) concludes that children are not considered in planning theory because they are often ignored and marginalized in the broader social and political theories that planning draws upon. They are seen as dependent on adults and in need of protection, resulting in children being removed from the street as primary goal. Witten, Kearns and Carrol (2015, p350) state that this perception makes children "largely invisible in considerations of contemporary urban social encounters with others". According to Cordero-Vinueza, Niekerk, and van Dijk (2023), this perception has had lasting negative consequences, such as car-dominated public spaces and an increased need for single-family houses. Additionally, children are seen as financial burdens to governments because they do not drive economic growth, leading to a lack of prioritization for child-friendly initiatives to avoid associated costs (Cordero-Vinueza et al., 2023).

Different viewpoints regarding CFCs can be found among academics and local government in the public domain (van Vliet and Karsten, 2015). These viewpoints often rely on expert evaluation to determine children's need and whether these are met in current circumstances. Within this context, children are seen as passive recipients of initiatives carried out by others. (Van Vliet and Karsten, 2015). However, children have unique requirements for their urban environment, needing spaces that are safe, accessible, and designed to support their physical, cognitive, and social development. Unfortunately, many urban planning decisions prioritize the needs of adults over those of children, leading to environments that are not conducive to their well-being (Cele and van der Burgt, 2015). Further explained by Cele and van der Burgt (2015), children are often not recognized as capable and autonomous participants. This results in children being used to label a process as democratic and child-friendly without acknowledging their capabilities and actually involving them in planning processes.

Resource constraints

Financial

Prioritization of children within the financial budget stands as the most direct and tangible measure for assessing the emphasis placed on child-related concerns within public policies (Fang, 2020; UNICEF, 2018). However, explained by Whitzman et al. (2009) governments do not yet see this as a priority. New developments must be financially viable and therefore, the project's costs, financing options, and expected returns are carefully evaluated to ensure it delivers the desired profit (Franzen et al., 2011). Property investments are prioritized based on factors like condition, usage, public demand, and available resources to ensure that limited funds are allocated to projects with the greatest impact, which may not always include child-friendliness (Franzen et al., 2011). Implementing child-friendly design principles can incur additional costs, such as the construction of playgrounds and parks which makes finding funding and weighing the costs against the benefits challenging (Whitzman et al., 2009).

Additionally, obtaining the required resources for funding to make environments child-friendly is challenging due to the absence of annual plans at municipalities, which requires them to operate within budget constraints. Stated by OECD (2017), municipalities sometimes set out high ambitions for the city's future development. These ambitions will require finances in order to be realized. As the scale and scope of projects evolve through pro-active land-use planning in the Netherlands, there is a growing demand for increased participation from private developers and investors to be able to realize these ambitions. OECD (2017) continues by stating that municipalities do not wish to compromise these ambitions, but instead try to seek for more financial constructions, which can influence the content of land use planning. This requires more negotiation and trade-offs between the aims of the city and that of developers who might, for example, negotiate to build more or differently in return for funding initiatives that the municipality would otherwise be responsible for. Ultimately, this creates an ongoing tension between resources and ambitions (OECD, 2017).

Institutional

For new developments, municipalities are subject to Dutch laws, plans, and regulations designed to ensure that projects are developed in a sustainable and responsible manner (Ministry of Infrastructure and the Environment, 2011). This means that developments are heavily influenced by zoning regulations, building codes and environmental standards, and that involved parties must ensure that projects comply with all legal requirements. However, adjusting new developments plans can be bureaucratic and time consuming, as inadequate coordination between different municipal departments often leads to fragmented and ineffective management of the project (Pieterse, 2008). Additionally, complex bureaucratic structures can slow down or obstruct the implementation of policies, increase project costs and complexity, while limiting the flexibility of municipalities to pursue certain developments (OECD, 2017). Furthermore, political affiliations can further constrain local governments' willingness to participate in these processes. This is especially if local political leadership differs from the ruling party, as the political parties that hold power in a municipality can affect the development of new builds (Bartlett, 2005; UNICEF, 2022b).

Pressure on public space

The Netherlands is experiencing continuous population growth and a steady decline in the average number of people living in each home, which not only puts pressure on the housing market but also on the public space (Karsten, 2003). Stated by the Gemeente Groningen (2021), this pressure on public space is the foremost challenge of urbanization, as the ability to integrate green spaces, play areas and safe walking routes for children within the available space becomes limited. They further explain that the demand for the use of existing urban space has risen, driven by a growing population and an increase in visitors but also due to a multitude of competing uses. These include requirements for traffic flow, parking availability, pedestrian pathways, recreational areas, green spaces, water features, street cafés, outdoor hospitality spaces, and bicycle parking facilities (Gemeente Groningen, 2021). Spatial constraints can limit the availability of land for new developments, which can make it more difficult to develop new builds that are also designed to be more sustainable (OECD, 2017). Stated by Gemeente Groningen (2021), these factors can make it difficult for municipalities to allocate areas specifically for children's needs and to establish an all-encompassing public space that promotes inclusivity.

Urgent need for more housing

Many municipalities in the Netherlands are facing a shortage of affordable housing. Addressing this shortage has become a key priority (Rijksoverheid, 2022). In order to tackle the current housing shortage, the Minister for VRO has published the housing construction program with the aim to build 900,000 new homes in the period of 2022 to 2030 (Rijksoverheid, 2022). According to Aedes (n.d.) municipalities have to provide sufficient support and locations to realize the agreed number of social rental homes. Individual municipalities include their share of the provincial task in their housing vision and the provinces are given the statutory task of ensuring that the housing visions of the municipalities are corresponding with the agreements from the regional housing deals. (Aedes, n.d.). Creating child-friendly environments presents further challenges, as it can be difficult to prioritize due to budget constraints, competing interest and the pressure to maximize housing density while the availability of land is limited (Aedes, n.d.; Whitzman et al., 2009; Rijksoverheid, 2022). Municipalities also need to coordinate with various stakeholders to ensure that children's needs are adequately represented in the planning process (OECD, 2017). Balancing these diverse requirements within the constraints of limited financial and physical resources often results in significant implementation barriers, making it challenging to create truly child-friendly environments while addressing the urgent need for more housing.

Mobility and safety

The ability for children to move around their neighbourhood independently is crucial for their development, sense of autonomy and orientation within in their surroundings (Karsten and van Vliet, 2006b; Björklid and Nordström, 2007; Loebach and Gilliland, 2022). However, studies have found that children's independent mobility has been declining in recent years, partly due to safety concerns and a lack of suitable infrastructure. For example, Shaw et al., (2013) state that there is a tendency to overlook the fact that children's activities extend beyond school attendance and recreational spaces. Additionally, it seemed unquestioned that it is a parental duty to accompany children to these places, rather than

allowing them to navigate independently. Further states by Shaw et al. (2013), the decline in children's autonomy has gone largely unnoticed, while parent's concerns about minimizing their children's exposure to high level of risks increased. These risks, whether perceived or actual, have become a significant focus, particularly due to the surge in traffic and concerns about encounters with strangers (Karsten and van Vliet, 2006b; Jansson et al., 2016; Zougheibe et al., 2021).

Clarified by Jansson et al. (2022), human element like reckless driving can undermine the safety of child-friendly environments. Additionally, the perception of safety, especially for children, can be influenced by adult attitudes towards dangers and safety measures, including concerns about stranger danger. Loebach and Gilliland (2022) explain that the connection between children and their surroundings has undergone a significant transformation over the past few decades. In western countries, there has been a reduction in the amount of time and freedom that children are given to engage independently within their neighbourhoods due to urbanization and increased motorized traffic. Karsten and van Vliet (2006b) highlight that when children's freedom of movement is restricted, it is not only the children who suffer; parents also face significant challenges. Parents have to constantly supervise their children, yet, they simply do not have the time to accompany their children everywhere, leading them to forbid outdoor play unsupervised. Williams et al. (2019) conclude that various factors influence a child's future, including the environment in which they grow up. They name factors such as walking, cycling and play that can contribute to an active lifestyle, while factors like high traffic, poor air quality and limited public space can discourage physical activity. Car-dominated cities are therefore seen as major obstacles to child-friendliness and independent mobility. Shaw et al. (2013) highlight that while the importance of play, access to outdoor environments, and fostering children's independence is often emphasized in research, it rarely leads to policy reforms that uphold children's rights and positively influence their development. Moreover, it can be challenging to adapt existing infrastructure in order to create car-free zones, pedestrian crossings and safe cycle routes (Loebach and Gilliland, 2022).

2.4 Strategies to support the implementation of child-friendly design

The CFCI represents a collaborative framework involving local governments and communities. Its primary aim is to emphasize the importance of children's needs and enhance their participation in local governance and decision-making processes (UNICEF, 2018). As explained in the introduction of the CFCI, the initiative serves as a tool to identify areas of achievement and development. It also fosters a shared vision among various programs and services dedicated to supporting young individuals, ultimately resulting in the formulation of action plans aimed at enabling children and youth to thrive in unprecedented ways (UNICEF, 2018). By collaborating with diverse groups, the CFCI thus aims to develop local capacity and institutions that can ensure long-term positive outcomes for children (UNICEF, 2018).

In a review conducted by Bartlett (2005), case studies and examples of initiatives carried out by local governments and their collaborators in support of children and youth were examined, based on the UNICEF Child Friendly Cities Secretariat (CFCS) database. The review looked at specific initiatives benefitting children and the extent to which children and youth are considered in regular local government procedures. Bartlett (2005) concluded that there often is a greater focus on high-profile projects than on promoting broader awareness and inclusivity. Furthermore, there seems to be a tendency to prioritize the initiation of projects over the essential aspects of sustaining them. The extensive review also resulted in several categories of initiatives that local governments can carry out, which will be partly used to structure the following part. These categories are: legal and regulatory frameworks; institutional structures, processes and partnerships; action plans; assessment, monitoring and evaluation; budget allocation; training and capacity building; and raising public awareness.

Legal and regulatory frameworks

In the Netherlands, urban development is regulated by a combination of laws and regulations, policy instruments and intersectoral cooperation. These are set in the Spatial Planning Act (Wro), which is the most important law related to spatial planning in the Netherlands and gives the national and local government the authority to make spatial plans (RVO, n.d.) As outlined by the Ministry of Infrastructure and the Environment (2011), the Wro regulates spatial planning on three levels:

- The national level: the national government establishes structural visions that direct spatial planning at the national level. It must be considered by provinces and municipalities in their spatial plans.
- The provincial level: provinces draw up regional plans that steer spatial planning at the provincial level. These must be considered by the municipalities in their municipal spatial plans.
- The municipal level: municipalities adopt zoning plans that steer spatial planning at the municipal level. These must be considered and implemented by citizens and private actors

According to Bai et al. (2010), intersectoral cooperation between different policy areas is essential to realize a joint approach, and implementing integrated policy is a crucial condition for urban development. In addition, statutory and non-statutory policy instruments can be used to regulate urban development, addressing spatial planning, the environment, mobility, and social aspects (Ministry of Infrastructure and the Environment, 2011). Municipalities can use non-statutory instruments, such as subsidies, covenants, and partnerships, to promote urban development and achieve specific goals (Franzen et al., 2011). These instruments are often voluntary and provide guidance and incentives for sustainable and innovative development practices (Fischer et al., 2018). For example, non-statutory guidelines can encourage developers to go beyond the minimum legal requirements and adopt more environmentally friendly and socially responsible approaches (Fischer et al., 2018). The municipal guidelines thus serve as practical tools, supporting the planning, design, and maintenance of public spaces and development projects. Their objectives could guarantee that the built environment meets the needs and rights of children (Williams et al., 2017).

Institutional structures, processes, and partnerships.

Besides incorporating child-friendly design principles into legal frameworks and regulations, visibility of children across all facets of municipal governance must be enhanced (Bartlett, 2005). Focussing on the structures and processes within local government can ensure effective, well-coordinated responses. There may not be enough political support for child-friendly design principles if initiatives become politicized. To mitigate this risk, UNICEF (2022b) suggest that it may be beneficial to explore collaborations with non-party-affiliated entities like national associations of municipalities, such as the VNG in the Netherlands. Bartlett (2005) explains that there are various options to facilitate direct engagement of young individuals in local government processes, of which the introduction of youth councils is used most by cities as organization framework. In the CFCI handbook, meaningful and inclusive child participation, for example by means of a youth council, is also stated as one of the core objectives (UNICEF, 2018).

To oversee the implementation of the CFCI, UNICEF (2018) advises to form a local steering committee within the city or community, responsible for offering overarching guidance and direction. This committee can include a youth panel and possibly the private sector. Other examples given by Bartlett (2005) include appointing a special advocate or ombudsman, a municipal defender of children, an elected person in the local council to monitor human rights in general, contact teachers, child-policy coordinating teams, a children's commission and a Child and Adolescent Rights Council. These roles ensure that children's rights are upheld and that their voices are heard in municipal processes.

Action plans

Municipalities can develop plans of action for children to concretize their commitment through specific activities, based on national plans. Indicated by Bartlett (2005), city-level plans for children often combine various sectoral plans associated with child-related matters. As explained above, local working groups of individuals with diverse professional backgrounds assist in formulating these plans. Their responsibility is to ensure that children and their priorities are adequately incorporated into the planning process and that the progress is continuously monitored throughout the year. Preferably, these plans are evaluated and revised at the end of every year (Bartlett, 2005).

A good example of such an action plan is the "Child Friendly Rotterdam" project, as published in the NIUA report titled "Compendium of best practices of child-friendly cities" (NIUA, 2017). In this report, knowledge was collected based on global experiences and the examination of urban planning policies and design practices that actively involve children in the shaping of decision-making processes. The ultimate objective of the compendium was to contribute to a more inclusive approach towards children in urban environments (NIUA, 2017). In the report, Rotterdam was mentioned as one of the major cities that adopted the goal of becoming a Child Friendly City. The Rotterdam program emphasized the crucial role of local and regional governments in delivering essential public services to all members of society, particularly children (NIUA, 2017). The "Child Friendly Rotterdam" program aimed to improve the city in four main ways: making it a better place to live, retaining families in the city, boosting the local economy, and enhancing the quality of life for children aged 0 to 18. Ultimately, NIUA (2017) concluded that the city

of Rotterdam provided a roadmap for enhancing urban neighbourhoods by creating an environment that fosters optimal conditions for children's growth. By putting these Building Blocks into action, the city actually transformed into an inviting and attractive place for families with children. The most important interventions prioritized tangible and impactful outcomes that directly enhance children's lives. Rather than solely focussing on participation processes, the improvements made an actual difference for children.

Assessment, monitoring and evaluating

According to the CRC, every level of government and public service must prioritize the best interest of the child in all their actions related to children (UNICEF, 1989). However, determining whether this principle is being implemented effectively requires the establishment of an assessment and monitoring process specifically designed for children. The CFCI has developed several tools to evaluate how well stakeholders meets the needs and rights of children (UNICEF, 2018). Firstly, gathering data can help to assess how child-friendly a neighbourhood is, as it can provide valuable insights and objective information about aspects that affect the well-being and safety of children in a neighbourhood (Brown, 2019). As UNICEF (2018) states, the challenge of creating a Child Friendly City lies in assessing the progress and effects for children. It requires significant attention to detail to recognize and tackle potential inequalities within the city or community. Multiple research states that a lack of disaggregated data makes it harder to identify and address possible inequalities and to create child-centred policy development (UNICEF, 2004; Malone, 2015; Riggio, 2015; brown, 2019). Rakhimova, Mcaslan and Pijawka (2022) add that regular updating and monitoring will simplify the process and make it more valuable in guiding future development choices. Relevant data can be then used by policymakers, urban planners, and the community to make informed decisions about areas that require improvement. This data can be collected through documentary evidence, data from the local government, surveys, research, interviews, evaluations led by children and youth, and focus-group findings (UNICEF, 2018; Riggio, 2002; Brown et al., 2019, Bartlett, 2005).

Another method to evaluate the situation of children is child impact assessment. This is a tool used to assess the potential impact of laws, policies and practices on children, which is key to create a Child Friendly City (Riggio, 2002). It considers the needs and vulnerabilities of children and aims to ensure that their rights and well-being are safeguarded (Riggio, 2002). Furthermore, as Bartlett (2005) writes, child impact assessment is crucial for proactively considering the potential consequences on children resulting from various activities within a specific location, especially in areas that are not always directly associated with children. For example, the construction of a new highway typically is not analysed for its implications for children, but could disrupt their access to play areas or walking routes to school and therefore impact their daily lives. Bartlett (2005, p. 27) further states that “the Convention on the Rights of the Child recommends that such impact assessments be undertaken for any new legislation, regulation, policies, administrative changes, and proposed budget”. The assessment could include the availability and accessibility of services and facilities such as schools, playgrounds, and healthcare, as well as the safety, walkability, and overall liveability of the city (Williams et al., 2017). Child assessment and evaluation are also part of the nine building blocks of UNICEF. As stated by UNICEF (2022a), the evaluation should take place before, during and after the implementation.

Budget allocation

The UN convention on the rights of the child mandates that state parties implement children's economic, social, and cultural rights "to the maximum extent of available resources." Local governments should show their commitment to children by assessing how budget expenditures affect them and ensuring that all children receive their fair share of resources (UNICEF, 1989). Allocating a specific budget for the well-being and rights of children can be used as an approach to enhance children's welfare. The CFCI seeks to integrate child rights into all government processes and by adopting child-friendly budgeting, governments can more effectively prioritize and promote the rights and well-being of children within their jurisdictions (UNICEF, 2018). UNICEF (2018) explains that local governments can advocate with the national government for increased resources dedicated to children and assess whether their resources are distributed equitable. Since child-friendly designs can be expensive and increase the upfront costs of developments, municipalities could also raise funds through various means, such as raising taxes, issuing bonds, or selling land, to finance this (OECD, 2017). Bartlett (2005) suggests using participatory budgets as a primary means to fulfil children's rights in planning, as this indirectly elevates the focus on children by emphasizing essential services that significantly impact their well-being. Concluded by Nam and Nam (2018), ensuring adequate financial support forms a solid foundation for the achievement of child-friendly design objectives. Fang (2020) states that it is crucial to acknowledge the presence of a child-friendly budget in public accounts, as it means that efforts are made to foster the growth of CFC initiatives. However, it is also crucial to undertake an in-depth analysis of budget allocations to understand how these expenses ultimately affect children's welfare.

Training and capacity building

Municipalities can regularly consult with stakeholders to discuss the implementation of child-friendly design principles, as collaboration and partnerships play a crucial role in cities that prioritize the well-being of children (UNICEF, 2018). Explained by Williams et al. (2017), this is because children's needs and interests are often overlooked when they are addressed solely by individual parties and therefore, tackling any issues requires joint efforts from multiple parties working together. Moreover, addressing children's rights often requires specific knowledge and a specific set of skills (Bartlett, 2005). The CFCI of UNICEF therefore operates through various partnerships. It aims to enhance the ability of local governments and key stakeholders to promote children's right over the long term. This capacity building occurs during different stages of the CFCI cycle and could involve providing guidance, information, best practices, technical support, training sessions, and study visits to other child-friendly cities (UNICEF, 2018).

Raising public awareness

Building support for child-friendly projects might be difficult if the public is unaware of the benefits of child-friendly designs, or if they do not see it as a priority. One of the strategies of the Dutch Committee for UNICEF (n.d.) is therefore to raise awareness among stakeholders about children's rights, in order to make their communities more child-friendly. According to the Child Friendly Cities and Communities Handbook (UNICEF, 2018), it is essential for individuals not only to be aware of these concepts but also to understand and to be able to apply them in their daily lives. Bartlett (2005) states that while individual

programs or projects may achieve success, they alone are insufficient to transform the overall well-being of children in a particular city. He concludes that a profound and widespread shift in local attitudes towards children and youth is necessary. This transformation should foster awareness to the extent that considering the rights of younger citizens becomes an integral part of everyday thinking and decision-making processes (Bartlett, 2005). To further promote the CFCI and raise awareness about child-friendly initiatives, the media can serve as an important partner. They can provide valuable platforms such as local TV, newspapers and social media to spread information, collect feedback and organize local campaigns. Campaigns can help inform the community about the importance of child-friendly urban environments and shift the public opinion into broad support for policy initiatives (UNICEF, 2018)

2.5 Stakeholders perceptions and priorities

Given that the CFCI is a cross-sectoral initiative, forming partnerships is essential. These collaborations are important, because one of CFCI's indirect goals is to enhance local capacity and institutions, ensuring sustainable outcomes for children (UNICEF, 2018). A diverse network of stakeholders brings significant value, as exchanging ideas and best practices fosters learning and capacity building. The various stakeholders that are united through the CFCI network are often from interdisciplinary backgrounds and play significant roles in driving socio-physical changes. Outlined by UNICEF (2018), key stakeholders are:

- Governments and policymakers
- Urban planners and designers
- Civil society
- Parents and families
- Children
- Local communities
- Educational institutions
- Private sector

Several studies conclude that such a wide network of stakeholders can play a crucial role in creating child-friendly cities (Mansfield, Batagol and Raven, 2021; Cordero-Vinueza et al., 2023). These individual stakeholders are all connected in a longer chain, which is as strong as its weakest link. This implies that child-friendly environments must systematically include the perspectives of those who are less powerful and often overlooked which reinforces the idea that the urban environment is meant for everyone and, to some extent, shaped by everyone (Jansson et al., 2022). This is contrary to the conclusion of UNICEF (2018), who claims that governments have the primary role in ensuring that children's rights are realized. However, as explained by Candel and Törnå (2022), successful implementation of municipal requirements depends significantly on, for example, developers. How different stakeholders perceive and prioritize Child-friendly design principles differs, as the meaning of the CFC label is influenced by stakeholders' own interests (van Vliet and Karsten, 2015). Additionally, each sector will prioritize their own objectives (Utari et al., 2023). Implementing Child-friendly urban policies thus requires navigating a complex web of stakeholder interests and perspectives and the success of these initiatives often depends on how well municipal authorities manage these diverse viewpoints. Below, there is a detailed exploration of how different stakeholder perspectives shape the success of such policies.

Local government and policy makers

Local governments play a pivotal role in the success of child-friendly urban policies, as they are the ideal party to adapt national-level commitment to fit local conditions (Riggio, 2002). However, the extent to which a local government can impact policy and legislative frameworks at the local level is determined by its degree of autonomy in that specific policy area. An example given by UNICEF (2018) is that a local government might have autonomy in education but not in healthcare, or it might control preschools but not secondary schools. In cases when they have no autonomy, local governments can assess and analyse the effects of legal and policy frameworks on children's rights within their area and gather evidence to support child rights advocacy at the national level. Further stated by UNICEF (2018), the perspectives and actions of local governments significantly shape how policies are developed, implemented, and sustained. Committing to child-friendly policies therefore often depends on their perception of the political benefits or pressure related to these initiatives. As shown in research by Nan (2020), if high-level policy frameworks are not available to direct local practices for the CFC initiatives and local governments do not have the ability to fully align with CFC initiatives requirements, overall plans for policy implementation are likely not realized. Additionally, local governments have the authority to allocate resources and prioritize initiatives based on perceived needs and public demands. Therefore, the effectiveness of policies largely rests on the commitment of local government officials to make them successful, including securing funding and managing stakeholder interests (Malone, 2015). As local governments must balance child-friendly policies with budget constraints, other municipal priorities, and administrative feasibility, allocating financial resources for child-friendly initiative is a key responsibility (Krysiak, 2019).

Urban planners and designers

Planners and decision-makers are key actors in influencing how people perceive and interact with their surroundings, as the living environment can significantly impact the physical, social, and mental health of all residents (McAllister, 2008). Therefore, a great deal of responsibility lies on the shoulders of urban designers who have to incorporate child-friendly elements into urban design, while balancing technical and aesthetic concerns (Gill, 2021). However, children are rarely the focus in urban planning, and a lack of understanding of children's needs on the local scale is a key challenge faced by families in cities (Karsten and van Vliet, 2006a; Gill, 2021). Sufficient knowledge of planners is therefore crucial to create safe and engaging spaces for children. Stated by McAllister (2008), the ability of planners to design spaces that integrate safety features, play areas, and educational opportunities is central to policy success.

Another influence on the implementation of child-friendly design principles is market demand, to which urban planners often responds. This demand is influenced by stakeholders such as parents, community organizations, and local governments. If demand for family-friendly neighbourhoods is high, planners are motivated to design and build areas that incorporate child-friendly elements (Krysiak, 2019). To understand what types of homes are needed most, developers carefully analyse market demands. This includes factors such as home size, amenities, and price ranges (Neprom, 2021). Trends therefore also influence urban development. For example, in areas with a high concentration of families, there may be greater demand for features like playgrounds, schools, and safe pedestrian pathways and if mixed-use

developments with family-friendly spaces become popular, developers are pushed to prioritize and incorporate such features to stay competitive (Krysiak, 2019). Additionally, proximity to schools and recreational facilities often increases property values. This market demand drives urban planners to prioritize the inclusion of educational and recreational amenities in projects, aligning with parental priorities for child development and well-being. However, it is important to note that any strategy for urban area development should acknowledge the existence of various sectors (such as the service sector, manufacturing sector, public health sector, residential sector), of which each has its own unique demands. The demands from each sector must be satisfied and not be overlooked, while at the same time, the needs of the other sectors also need to be considered, which potentially requires planners to compromise (Franzen et al., 2011).

Civil society

Civil society and NGOs often advocate for marginalized communities and specific issues like children's rights, access to education, and environmental sustainability. They provide additional resources, knowledge, and advocacy that can help shape effective child-friendly policies (UNICEF, 2018). Advocacy guarantees that children's rights are incorporated into local legislation, policies, budgets, and programs. An independent advocate for children's rights is crucial in representing these rights and welfare beyond political influences. According to UNICEF (2018), this role is typically fulfilled by institutions such as a children's ombudsman, but it can also be carried out by NGOs. By engaging parties from civil society that are particularly focused on children, child-friendly design principles and policies are less likely to become overly technocratic and disconnected from the concerns and needs of the community. Furthermore, they can provide resource support by offering grants, volunteer support and community engagement efforts (UNICEF, 2018).

Parents and caregivers

Parents and caregivers are concerned with safe, accessible and user-friendly spaces and the overall well-being of children (Nan, 2020). This means that policies need to address their concerns, as parents and caregivers can be powerful advocates for child-friendly policies, using their voices to influence local government decisions and community priorities. Their support can mobilize broader community support for initiatives, creating more demand for child-friendly environments. As shown in several research, parents can provide practical insights into the daily realities of raising children in urban environments, highlighting areas that need improvement (Ziviani, Scott and Wadley, 2004; Karsten and van Vliet, 2006b; Krishnamurthy, 2019). Continuous engagement with parents can thus ensure that policies remain relevant and effective over time, adapting to changing needs. However, as explained by Karsten and Vliet (2006a), the needs and priorities of parents and caregivers can vary widely based on factors such as socioeconomic status, cultural background, and family structure. Due to this, creating inclusive and equitable policies and addressing the needs of all families, including those from marginalized communities, can be challenging. This is because parents and caregivers' needs may sometimes conflict with other community interests or urban development goals, requiring careful balancing.

Children and youth

Children and youth are citizens in their own right and the direct beneficiaries of the implementation of child-friendly policies. Explained by Gill, (2021), they experience cities and neighbourhoods differently than adults and although they often have limited means of expressing their needs, they can provide valuable insights into what they find appealing, safe, and accessible. Their participation in consultations through, for example, schools, youth councils, or surveys ensures that policies are reflective of their needs (UNICEF, 2018). This means that continuous feedback from children can help refine policies to better serve their interests.

Local communities

The perceptions and priorities of community members play a crucial role in the successful implementation of child-friendly design policies by municipalities. According to Gill (2021), community members might have concerns about how such policies affect local resources, aesthetics, and community dynamics. Moreover, the success of child-friendly policies is closely tied to their alignment with the broader interests and values of the community. When these policies align with the community's general interest and contribute positively to the quality of life, they are more likely to gain support. For example, if community members recognize that improving play opportunities for children not only benefits the young ones but also fosters independence and social interaction, they are more likely to view these policies as worthwhile (Brown et al., 2019). On the other hand, if community members feel that a proposed policy to create more playgrounds or safe walkways for children is coming at the expense of funds for other important community needs, or that it might alter the neighbourhood's character in ways they find undesirable, there may be resistance to it.

Educational institutions

The successful implementation of child-friendly policies by municipalities is influenced by the perception and priorities of educational institutions. Highlighted by Riggio (2002), schools and education centres play a crucial role in serving the best interests of children. Their involvement in children's daily lives allows them to provide valuable insights into educational needs and challenges, making them important partners in the implementation of child-friendly policies. McAllister (2008) emphasizes that reaching out to children in the community requires significant effort. Schools can facilitate this process by partnering with municipalities to implement programs such as after-school activities and community events. These initiatives can engage children who might not proactively join programs on their own, creating opportunities for meaningful collaboration between schools and municipalities (Nan, 2020; Jansson et al., 2022; Rakhimova et al., 2022). Moreover, research by Derr and Tarantini (2016) demonstrates that schools can open up numerous opportunities for dialogue between children, students, urban planners, city council members and other stakeholders.

Private sector

Businesses are fundamentally concerned with how urban policies impact their operations and overall success. Their support or opposition can influence policy implementation, especially if policies affect local commerce (UNICEF, 2018). This concern means that when child-friendly policies are proposed, businesses may react based on how these policies affect their commercial interests and the economic environment in which they operate. UNICEF (2018) further explains that beyond these economic concerns, businesses are increasingly seeking ways to engage with communities in more meaningful and sustainable ways in order to make a positive impact on the communities in which they operate. Stated by Nour (2013), businesses might support child-friendly initiatives as part of their Corporate Social Responsibility (CSR) effort. Defined by Proti (2012), CSR represents a business model where companies go beyond profit-making to include public interest and ethical considerations in their decision-making processes. The private sector, as part of its CSR, can allocate parts of its resources intended for social programs to support child-related initiatives. However, as Latapí Agudelo et al. (2019) state, CSR can also become a strategic tool to generate profit. In this context, some businesses might only support child-friendly initiatives if they see a direct financial benefit or if it serves to improve their public image, without necessarily adhering to a broader approach. In these cases, CSR becomes a tool for social impact as well as for financial gain, which can shape how and whether businesses support specific child-friendly policies. Businesses might support these policies if they align with their financial interests or CSR objectives (Proti, 2012). On the contrary, if they prioritize other issues, child-friendly initiatives may be underfunded or neglected. For example, project developers undertake projects at their own costs and with the associated financial risks and therefore, projects must align with current market conditions (Franzen et al., 2011).

3 Methodology

In this research, the impact of municipal policies on spatial quality for children is examined. In more detail, this research explores how the city of Groningen translates child-friendly design policies into practical implementations in new urban development projects. It examines the challenges municipalities face in creating child-friendly spaces, the strategies they use, and the role of different stakeholders. The main research question that belongs to this research is: *How does the municipality of Groningen effectively manage to turn policy aspirations into practical implementations of child-friendly design principles in new build projects in the city?* Its associated sub-questions are:

1. What are the challenges hindering municipalities in the translation of child-friendly policies into local-level practices?
2. What strategies can municipalities adopt to overcome these challenges and effectively implement child-friendly design principles in urban spaces?
3. How do stakeholder perceptions and priorities influence the successful implementation of child-friendly urban policies by municipalities?

This chapter delves deeper into the research design and the methodology used to address the main research question and the complementary sub-questions. These questions provide the framework within which municipal policies, implementation processes and their impact on spatial quality for children are investigated and analysed.

3.1 Research method

There are two fundamental approaches to data collection, namely the qualitative and quantitative approach (Clifford et al., 2010). Where quantitative research relies on numerical data and statistical analysis, qualitative research delves into the exploration of values, meanings, intentions, and emotions and seeks to gather rich, contextual information through methods such as interviews, observations, and content analysis (Clifford et al., 2010; Ritchie et al., 2013). This study primarily adopts a qualitative approach, supported by some quantitative elements. The choice for qualitative methods is rooted in the nature of the research question, which aims to understand how policy aspirations are translated into practical implementations of child-friendly design principles. Qualitative research is well suited for exploring complex, context-dependent processes and stakeholders' perceptions, which are central to this study.

A qualitative approach allows for a deeper exploration of the meanings, values and perceptions that stakeholders, such as policymakers, urban planners and community members, attach to child-friendly design and how this influences the implementation of policy. This can be complicated because there are many personal, cultural, and contextual factors that influence successful implementation and, as explained by Ritchie et al. (2013), qualitative research can analyse the details of such factors. It provides the flexibility needed to capture the nuances in how child-friendliness is interpreted and implemented in specific urban contexts. Given the exploratory nature of the research, a quantitative approach focused on numerical data would not have been sufficient to uncover the underlying dynamics, motivations, and challenges faces by municipalities when implementing child-friendly policies.

While this research mostly relies on qualitative data, a mixed methods approach was used to enrich the findings, which is characterized by the integration of both quantitative and qualitative approaches (Clifford et al., 2010). This includes data from in-depth interview and a policy analysis and quantitative data in the form of the CFNI. This index is used to measure and compare the outcomes of the spatial quality for children of different new build projects in Groningen.

3.2 Data collection

In this research, four primary methods were employed, namely a literature review, a policy analysis, semi-structured interviews and the use of an index. Each method contributed to answering different parts of the research:

- **Literature review:** the literature review was an essential first step for establishing a theoretical foundation. It provided insights into policy implementation, the challenges faced by municipalities (sub-question 1), strategies for municipalities to overcoming these challenges (sub-question 2) and helped conceptualizing the role of stakeholders' perceptions and priorities (sub-question 3).
- **Policy analysis:** the policy analysis primarily addressed the policy framework for the case studies. Furthermore, it offered insights into how the challenged are embedded in policy (sub-question 1), identified existing strategies in policy documents (sub-question 2) and showed how stakeholders' interests were reflected in municipal planning (sub-question 3).
- **Semi-structured interviews:** interviews provided insights into the perceptions, challenges and experiences of stakeholders, offering depth and context to the policy analysis. The interviews revealed real-world challenges (sub-question 1), explored strategies suggested by employees of the municipality (sub-question 2) and provided a perspective on how stakeholders' priorities can influence child-friendly policy outcomes (sub-question 3)
- **Child-Friendly Neighbourhood Index:** the CFNI quantitatively measured the outcomes of policies in practice, serving as a bridge between policy aspirations and their practical implementation. It measured the success or failure of child-friendly policy implementation (sub-question 1) and can demonstrate which strategies can lead to higher child-friendly scores (sub-question 2)

The combination of these methods ensured a strong analysis and the ability to capture both the theoretical and practical dimensions of child-friendly policy implementation. Below, the different methods are discussed in more detail.

Literature review

To address the sub-questions a literature review was conducted to gather relevant information, data and insights from multiple studies. The literature review supported the understanding of existing theories, concepts, and empirical studies by reviewing academic articles, books, reports, and other scholarly sources. Sources for the review were chosen through Google Scholar and SmartCat, using a combination of keywords (and their synonyms) like child-friendly design principles, the Child Friendly City, urban planning, policy implementation, stakeholders, and new build projects. The key findings, concepts and theories were used to establish the theoretical framework for this research. The literature review directly

informed the research by identifying challenges, outlined potential strategies for overcoming these challenges, helped to frame the role of stakeholders their perception and priorities and to understand stakeholders' influences. However, understanding how municipal policies truly impact the child-friendliness of an environment also required a more focused and practical approach and therefore, the research design focused on the projects of Westerwal, Ebbingekwartier and Eemskwartier as main research points.

Policy analysis

This method involved the review of relevant municipal policy documents related to the projects of Westerwal, Ebbingekwartier and Eemskwartier. This analysis was crucial for understanding the broader context in which projects in Groningen operate. It allowed for an examination whether these policies stress the need for child-friendly design principles and through which mechanisms these policies are implemented and enforced in the context of urban development projects. The policy analysis revealed strategies that municipalities already employ for implementation of policies and also illustrated how stakeholders' priorities are embedded within policy documents.

Semi-structured Interviews

Interviews were conducted with municipal employees involved in the planning and implementation of new urban developments. The choice for semi-structured interviews allowed for flexibility in exploring specific topics while also following a structured set of themes, such as challenges in policy implementation and stakeholders' perceptions of child-friendly policies and design. The in-depth nature of the semi-structured interviews facilitated the acquisition of more comprehensive information (Clifford et al., 2010). During the interviews, individuals from the municipality of Groningen were encouraged to offer personal insights into specific occurrences, serving as valuable foundations for further questioning. This method enables to dive into the subject and gave the respondents the freedom to express detailed views, thoughts, meanings, intentions, feelings, and context and to delve deeper into topics they might find important or relevant (Yin, 2003). Questionnaires or structured interviews would have limited the ability of the interviewees to respond to information in their own words and personal insights would not have been considered. The semi-structured interviews provided qualitative insights into the real-world challenges of policy implementation and stakeholder engagement. These interviews revealed practical implementation challenges faced by the municipality of Groningen, strategies to overcome these challenges were discussed, and provided insights into how stakeholders perceptions and priorities shape the success or failure of policy implementation.

For the semi-structured interviews, an interview guide including a set of predetermined question was prepared to ensure some level of structure. However, enough room for open-ended discussion about the participants their roles, experiences, challenge and opinions regarding child-friendly design principles and municipal policies was left open. The interview guide can be found in appendix II.

Participant selection

For the purpose of this study, interviews were conducted with individuals from the municipality of Groningen. The selection of participations was partly criterion based, also called purposive sampling, and partly done by means of snowball sampling. Respectively, this means that the participants were chosen based on their relevance, experience, and the role they assumed in relation to the research topic and case study or that participants who meet the selection criteria were referred to by others. This enables thorough exploration and understanding of the central themes targeted by this research. In appendix II, an overview and detailed information of the interviewees that participated in this research can be found.

Index

To measure and compare the outcomes of the spatial quality for children in different neighbourhoods in Groningen, an index was used as quantitative tool. This is particularly useful as numerical values can be assigned to different aspects of spatial quality, allowing for a more objective analysis (O'Dwyer and Bernauer, 2013). Furthermore, by creating an index, the evaluation process can be standardized, which helps to ensure that each neighbourhood is assessed using the same criteria, leading to a more consistent and fair comparison. The CFNI provided a quantitative measure of how well child-friendly policies were implemented in specific neighbourhoods. By applying the CFNI across three neighbourhoods, the research highlighted areas where challenges in implementation were most apparent. Results from the index confirmed some of the challenges identified in the interviews and policy analysis. The CFNI score also provided a way to assess how well certain strategies have been implemented. Furthermore, the index offers a comparative metric across the case studies and serving as a bridge between policy aspirations and their practical implementations. The index will be further elaborated on in chapter 3.2.

Ethical considerations

The profound and open-ended nature of qualitative research together with its ability to raise unforeseen issues emphasizes the significant impact of ethical considerations in qualitative research studies. When conducting interviews for this research, it was essential to adhere to ethical considerations to ensure fairness, transparency, and respect (Yin, 2003; Ritchie et al., 2013). Firstly, an informed consent was obtained from every participant, ensuring that the participants were fully informed about the purpose, nature, and potential consequences of the interview. Furthermore, participants were allowed to ask questions and withdraw from the interview at any point, since participation was voluntary. The interviews were recorded in audio format if permission is granted, but these recordings served solely for transcription purposes to facilitate data analysis and were deleted upon completion of the data analysis phase. Just as relevant for qualitative research is the reliability and validity of the data (Ritchie et al., 2013). For this research, detailed information about the circumstances under which the study takes place is stated above. As described, this research used multiple qualitative methods, including in-depth interviews, a policy analysis, and a case study approach. This variety of methods enhances the reliability of the research by triangulating data from different sources and perspectives, thus supporting findings (Ritchie et al., 2013). Validity in qualitative research involves ensuring that the research methods align with the research questions and objectives (Ritchie et al., 2013). In the methodology section is emphasized how qualitative

research is well-suited for exploring the complex processes involved in implementing child-friendly design principles, especially when considering personal, cultural, and contextual factors. This approach enhances validity because it provides a deep understanding of the specific context, offering insights into the unique challenges and opportunities faced by municipalities. Using a case study method, as explained by Yin (2003), further supports validity in qualitative research by allowing for a detailed exploration and understanding of events in their everyday context.

3.2 Case description

The case, or the so-called unit of analysis, refers to the specific entity or phenomenon that is being studied and analysed in the research. It is a critical concept in research design and helps to define the scope and boundaries of the study (Yin, 2003). The theoretical scope in this research encompasses the concept of child-friendliness and the dynamics of municipal policies that might influence the child-friendliness of an urban environment. The research is grounded in the idea that the policies that drafted by municipalities play an important role in determining the success of creating inclusive environments, particularly in the context of child-friendly design principles. This makes the municipality the important entity that is analysed in this study. The research focuses specifically on the urban context of Groningen and by selecting several new-build projects, geographical boundaries within the city are created.

What makes Groningen interesting for this research is that it, like many other urban areas globally, is experiencing a big transformation due to rapid urbanization and a growing population. Stated by Gemeente Groningen (2018), the city is expected to grow by a quarter in 10-15 years, possibly reaching 250,000 inhabitants. This growth will be accommodated in the existing city, meaning a tough development task for the municipality. It also brings with it a range of questions and challenges: how should urban growth be concretely shaped in terms of housing types and forms of ownership? How can housing for young people be organized? How can housing remain affordable in the face of increasing demand? As the city undergoes this transformation, the municipality faces the task of managing growth within the spatial constraints, while ensuring a high quality of life for all residents, including the youngest members of the community (Gemeente Groningen, 2018).

The city is also confronted by an increased pressure on public space and together with urbanization, this imposes limitations on the integration of elements such as green spaces, play areas, and safe walking routes for children within the boundaries of available space (Gemeente Groningen, 2021). Additionally, the demand for the use of existing urban space has risen, driven by a growing population and an increase in visitors but also due to a multitude of competing uses. These include requirements for traffic flow, parking availability, pedestrian pathways, recreational areas, green spaces, water features, street cafés, outdoor hospitality spaces, and bicycle parking facilities (Gemeente Groningen, 2021). In light of these spatial constraints and the increased demand for various urban uses, the availability of land for new developments becomes a critical concern. This, in turn challenges the feasibility of implementing new build projects that are not only structurally sound but also environmentally sustainable, as emphasized by the OECD (2017). These spatial dynamics can potentially limit the areas that can be specifically allocated

to cater the needs of children, thereby hindering the creation of all-encompassing public spaces that promote inclusivity, as underscored by Gemeente Groningen (2021).

To assess the child-friendliness of Groningen and to pilot the CFNI, three new build projects were selected and analysed, namely Westerwal, Ebbingekwartier and Eemskwartier, serving as tangible examples of new-builds in Groningen. By gathering information from these case studies, the aim was to discover whether or not these projects were child-friendly and what contributed to this outcome. Selection of suitable new build projects took place with several criteria being considered, namely: type of construction project; project size; location; and time of project realization. The type of construction project had to be either residential or mixed-used projects, with the size being small- to mid-scale (meaning >150 new dwellings), as the quantity of new houses or apartments constructed within a neighbourhood is a crucial factor in assessing the scale and significance of urban development (Rakhimova et al., 2022). Therefore, new build projects with a substantial number of new dwellings and a visible impact on the community and its urban environment were selected to ensure a complete examination of the spatial quality for children after realization of the project. Projects in different areas of Groningen were selected, with the condition that each neighbourhood was seen as part of the inner city. Each project had to be realized between 2013 and now, to be able to examine if and how urban planning strategies and policies could have influenced collaboration processes and the implementation of child-friendly design principles. Furthermore, it could highlight possible other reasons for differences in the spatial quality of the different neighbourhoods, if any.

Ultimately, based on the above-mentioned criteria, the new build projects Westerwal, Ebbingekwartier and Eemskwartier were selected. In addition to the fact that these projects met the criteria, they were also mentioned in the 'omgevingsvisie Levende Ruimte'. Here, they were considered as part of the city centre to diminish the additional pressure on the inner city. In this way, the municipality wants to cater to new residential areas in terms of economic and social facilities (Gemeente Groningen, 2021). Figure 3.1 shows the different location of the new build projects in Groningen and in appendix I, additional information about the selected neighbourhoods can be found.

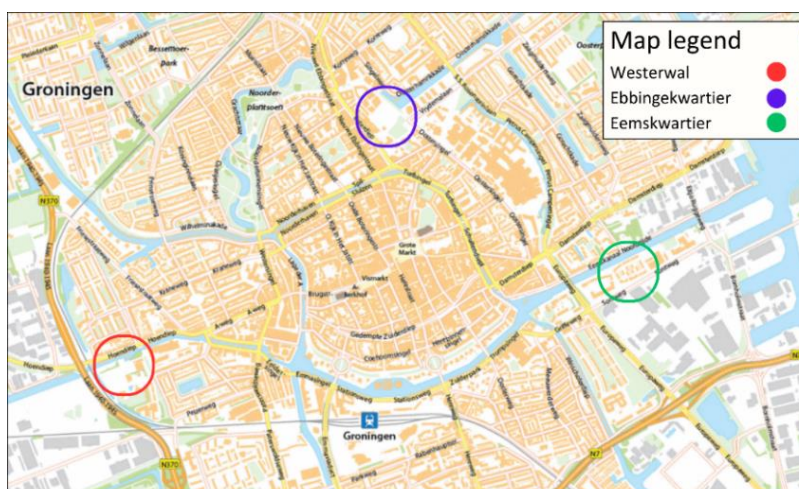

Figure 3.1: Map with location of selected case studies (Adjusted from Google Maps, 2023)

3.3 Child-friendly neighbourhood index

Described in chapter 2, the concept of child-friendly cities has gained increased attention from researchers, policy makers and urban planner in order to support the physical, cognitive, and social development from children that increasingly grow up in urban settings due to urbanization. Further explained, the CFCI addresses this concern by considering a wide range of factors encompassing safety, education, healthcare, recreation, community support, and many other essential components of children's well-being. To evaluate the child-friendliness of communities, a neighbourhood assessment tool was employed in the research of Rakhimova et al. (2022). As described by Rakhimova et al. (2022), it consists of 23 indicators and has the following six key dimensions:

- The quality of the home environment
- Accessibility to health and social services
- The availability of educational resources
- Measures related to safety, protection, and mobility
- Opportunities for play and recreation
- The vibrancy of community life.

As explained by Rakhimova et al. (2022), these categories and the specific indicators within them were adapted from the Child Friendly Community Assessment Toolkit (CFCAT). To enhance the tool's accessibility to both the general public and decision-makers, they introduced a 5-point rating scale for each indicator, which makes it possible to compare the types of indicators and to combine the result in a single child-friendly index. This offers a quick overview of the child-friendliness of a neighbourhood or city, along with distinctions between them.

In the Netherlands, the city of Rotterdam is in pursuit to make the city more family-friendly and to improve the living environment for children. In a report published by Gemeente Rotterdam (2016) they developed a comprehensive urban development vision, known as 'Building Blocks for a Child-Friendly Rotterdam'. This vision provides a foundational framework, encompassing housing, public space, facilities, and routes, each described in terms of both quantitative and qualitative requirements. For example, the 'facilities' building block directs that each neighbourhood should include a community school equipped with sports, games, and relaxation facilities for every child in the area. Similarly, the 'routes' building block emphasizes the need for safe pedestrian routes for children, demanding the presence of sidewalks at least three meters wide on one side of every street to ensure safe pathways for their journeys from home to school (Rekenkamer Rotterdam, 2012). To evaluate the effectiveness of these initiatives and the overall appeal of the living environment for families and children, the municipality of Rotterdam has introduced the Rotterdam Child-Friendly Monitor. Explained by Gemeente Rotterdam (2016), this monitoring system serves as a vital tool for collecting data, both from residents' perspectives (subjective) and from tangible characteristics and conditions in the neighbourhoods (objective). This monitor also uses indicators that are scaled, with potential score range between 0 and 200 and with a primary focus on the physical aspects of the building blocks.

The indicators used by Gemeente Rotterdam (2016) are:

- Housing: presence of family-friendly homes
- Play: presence of play areas
- Outside: clean and intact
- Leisure: availability of leisure facilities
- Schools: presence of schools and toddler care
- Traffic: road safety
- Social safety
- Culture: educational climate

To be able to systematically evaluate the child-friendliness of new build projects in Groningen as well and to provide a valuable tool for evidence-based decision-making, the Child-Friendly Neighbourhood Index (CFNI) is developed for this research. The index from the research of Rakhimova et al., (2022) is used as a foundation and is complemented with information from the Child-friendly monitor of Gemeente Rotterdam (2016). It also includes elements that UNICEF (2018) uses in its definition of a Child Friendly City, such as access to green space and a secure and clean environment, access to quality social services, and having places to play. By quantifying the child-friendliness of neighbourhoods, the index can be used as a critical resource for urban planners, policymakers, and community organizations that strive to create environments that are beneficial for children's growth and happiness, while it may also support parents and caregivers in choosing suitable places to raise their families (Rakhimova, McAslan and Pijawka, 2022). Just like the Child-Friendly monitor from Gemeente Rotterdam, this index will only focus on the physical aspects of the new build projects and not on the social aspects, due to limited data being available and to keep it within the scope of this research.

The CFNI can be used to evaluate and compare the child-friendliness of various parts of neighbourhoods and is based on the following five indicators

1. **Family-friendly environment:** this indicator encompasses aspects related to the quality of the home environment, in this case the presence of family-friendly housing. Based on the literature, single-family houses are seen as the most child-friendly, providing families with a sense of space, privacy, and a connection to the outdoors
2. **Health and social services accessibility:** this indicator covers the accessibility to health and social services, ensuring that residents have easy access to essential services.
3. **Safety and protection:** this indicator focuses on measures related to safety, protection, and mobility. This encompasses sidewalks, cross overs, and speed bumps regulations and the ability of children to more around independently. One condition is that there should be a sidewalk of at least three meters wide on one side of each street on children's walking routes from home to school (Gemeente Rotterdam, 2016)
4. **Leisure facilities:** this indicator measures the presence of leisure facilities and the opportunities for social interaction within the community, so the availability of play and recreation areas
5. **Educational facilities:** this indicator includes access to educational resources, so school availability and toddler care facilities. As stated by the Gemeente Groningen (2018), it should be strived to offer primary education within a radius of 1 kilometre in each area.

Each of these indicators is scored on a 5-point scale, with 0 indicating the lowest level child-friendliness and 5 representing the highest level of child-friendliness. The scores are averaged to calculate the CFNI of a neighbourhood (or in case of this research, the new build projects). The maximum possible score for the index is 25, with each indicator contributing up to 5 points. The total index scores can be categorized into five ranges to assess a neighbourhood's child-friendliness:

- 21 to 25 points: very child-friendly
- 16 to 20 points: child-friendly
- 11 to 15 points: moderately child-friendly
- 6 to 10 points: slightly child-friendly
- 0 to 5 points: not child-friendly

The CFNI is showed in table 3.1. It provides a summary of each indicator and the names of neighbourhoods that are being reviewed. It is designed to enable a comparison between the different new build projects within different neighbourhoods of the city of Groningen.

Table 3.1: Child-Friendly Neighbourhood Index

Neighbourhood/ New build project	Indicators					
	Family-friendly environment	Health & social services	Safety & Protection	Leisure facilities	Educational facilities	Total
Neighbourhood A	0	0	0	0	0	0
Neighbourhood B	0	0	0	0	0	0
Neighbourhood C	0	0	0	0	0	0

4 Findings

In this chapter, the outcomes of the case study are presented, supplemented with information gathered through the literature review, semi-structured interviews, and the examination of selected policy documents.

4.1 Policy analysis

The City of Groningen has outlined its future aspirations through several comprehensive policy documents. The policies that were relevant for the development of the projects as selected in the case study were outlined in the zoning plan of each project. These are displayed in table 4.1.

Table 4.1: municipal policies for selected neighbourhoods

	Municipal policy
Westerwal	<ul style="list-style-type: none"> - Structural vision (2009): 'Groningen, Stad op Scherp' - Housing vision (2015): 'Wonen in Stad'
Ebbingekwartier	<ul style="list-style-type: none"> - Housing vision (2015): 'Wonen in Stad' - Spatial vision (2018): 'The Next City'
Eemskwartier	<ul style="list-style-type: none"> - Spatial vision (2018): 'The Next City' - Structural vision (2018): 'Eemskanaalzone - Stad aan het water' - Spatial vision (2021): 'Levende Ruimte'

To anticipate the population growth and the increased pressure on public space, the municipality of Groningen introduced spatial vision 'The Next City' in 2018. It replaced the structural vision 'Stad op Scherp' from 2008. Currently, a new strategy on spatial planning called 'Levende Ruimte' has already been introduced. However, 'The Next City' is still very active and important and has been updated and expanded to include the rural area and villages where necessary (Gemeente Groningen, 2021). To facilitate growth in and around the city even further, the municipality created another development strategy: 'Eemskanaalzone – Stad aan het water'. It complements 'The Next City' vision and support the creation of liveable environments, with a focus on living around water (Gemeente Groningen, 2018a) This development is driven by the city's growth and the need for space to support housing, accessibility, the economy, and a healthy city. Together, these visions present a holistic framework for Groningen's future development. They underscore the city's commitment to creating a sustainable, resilient, and inclusive urban environment. This policy analysis delves into the specifics of these central visions that shape Groningen's urban and environmental strategy.

Structural vision 'Stad op Scherp'

The structural vision 'Stad op Scherp' sets the foundation for Groningen's urban development and outlines the strategy from 2008 to 2020 (Gemeente Groninge, 2009). The vision emphasizes the need for a balanced approach to growth, ensuring that the city remains liveable and vibrant while accommodating future population growth and economic expansion. Additionally, there is a focus on optimizing land use, enhancing infrastructure, and fostering economic resilience. It also addresses issues such as housing, mobility, and public spaces, aiming to create a cohesive urban foundation that supports the well-being of the residents of Groningen. Related to urban development, sustainability, economic and cultural development, Gemeente Groningen (2009) has outlined several key points in 'Stad op Scherp':

- Sustainable and compact growth
- Design of new residential areas with an emphasis on green spaces and water.
- Mixed-use development
- The city as a creative and cultural hub
- Quality of life
- Promoting sports and a healthy lifestyle

The vision also addresses challenges and the strategies to overcome them. In terms of housing and employment, the municipality wanted to ensure a competitive offering of residential and workspaces. Additionally, they want to improve traffic flows and accessibility, particularly in high-demand areas like the city centre (Gemeente Groningen, 2009). To implement policies related to these strategies, the city aims to collaborate with knowledge institutions, businesses, and community organizations to drive development. Furthermore, by flexible governance, the municipality wants to adapt to rapid changes and focus on creating optimal conditions for innovation and sustainable growth.

In 'Stad op Scherp', there is a focus on children and family, primarily in the context of urban planning and residential development. In chapter 3.3, the vision emphasizes creating neighbourhoods that cater to various demographics, including families. The goal is to provide housing that meets the needs of young and old, rich and poor, modern and traditional households, singles, and families. Additionally, the municipality wants to create green and overall safe public spaces, by ensuring that public spaces are well maintained (Gemeente Groningen, 2009). This can be seen as essential for families with children. As an example, Gemeente Groningen (2009) mentions Beijum as a neighbourhood that could be thematically developed as "Stedelijke gezinnen in het groen" (urban families in the green), emphasizing spacious housing, safe environments, and proximity to green areas like Kardinge. Specific measures include improving connections to green spaces, enhancing green facilities, and updating zoning plans to make expansion of homes easier. Stated by Gemeente Groningen (2009), safety improvements and image boosting efforts are also part of making neighbourhoods more attractive for families. Lastly, while specific educational programs are not detailed, the emphasis on creating a high quality of life through good schools, parks, and recreational facilities is implied throughout the document.

Housing vision 'Wonen in stad'

In 2015, the municipal council of Groningen adopted the housing vision called 'Wonen in Stad'. It is a document in which the municipality sets out the policy intentions for the following years, based on extensive consultations with residents and professionals. By doing this, the municipality wants to ensure a housing supply in the city that meets the demand, is affordable and sustainable and maintains the balance in neighbourhoods (Gemeente Groningen, 2015b). Key themes of 'Wonen in Stad' include (Gemeente Groningen, 2015b):

- Maintaining affordable social housing
- Invest in energy-efficient homes to lower costs and enhance comfort and promote area-wide sustainability projects
- Modernizing existing homes and residential environments and the development of new housing forms for seniors
- Improve quality for youth housing in both new and existing housing to meet the changing demands
- Urban growth in and around the city centre
- Create flexible policies for special housing forms
- Earthquake considerations
- Encouraging innovative housing solutions through collaboration

The housing vision does include a focus on children and families. The document points out the increasing demand for living in and around the inner city, also from families and older people whose children have left home. With the growing desire among families to live in the city centre, the Gemeente Groningen (2015b) highlights the need to support this through various measures. Potential areas for new family housing developments are also mentioned, including the plans to make public spaces more family friendly. Furthermore, there is a plan to explore changes in public spaces in the city centre to make these areas more attractive for different groups.

Spatial vision 'The Next City'

In 2018, the new spatial vision 'The Next City' was introduced by the municipality of Groningen. This vision was created to give direction to the turbulent developments the city had to go through. It prioritizes the quality of life, and emphasizing the importance of this through sustainable growth, improved public spaces, and strong community engagement. As Groningen will continue to attract surrounding centres and municipalities and the migration to the city will continue to increase for the time being, new construction will continue to be necessary (Gemeente Groningen, 2018b). With growing numbers of residents, visitor and economic activities, the Next City identifies the most important tasks. Stated by the municipality, they aim to design new constructions in a living environment that is safe and healthy and in line with the wishes of various uses. The basic principle is: "an accessible, green public space that is senior- and child-friendly, and that invites people to meet and exercise, is pleasant for everyone" (Gemeente Groningen, 2018b, p.29).

The Next City has several key points, outlined by Gemeente Groningen (2018b):

- Accommodating growth by building new homes within existing urban areas
- Compact city principles
- Redeveloping of industrial areas
- Put emphasis on cycling and walking as primary modes of transportation in the city
- Create more green spaces and public areas to promote social interaction and healthy living.
- Focus on social inclusion by providing affordable housing and job opportunities for all residents.
- Expand and transform education and community facilities
- Focus on integrated development planning by collaborating with other municipalities and regional bodies and engage residents and stakeholders in the planning process to ensure community support and involvement.
- Monitor development progress and remain flexible to adjust to plans as necessary.

Several ongoing challenges are highlighted, including maintaining liveability in a growing city, ensuring economic and job growth keeps pace with population growth, and managing uncertainties in future developments. The city therefore wants to create more space for experimentation and innovation (Gemeente Groningen, 2018b).

In 'The Next City', there is a moderate focus on children and families. Various aspects are integrated that benefit these groups. However, this is indirectly through enhanced public services and community features. Accessibility to education is specifically mentioned as something that the municipality wants to improve, by ensuring that primary education is available within a 1 km radius of residential areas. Furthermore, Gemeente Groningen (2018b) states it wants to encourage to reduce car usage for travelling from and to school, aiming for more sustainable and child-friendly transportation methods. The vision also outlines a commitment to maintain sports facilities within neighbourhoods rather than relocating them, recognizing how important this is for health and community cohesion. Lastly, Gemeente Groningen (2018b) states in the vision that it wants to make public space contributing more to sports and recreation, by improving the accessibility and functionality of parks and green spaces for families and children. These aspects are found in the broader discussion about urban planning and infrastructure in the vision. There is a bigger focus on general improvements of living conditions, rather than targeted child-specific policies. This suggests a general incorporation of child-friendly considerations into the broader urban development strategy of 'The Next City' vision.

Spatial vision 'Levende Ruimte'

Complementing the previous visions, the 'Levende Ruimte' focuses on the spatial and social development of Groningen. The vision emphasizes the quality and functionality of public spaces in Groningen and highlights the importance of green spaces, recreational areas, and cultural amenities in enhancing the city's liveability. It promotes a human-centred approach to urban design, ensuring that public spaces are adaptable, resilient, and reflective of the diverse needs of Groningen's inhabitants (Gemeente Groningen, 2021). The vision can be seen as an adaptive document, that can be used to respond to changing circumstances and emerging challenges

Outlined by Gemeente Groningen (2021), key points of 'Levende Ruimte' are:

- Focus on urbanization, densification and high-rise development
- Creating urban and rural balance by maintaining the compact city model while preserving green spaces
- Employment growth
- Maintaining liveability
- Accelerate the shift towards sustainable energy sources and making the city climate resilient
- Increase inclusivity and participation by encouraging community participation and engaging citizens and stakeholders in the development and implementation of the vision

As stated in the vision, Gemeente Groningen (2021) wants to use the new environmental law to integrate various programs to ensure comprehensive planning. Furthermore, they want to promote public participation in the planning process and use adaptive planning to respond to changing circumstances. Continuous improvements of the living environment have to be made to maintain high living quality. The vision aims to ensure that Groningen can deal with the challenge of municipal growth while ensuring that Groningen remains a vibrant, sustainable, and inclusive city.

The vision 'Levende Ruimte' includes several sections that focus on children and families. In chapter 3.5, there is emphasis on creating healthy, inclusive and safe communities where everyone can participate and contribute. Gemeente Groningen (2021) specifically mentions that it wants to ensure that children can grow up safely and healthy and that they can develop fully. Furthermore, the municipality wants to invest in the transformation and adding of educational facilities to meet the needs of a growing population. In terms of child-friendly environment, the municipality wants to create a safe environment with a positive upbringing and parenting climate. They want to address social issues to provide equal opportunities for all children and prevent children from living in poverty just because their parents did (Gemeente Groningen, 2021). By focussing on social cohesion and support systems within neighbourhoods, safe and supportive environments for can be ensured. Lastly, the municipality wants to consider the needs of families and children in development plans, such as accessible green space, safe transportation and local amenities.

Structuurvisie Eemskanaalzone: stad aan het water

To provide space for the growth of the city, the municipality of Groningen wants to develop the Eemskanaal zone, which is the area along the Eemskanaal, between Oosterhaven and Meerstad. By developing this area, the municipality wants to meet the challenges formulated by the Next City and reconnect Groningen with its waterfront. (Gemeente Groningen, 2018a). The new development strategy, published in 2018, is based on two key reasons. Firstly, it aligns with the city's growth and the ambitions outlined in Next City, which include the need for housing, accessibility, economic development, and a healthy urban environment. Secondly, the available space along the Eemskanaal offer the ideal place to give the housing, accessibility, economy and healthy city programs the necessary space. Explained by Gemeente Groningen (2018a), the renewed relationship between Groningen and water is seen as an opportunity by the municipality to strengthen Groningen as a compact city. The strategy involves a phased development approach that combines immediate needs with a long-term vision. There will be a focus on sustainability, connectivity, and strengthen the city's relationship with its water bodies.

Indicated by Gemeente Groningen (2018a), key objectives of this vision are:

- Reorientation towards water
- Creating lively connections
- Utilize diversity and characteristic qualities
- Design a future-proof and healthy city
- Create detailed area plans

4.2 Interviews

In the interviews conducted with employees of the Gemeente Groningen, a shared perspective emerged regarding child-friendliness in urban planning. All three interviewees mention that child-friendliness is not always a direct focus but is rather a byproduct of broader urban design principles, such as creating greener, safer, and more accessible environments. These developments benefit children, although they are not specifically aimed at them. For example, the reduction of car traffic and the increase of green spaces are urban strategies that indirectly improve the lives of children by making the city safer and more welcoming for play and exploration. The focus of the municipality on car-free zones was a recurring theme in the interviews and stressed by each interviewee as a key priority for enhancing quality of life. However, all three interviewees note that there is no single department responsible for child-friendly design. Instead, responsibilities are spread across multiple departments, often leading to an indirect approach to implementing child-focused policies. For example, the focus on green spaces or public spaces might address children's needs, but these are usually part of broader objectives and not just driven by child-friendly principles. While there is a general effort to involve the community in planning processes, direct participation of children is minimal. Community feedback is usually looked for during the development of public spaces like playgrounds, but children themselves are usually not engaged in the broader urban planning discussions. In all interviews, the challenge of balancing various urban planning goals, such as economic considerations, safety, and environmental sustainability, comes up. As a result, child-friendly design often gets absorbed into these broader objectives of urban development.

To help illustrate the main findings from the interviews, key themes and supporting statements derived from the interviews are shown in table 4.2. The table categorizes the main themes, indicates the interview the quote is from, contains statements (translated from English to Dutch) and shows its relevance to the research.

Table 4.2: Key themes and supporting quotes from interviews

Theme	Interview	Statements	Relevance
Challenges in policy implementation	1	The biggest challenge is integrating all policy goals. There are an infinite number of policy documents that you can never incorporate into a project.	Highlights the challenge of integrating multiple policy goals into urban projects
	2	There is an endless pile-up of policies. Everything has to come together and that is not possible. Because we simply have limited space. So we cannot have 100% traffic, and 100% green and 100% everything. That is simply not possible.	Highlights the spatial constraint municipalities face in balancing multiple priorities
	3	We have to work integrally so you focus on the things that have to be done and less on things that are fun to do. That is how it would also be presented if you talk about putting the interests of the child first.	Indicates how practical needs often outweigh the focus on child-friendly features
Budget constraints/ Lack of dedicated resources	1	There's no specific budget for child-friendly features. It is not a point of attention even though indirect measures such as car-free zones or a playground or safety will always return.	Highlights the lack of dedicated funding for child-friendly design
	2	You get a budget in advance, and you cannot exceed it. And if a design is more expensive you have to ask for more budget, but you only do that if it is really necessary.	Illustrates the budgetary constraints that limit the implementation of specific features like child-friendliness
Indirect focus on child-friendliness	1	We focus on broader goals like sustainability and social cohesion, and child-friendliness is often integrated in this rather than a direct focus.	Illustrates how child-friendliness is often not a primary goal but an indirect result of broader urban goals
	3	Certain elements of child-friendly design principles are applied within our projects, even if that is not necessarily the first thing you think of.	Demonstrates how child-friendly design features are often included implicitly
Child participation	1	We often make calls for participation via different channels. But I don't often get input from children directly. It's often parents who come to participate.	Reflects the lack of direct participation from children
	2	We have participation moments, but children themselves are rarely consulted directly unless it's about specific playgrounds or sports facilities for example.	Points out the limited involvement of children in planning
	3	We try to involve the community but getting children's input is a challenge, they are not really involved in the process. Most of the feedback comes from parents and in the end, it often comes down to informing.	Reflects the challenges in ensuring children's voices are heard in planning processes
Stakeholder involvement	1	In smaller projects, child-friendliness is an issue that is considered important by me and my colleagues, but also by external organisations, such as employment agencies and residents.	Indicates that stakeholder value child-friendliness

	2	It is sometimes a search to find a good balance between the various market parties and the municipality. We have to take into account developers' goals and they have to take into account municipal policy.	Described the challenge of balancing municipal and developers' interests
	3	The more stakeholders there are, the harder it actually becomes. The culture of consultation and reaching an agreement together means that things often go quite slowly.	Reflects how multiple stakeholders influence the speed and effectiveness of policy implementation
	3	It is difficult to maintain an integrated line and to ensure that if a certain stakeholder gets out of bed on the wrong side, this does not have an impact on what is and is not possible and permitted.	Highlights the challenge of coordination multiple interests
Public space design	1	Peace, safety, a pleasant public space and a green public space are things that are much more focused on, and the car gets less attention. That automatically results in a child-friendly environment, and that is something that people generally like.	Reflects UNICEF's (2018) principles on the importance of creating safe, accessible urban spaces for children
	2	The car has to make way for public space, so there is a focus on reclaiming public space. That has a very big impact on the people who live here, including children of course.	Emphasises the positive impact of car-free zones
	3	The decision to create car-free environments has an impact on children's mobility. That is a development that ensures that the public space really becomes a place to stay. It is a pillar of how you design a child-friendly city.	Highlights the importance of mobility and public space for children

4.3 Child-Friendly neighbourhood index

To evaluate and compare the child-friendliness of the three selected new-build projects in Groningen, the CFNI is developed. In Table 4.3, the results of the assessment of each of the indicators for the new build projects are shown.

Table 4.3: Results Child-Friendly Neighbourhood Index

Neighbourhood/ New build project	Indicators					
	Family-friendly environment	Health & social services	Safety & Protection	Leisure facilities	Educational facilities	Total
Westerwal	3	3	5	5	5	21
Ebbingekwartier	4	5	4	3	3	19
Eemskwartier	3	4	3	2	2	14

The results show that Westerwal project is the most child-friendly. It is important to keep in mind that these are arbitrary point assignments and may not cover all aspects comprehensively. This means that overall child-friendliness would depend on specific details, planning and the execution in each housing project. The results for the score of each neighbourhood are discussed in detail below.

Westerwal

In the zoning plan of Westerwal, Gemeente Groningen (2020) is explained that 'The Next City' vision is not aimed at implementation and therefore, it does not contain any concrete statements with regards to the development of Westerwal. In general, the municipality strives for attractive, distinctive neighbourhoods and a housing supply that meets specific housing needs: from young to old, from poor to rich, from modern to more traditional. The emphasis in the new construction has been placed on three important target groups for the city, which are young households, families, and the elderly. Gemeente Groningen (2020) further state that housing at this development location further contributes to the urbanization ambitions of the municipality of Groningen. It is located within an existing urban area and approximately 1.5 km away from the city centre, which is considered as a short distance. The project of Westerwal also fits in the 'compact city' concept, which has been contributing to Groningen's ambitions with regards to urbanization (Gemeente Groningen, 2020). The concentration of people also requires measures to keep the city accessible. To let infrastructural measures interact with the new build project, space has been made in the area of Westerwal for a cycling and walking route along the water and besides the railway located west of the Suikerfabriek site. As explained by Gemeente Groningen (2020), the area is cut off from car traffic, making housing for urban-oriented families possible.

Plenty of information can also be found on the website of Westerwal. According to the website, Westerwal “embodies the essence of a promising urban development, which will become an exceptional residential community along the Hoendiep with the vibrant city centre of Groningen within a leisurely stroll's reach” (Westerwal, n.d). Furthermore, they state that the new urban landscape has a robust and inviting character, embraced by green spaces and spacious car-free streets. The housing offerings in Westerwal are diverse, including a five-storey apartment building with 171 apartments, and 22 owner-occupied homes. On the project’s website, Westerwal claims to be a family-friendly neighbourhood, with a nurturing environment and a close proximity to schools and childcare facilities. They further state that the atmosphere is determined by green areas, the Hoendiep and wide, car-free residential areas and that such large, energy-neutral new-build homes so close to the city centre are rarely seen. Explained by Friso (2022), which is one of the construction companies of Westerwal, Groningen is experiencing a major shortage of apartments due to the fact that residents with a middle income exert pressure on the private sector rental market. Further stated by Friso (2022), this is because they are not eligible for social housing and therefore increasingly choose for a rental property in the middle rental segment. Consequently, this makes the new build apartments of Westerwal a valuable addition to the range of middle range rental properties in the city of Groningen.

Table 4.4: CNFI Westerwal

	Indicators					
	Family-friendly environment	Health & social services	Safety & Protection	Leisure facilities	Educational facilities	Total
Westerwal	3	3	5	5	5	21

1. Family-friendly environment:

As stated in the zoning plan of Westerwal, the emphasis on new construction was places on a few target groups, of which one were families. Furthermore, ‘The Next City’ vision strives for a housing supply that meets specific housing needs, also for the youngest inhabitants of the city. Single-family houses are seen as the most child-friendly and in Westerwal, twenty-two spacious single-family houses including a garden were built. A garden offers children the opportunity to play outdoors and can serve as a safe environment. The other 171 apartments that were build do not have a garden and are less spacious, offering only two or three rooms. Elevator facilities and safe stairwells are available, however, apartments on lower floors may be more convenient for families with young children. Therefore, solely based on the size, layout, and features of the houses in this project, it is classified as moderately child-friendly.

2. Health and social services availability:

Near Westerwal, a general practice called Arts en Zorg Hoendiep is located. It is a health centre that offers care that is accessible to everyone. Healthcare providers like general practitioners, dieticians, speech therapists, psychologists, and physiotherapists all work together in this centre, providing a holistic support system, also for children. Centres for youth and family are located around the city and youth teams can be reached online. The youth centres are not physically present in the neighbourhood and other health

services like dental care are at distance. The presence of a health centre and additional support services does suggest a positive environment and a comprehensive approach to supporting children in the community. Of course, a more comprehensive analysis of various factors would be needed for a definitive classification but solely based on this information, it would be reasonable to categorize this area as very child-friendly.

3. Safety and protection:

As explained in the theoretical framework, the ability for children to move around their neighbourhood independently is crucial for their development, sense of autonomy and to help orient themselves in their surroundings. Car-dominated areas are major obstacles for child-friendliness and independent mobility. To overcome this, municipalities can set standards for safety and accessibility to protect those living there and in the case of Westerwal, it was decided to create wide, car-free residential streets. Other infrastructural measures include a cycling and walking route along the water. Speed regulations and cross overs are also present, although not specifically created for the new build project. Based solely on the information provided, it seems that Westerwal is making positive strides towards being child-friendly. The creation of car-free streets and the focus on cycling and walking routes, including the presence of sidewalks suggest awareness of the importance of independent mobility for children. The presence of safety measures like speed regulations and cross overs further supports the city's efforts to create a safer environment. Based on the information provided, Westerwal can be described as very child-friendly, as it appears to prioritize measures that contribute to the development, autonomy, and safety of children in the community.

4. Leisure facilities:

In or near Westerwal, several recreational options for families are provided. Sportpark West-end and Stadspark are close by, with options to walk around, go to the petting zoo and go to a large playground. Numerous sport clubs are located here as well, which is beneficial for children as it promotes physical activity and a healthy lifestyle while fostering socialization and skill development. These specific amenities designed for children's enjoyment and entertainment contribute to the child-friendliness of Westerwal. Therefore, it can be categorized as very child-friendly.

5. Educational facilities:

Nearby Westerwal, two primary schools are located, as well as a childcare and playgroup 5 minutes away by bike. For older children there are the CSG Augustinus College and the Alfa College, which are respectively a secondary school and a school for MBO courses (Westerwal, n.d.). All of these are within a radius of 1 kilometre. Based on this, Westerwal can be described as very child-friendly in terms of school availability.

Ebbingekwartier

In the zoning plan of Ebbingekwartier (Gemeente Groningen, 2022), the development of the area was with the intended result of an inner-city residential area with approximately 450 homes and a diversity of urban functions. With Ebbingekwartier, the aim was to create a new type of public space. The area is designed to be car-free, making the public area of Ebbingekwartier the domain of pedestrians and cyclists (Gemeente Groningen, 2022). Accordingly, a cycling route was created, running from the city centre in a direct line across the area, which also fulfils a linking function between the city centre and the neighbourhood. The structural vision 'Stad op Scherp' was used as policy framework for Ebbingekwartier. The concepts developed in this vision had the aim to create a vital and vibrant city. Additionally, one of the themes was to set three target groups for new builds, namely young households, families, and elderly. As stated by Gemeente Groningen (2022), the number of new homes that should be build was less important. It was more about adding specific qualities to the housing stock in the city, with balanced neighbourhoods that have their own character. Ebbingekwartier was built in various phases and over different years and consists of a very varied range of architectural styles and housing types (van Wonen, n.d.). The final piece of the inner-city area development, apartment complex the kroon was realized in 2022-2023. Stated on the projects' website of van Wonen, all amenities are within cycling and walking distance of Ebbingekwartier, as well as many restaurants, local shops, and specialty stores. Van Wonen (n.d.) also states that Groningen has seen the number of residents in the city centre grow, mainly due to an increase in young people but also due to couples, families, seniors, and others who are looking for opportunities to combine living and working in the city.

Table 4.5: CNFI Ebbingekwartier

	Indicators					
	Family-friendly environment	Health & social services	Safety & Protection	Leisure facilities	Educational facilities	Total
Ebbingekwartier	4	5	4	3	3	19

1. Family-friendly environment:

According to the zoning plan of Ebbingekwartier (Gemeente Groningen, 2022), the neighbourhood has been developed with a focus on creating a vibrant and diverse inner-city residential area, with a variety of architectural styles and housing types. The area features modern housing development designed to accommodate a diverse population, including families. There are family-oriented features, such as larger apartments and homes with multiple bedrooms and green spaces. Furthermore, the residents share communal courtyards. As the neighbourhood is still developing, it may not offer the complete range of family-specific housing options found in more established residential areas. Owner-occupied and private sector rental properties dominate the housing stock in Ebbingekwartier, while demand is high. If social housing would be increased in this neighbourhood, it would offer an opportunity to allow more target groups to benefit from this city centre district. Therefore, it is considered as child-friendly.

2. **Health and social services availability:**

Groningen in general has a well-developed healthcare system. Ebbingekwartier benefits from this and its proximity to the city centre, where social services are easily accessible. A general practice and pharmacy are located at the end of Boterdiep, the main road in Ebbingekwartier, and the hospital UMCG is located within walking distance. The Beatrix children's hospital is also located here. Forum Groningen, located in the city centre, provides a library. Public transport and infrastructure further facilitate easy access to these services. Other healthcare providers like a dentist and physiotherapists are also present and a youth centre for children aged 11-18 adds to the comprehensive lists of services for children in and around the neighbourhood. Therefore, this category can be labelled as very child-friendly.

3. **Safety and protection:**

Ebbingekwartier is a car-free neighbourhood and therefore provides a generally safe environment and a cycle- and pedestrian-friendly layout with effective safety measures. This makes the street safe for children to move around independently, promoting physical activity and social interaction. Sidewalks in the new residential blocks are either free from motorized traffic or at least three meters wide, which is ideal for safe walking routes for children going to school. This increases their independent mobility and adds significantly to the level of child-friendliness in the neighbourhood. However, this assumption holds true if children go to the nearest school within this neighbourhood. Outside the neighbourhood, schools are not as close, sidewalks are less than three meters and roads like Boterdiep are busy. This slightly diminishes overall safety and child-friendliness. Therefore, it can be categorized as child-friendly.

4. **Leisure facilities:**

Ebbingekwartier has several parks, playgrounds, and recreational facilities nearby, making it an attractive area for families. The neighbourhood is located within walking distance of the city centre and close to the Noorderplantsoen park, providing enough opportunities for play and recreation. Additionally, there is also a lot to do in and around the neighbourhood itself: there are shops, restaurants, mixed living and working, a city beach, hotels and cultural offerings like event location Dot, Le petit Theatre or theatre workplace Vrijdag. In between the compact residential blocks, zones are made for private and public use. Although there is plenty of greenery and space for like-minded people to meet each other, there is a lot of asphalt and steel and little specific play areas. The municipality of Groningen focussed on the functions of living, working and facilities so, while there are numerous facilities, there may be room for additional or more diverse leisure options. Therefore, it can be categorized as moderately child-friendly.

5. **Educational facilities:**

Groningen's education policy aims to ensure primary education is available within a 1-kilometer radius, a goal that is met in Ebbingekwartier. The presence of several daycare centres and a school supports the educational needs of young families. The IKC Borgman, located in the centre of Ebbingekwartier, is an integrated child centre offering education and care under one roof for children from 0 to 13 years old. However, this is the only primary school available around the neighbourhood, limiting the freedom of choice. Furthermore, one primary school can quickly become overcrowded, especially in neighbourhoods like Ebbingekwartier with a growing population. Ebbingekwartier might still be in the process of developing or expanding educational facilities, but for the moment it can be described as moderately child-friendly.

Eemskwartier

As indicated in the zoning plan, the realization of the De Kop van Oost project was seen as the first step in the transformation of the Eemskanaal zone from an industrial area to a high-quality living/working area (Gemeente Groningen, 2015a). The first phase involved the development of a central-urban residential environment in the form of both ground-level homes and apartments in the rest of the building block. Target groups were set by the municipality of Groningen as well, namely families who are looking for high-quality homes in an attractive location in an urban area. Stated in the zoning plan, taking his position on the housing market would contribute to the flow in the housing market (Gemeente Groningen, 2015a). The proposal of the council for the development strategy of the Eemskanaalzone mentions reorientation on the water as main starting point (Gemeente Groningen, 2018a). Water must become an important connector and driver for housing, accessibility and a healthy city. Additionally, the municipality wants to continue building upon the concept of the compact city, restore connections that are social, healthy and attractive, position Groningen as a future-proof and healthy city, and lastly, they want to utilizing diversity and the characteristic qualities of the city.

Eemskwartier is part of phase II of the transformation of the Eemskanaal, in which more ground level-homes were planned. The housing policy for Sontweggebied-Damsterdiep was expressed in the 'nota Kwaliteit van Wonen'. The first basic principle, as stated in the zoning plan, was to continue to provide sufficient attractive family homes, also in the existing cities. Furthermore, appropriate facilities in new build areas with many families should be provided, as well as available of more green environments in urban residential areas (Gemeente Groningen, 2015a).

Table 4.6: CNFI Eemskwartier

	Indicators					
	Family-friendly environment	Health & social services	Safety & Protection	Leisure facilities	Educational facilities	Total
Eemskwartier	3	4	3	2	2	14

1. Family-friendly environment:

Eemskwartier offers a variety of housing options, including family-friendly houses and apartments. There are quay houses along the Eemskanaal, town houses on the western edge and courtyard houses in the green central area. According to the website of Eemskwartier, these homes typically have multiple bedrooms and adequate living space. Furthermore, compact building blocks with apartments have been realized along this zone in which functions of living and working come together. The apartments size varies from 38 m² to 80 m². However, the smallest apartments are located on the ground floor and while this means easy access for families, the size makes these apartments less suitable for them. This means that the variety and quality of housing for children and families is not uniformly high across the entire neighbourhood. The apartments also lack green or outdoor spaces directly adjacent to family homes. Therefore, it is classified as moderately child-friendly.

2. Health and social services availability:

Eemskwartier benefits from its proximity to the city centre, ensuring that residents have access to health and social services. Although these services are considered close by, their availability is limited. This is because Eemskwartier is located at the border of the city, where health services like are not widely spread. However, the UMCG hospital is close by, including Beatrix children's hospital, and Certe, which is an organization for specialized medical care. Additionally, Gezondheidsplein Hoendiep offers child physiotherapy, speech therapy, osteopathy, vaccinations and other sport and health services. A community centre is missing in the neighbourhood, but social team Wij Groningen can be reached online for questions and support. A youth centre is also not present but can be reached online as well. This means that enough support for children can be provided. Therefore, Eemskwartier can be labelled as child-friendly in terms of health and social service availability.

3. Safety and protection:

In Eemskwartier, motorized traffic is limited and speed regulations like speed bumps are present. This makes it safe and pedestrian-friendly environments where children can generally move around independently. The requirement of a sidewalk of at least three meters wide on one side of each street is met throughout the neighbourhood. However, this might not be the case on children's walking routes from home to school since a school is not available within the neighbourhood. This can limit the perceived safety for children walking independently. Additionally, living alongside water carries increased risks such as drowning, especially for young children who cannot swim properly yet. This may require constant supervision and taking additional safety measures, such as installing fences or barriers. These safety measures are not present in Eemskwartier. So, while general safety is good, the highest standards set by the criteria cannot be fully achieved, resulting in Eemskwartier being moderately child-friendly in terms of safety and protection.

4. Leisure facilities:

Neither in nor near Eemskwartier, leisure facilities are present. There is no direct access to a playground, park or recreational area, resulting in little independent mobility and less opportunities for children to play and engage in outdoor activities. Most residents do have a garden and access to a shared green courtyard, which provide opportunity for interaction within the neighbourhood, but this does not provide much variety. Therefore, Eemskwartier can be labelled as slightly child-friendly when it comes to leisure facilities.

5. Educational facilities:

Childcare is located within a 1-kilometre radius, while the closest primary school is not. This impacts the child-friendliness, as children and their parents need to travel longer to reach the primary school, which may require transportation such as driving or public transport. This might not be as convenient as walking or biking. Additionally, longer travel distance can increase safety concerns, especially when children have to cross busy streets like Sontweg and Europaweg or have to navigate areas that are not pedestrian-friendly. This means that Eemskwartier does not meet the educational facility criteria, resulting in the neighbourhood being considered as slightly child-friendly.

5 Conclusion

This research specifically examines how the municipality of Groningen translates policy aspirations into practical implementations of child-friendly design principles in new urban development projects. By analysing policy documents, conducting interviews with employees of the municipality of Groningen and utilizing the CFNI, the study reveals important insights into the implementation of child-friendly policies in urban spaces. The main research question investigates the effectiveness of Groningen's approach, while sub-questions explore the challenges, strategies, and stakeholder influences in implementing child-friendly policies.

By answering the sub-questions, it becomes clear that municipalities face several obstacles in translating child-friendly policies into practice. As outlined in the theoretical framework, these include competing interests between stakeholders and the need for coordination between these various stakeholders, a lack of understanding of children's needs, spatial and resource constraints and competing urban uses. Additionally, there often seems to be a disconnection between policy formulation and practical outcomes, leading to gaps in implementation. The theory further suggests that municipalities can adopt several strategies to overcome these challenges, such as institutionalizing child participation in urban planning processes, ensuring that national and local policies align and support child-friendly initiatives, raise public awareness and by creating flexible frameworks that allow for adaptation to local contexts and needs. However, successful implementation of child-friendly policies is influenced by the perceptions and priorities of stakeholders involved in urban development. The interviews helped explore these perspectives. For instance, interviewees provided insights into competing priorities, such as the tension between the housing needs and the creation of public recreational spaces, which directly influenced the practical outcomes of child-friendly policies. The engagement and collaboration of stakeholders is thus crucial for addressing the diverse needs and interests that impact urban planning decisions. By analysing the selected new build projects in Groningen with the CFNI, valuable insights into the practical application of child-friendly design principles were provided. As demonstrated in section 4.3, the index allowed for a comparative analysis of three new urban developments, highlighting areas where child-friendly design has been more successfully integrated or not. The CFNI revealed notable differences in spatial quality across the three case studies, with some projects showing a stronger focus on child-friendliness than others. These findings suggest that while the policies are in place, their implementation is often inconsistent, highlighting the importance of context-specific approaches and continuous evaluation.

Based on the findings, the municipality of Groningen manages to turn policy aspirations into practical implementations of child-friendly design principles in new build projects through a combination of broad policy integration and specific project-driven efforts. The findings of the interviews in section 4.2 indicate that child-friendly policies are not always explicitly labelled as such within the municipal policies. Instead, they are often integrated within broader policy goals like sustainability, social cohesion and urban development. This integrated approach means that, while there may not be specific child-friendly policies, the general policy outcomes often indirectly support child-friendly environments. For example, based on the policy analysis, many of these policies are focused on traffic safety, social safety and access to green space in Groningen. This inherently benefit children, even if they are not specifically targeted at them.

Derived from the interviews, the municipality uses tools like the “ambitieweb” to set priorities for each project. Although child-friendly design might not always be the main focus, it can become a priority depending on the specific context and needs of the area. The tool allows the municipality to manage multiple aspirations and ensures that essential child-friendly features, such as safe public spaces and access to green areas, are considered when relevant. The interviews also suggest that collaboration efforts with various stakeholders, such as schools, social area developers, and local communities, then play a crucial role. These partners bring in the necessary expertise and focus on children when needed. Additionally, specific projects, like the development of playgrounds and youth meeting places, are directly aimed at improving child-friendly aspects of neighbourhoods. However, the study also found that broader urban development projects may not always prioritize child-friendliness. In the findings of the interviews noted in section 4.2, municipal employees revealed that input from children themselves is less common, with most feedback coming from parents and other community members rather than from the children themselves. Stakeholders like community members thus are consulted in planning processes, but the direct involvement of children remains limited. This finding reflects the theoretical framework that stresses the importance of inclusive governance, where diverse stakeholders including children should have a voice in shaping urban environments. The limited participation of children in decision-making processes results in missed opportunities to create spaces that are truly designed with children’s needs in mind. This gap in participation highlights the need for better institutional mechanisms to integrate children's perspectives into planning, as discussed in the theoretical frameworks. The interviews confirm this challenge, with one interviewee noting that children’s input is often limited to playground design rather than broader urban decisions (Interviewee G2, appendix II). Furthermore, the municipality could face several challenges when implementing specific child-friendly design principles, such as resistance from local communities (interviewee G1, appendix II). Further explained in the interviews, the complexity and size of the municipal organization in Groningen can also pose coordination challenges, leading to policies sometimes falling between different priorities and departments.

In summary, while child-friendly design may not always be the primary focus of Groningen's urban planning policies, the municipality effectively incorporates these principles through a mix of broad policy integration, flexible project-specific approaches, and collaboration with relevant stakeholders. This multi-faceted strategy ensures that, even without distinct child-friendly policies, new build projects in the city can still result in environments that are conducive to children's needs.

6 Discussion

This research has explored how the municipality of Groningen translates child-friendly design policies into practical implementations in urban development projects. The findings reveal several key insights regarding the implementation and effectiveness of these policies. The research illustrates that while Groningen's municipality has made steps in integrating child-friendly design principles into urban development, these efforts are often integrated in broader policy frameworks rather than through standalone child-friendly policies. This integrated approach can be both a strength and a limitation. On one hand, it allows for a more holistic consideration of urban development, ensuring that child-friendly aspects are not the main focus but are part of a wider commitment to sustainable and inclusive urban growth. On the other hand, the lack of explicit focus on children may lead to missed opportunities where child-friendly design could be more prominently prioritized.

The findings largely confirm existing theoretical frameworks on policy implementation of child-friendly design. For example, the theoretical framework was based on the principles of the CFCI, which emphasizes the importance of multi-stakeholder collaboration and integrating children's needs into urban planning. This research confirms that collaboration between stakeholders is essential, aligning with theories on cross-sector partnerships and collaborative governance (Brown et al., 2019). However, the lack of direct child participation challenges the call for involving children in decision-making processes (Karsten & van Vliet, 2006). The strategy from the municipality to incorporate child-friendly elements within larger sustainability goals, such as increasing green spaces and improving traffic safety, reflects a growing recognition of the need for comprehensive urban planning that addresses diverse needs. This supports the theory that urban sustainability can benefit children (Riggio, 2002). However, the lack of explicit prioritization of children reveals a gap between policy aspirations and practice. The research therefore suggests that there is room for improvement, particularly in making children's voices more central in the planning process. The fact that feedback often comes from parents and other community members rather than directly from children indicates a gap in truly understanding and addressing the needs of children and younger residents. This insight could have significant implications for future urban planning efforts in Groningen and similar cities, underscoring the importance of direct child participation in the planning process.

Several theoretical expectations were also confirmed. For example, the study found that the municipality faces challenges in explicitly prioritizing child-friendly design, as such priorities often compete with other urban goals like housing. This supports the expectation that child-friendliness is not always a primary concern, even when it is acknowledged (Whitzman et al., 2009). Additionally, physical-spatial factors, such as green spaces and safe routes, were shown to be crucial in the CFNI in determining child-friendliness, confirming previous research (Jansson et al., 2016).

This study introduced new insights that expand upon the existing theory. One key finding is the importance of flexibility. While the CFCI emphasizes clear child-friendly principles, this research suggests that flexibility in implementation is important. The ability to adjust child-friendly features to different local contexts may be more effective than adhering to predefined standards. Furthermore, this study found that sustainability and child-friendliness are often discussed as separate policy goals, while they can be mutually reinforcing. For example, policies aimed at increasing green space and reducing traffic not only benefit the environment but also contribute to child-friendly outcomes. This suggests that future urban development projects should consider child-friendliness as an integral part of sustainability, rather than as an additional or competing goal.

Implications for Planning Theory and Practice

The outcomes of this research contribute to the ongoing discussion in planning theory regarding the integration of the needs of specific groups into urban design. The case of Groningen demonstrates that, while broad policy integration can be effective, there is also a need for more targeted approaches that explicitly focus on vulnerable groups such as children. This suggests a potential shift in planning theory towards more inclusive practices, that not only consider but prioritize the needs of these groups.

In practice, the research emphasizes the importance of flexibility and adaptability in urban planning. Groningen's use of tools like the "ambitiweb" could help to prioritize child-friendly design principles based on the specific context of each project and serve as a practical example of how municipalities can navigate the complexities of urban development. This approach would allow for a more responsive planning process that can adjust to changing circumstances and emerging needs, which is crucial in today's rapidly changing urban environments.

Limitations

The study focuses on a specific case, the municipality of Groningen, and examines only three new build projects within this context. While the findings offer important lessons, they may not be fully generalizable to other cities or contexts. Different municipalities may face unique challenges and opportunities based on their size, governance structures, and urban dynamics. Furthermore, the study primarily addresses child-friendliness within the physical-spatial domain, potentially overlooking other critical dimensions such as social, economic, and cultural factors that also influence children's well-being in urban environments. Additionally, the development and application of CFNI is based on specific criteria, which may not encompass all relevant aspects of child-friendliness. The index, while useful, may need further refinement and validation to be widely applicable across different contexts. Lastly, the research is conducted within a specific time frame, which may not capture long-term trends or the evolution of child-friendly policies in Groningen. Urban development is an ongoing process, and the outcomes of current projects may change over time due to shifting priorities, emerging challenges, or new policy interventions.

Recommendations

The findings from this research can inform future studies and guide policymakers, urban planners, and practitioners in designing more effective interventions to implement policies successfully. It also contributes to the broader discourse on sustainable urban development, emphasizing the importance of creating environments that support the well-being of all residents, particularly children. The research therefore not only fills a critical knowledge gap but also provides practical recommendations that can be applied in diverse urban settings globally. However, based on the findings and limitations of this study, several recommendations can be made for future research and planning practice. Firstly, future studies should consider expanding the scope of the research to explore how different contexts influence the translation of policy into the implementation of child-friendly urban design principles. Comparative studies could provide broader insights and help identify best practices that are transferable across different settings. To complement the qualitative insights gained from this research, future studies could incorporate quantitative methods, such as surveys or spatial analyses, to provide a more comprehensive understanding of child-friendliness in urban environments. Additionally, future research could include social, economic, and cultural dimensions of child-friendliness. This would provide a more holistic understanding of what makes urban environments supportive of children's well-being and development. Lastly, the Child-Friendly Neighbourhood Index developed in this study could benefit from further refinement and validation. Future research should test the index in different contexts and consider additional factors that might influence child-friendliness, ensuring that it becomes a robust tool for urban planners.

Based on the findings, the research also suggests several recommendations for municipalities aiming to create child-friendly urban environments. Firstly, coordination and collaboration among stakeholders, including children and their families, should be enhanced. Furthermore, child-friendly policies should be integrated into all stages of urban planning and development. The municipality should foster a culture of inclusivity and participation, ensuring that the voices of children are heard and considered in urban planning decisions. Lastly, it remains important to continuously evaluate and adjust policies to ensure that they remain effective in meeting the needs of children. This is an important takeaway for both planning theory and practice. Urban development is an ongoing process, and policies must evolve to address new challenges and opportunities. In doing so, we can create resilient, adaptive communities that prioritize the well-being of our children and future generations.

References

- Aedes (n.d.). *Nationale prestatieafspraken: nieuwbouw*. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Available at: <https://aedes.nl/nieuwbouw/nationale-prestatieafspraken-nieuwbouw>
- Agee, J. (2009). Developing qualitative research questions: A reflective process. *International journal of qualitative studies in education*, 22(4), 431-447.
- Andrews, F. and Warner, E. (2019). "Living outside the house': how families raising young children in new, private high-rise developments experience their local environment," *Journal of Urbanism: International Research on Placemaking and Urban Sustainability*, 13(3), pp. 263–285.
- Baarveld, M., Smit, M. and Dewulf, G.P.M.R. (2015). "Negotiation processes in urban redevelopment projects: Dealing with conflicts by balancing integrative and distributive approaches," *Planning Theory & Practice*, 16(3), pp. 363–384.
- Bai, X., McAllister, R. R., Beaty, R. M., and Taylor, B. (2010). 'Urban policy and governance in a global environment: complex systems, scale mismatches and public participation,' *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 2(3), pp. 129–135.
- Bartlett, S. (2005). "Integrating Children's Rights into Municipal Action: A Review of Progress and Lessons Learned," *Children, Youth and Environments*, 15(2). Available at: <https://doi.org/10.1353/cye.2005.0020>.
- Björklid, P. and Nordström, M. (2007) "Environmental Child-Friendliness: collaboration and future research," *Children, Youth and Environments*, 17(4), pp. 388–401.
- Brown, C., de Lannoy, A., McCracken, D., Gill, T., Grant, M., Wright, H., and Williams, S. (2019). Child-friendly cities. *Cities and Health*, 3(1-2), 1-7.
- Bullock, H. L., Lavis, J. N., Wilson, M. G., Mulvale, G., and Miatello, A. (2021). Understanding the implementation of evidence-informed policies and practices from a policy perspective: a critical interpretive synthesis. *Implementation Science*, 16, 1-24.
- Candel, M. and Törnå, N. (2021) "Housing developers' perceived barriers to implementing municipal sustainability requirements in Swedish sustainability-profiled districts," *Journal of Housing and the Built Environment*, 37(4), pp. 1693–1721.
- Cele, S. and Van Der Burgt, D. (2013) "Participation, consultation, confusion: professionals' understandings of children's participation in physical planning," *Children's Geographies*, 13(1), pp. 14–29.
- Clifford, N., French, S. and Valentine, G. (2010). *Key Methods in Geography*. 2nd Edition. London: Sage Publications

Cordero-Vinueza, V. A. C., Niekerk, F. F., and van Dijk, T. T. (2023). "Making child-friendly cities: A socio-spatial literature review". *Cities*, 137, 104248.

Danenberg, R., Doumpa, V., and Karssenberg, H. (2019). "The city at eye level for kids". Rotterdam: STIPO, Team for urban strategy and city development.

Derr, V and Tarantini, E. (2016): "Because we are all people": outcomes and reflections from young people's participation in the planning and design of child-friendly public spaces, *Local Environment*

Elshater, A. (2018). "What can the urban designer do for children? Normative principles of child-friendly communities for responsive third places," *Journal of Urban Design*, 23(3), pp. 432–455.

Fang, N. (2020). "Policy innovation on building child friendly cities in China: Evidence from four Chinese cities," *Children and Youth Services Review*, 118, p. 105491

Fischer, T. B., Jha-Thakur, U., Fawcett, P., Clement, S., Hayes, S., and Nowacki, J. (2018). Consideration of urban green space in impact assessments for health. *Impact assessment and project appraisal*, 36(1), 32-44.

Franzen, A., Hobma, F., de Jonge, H., and Wigmans, G. (2011). *Management of urban development processes in the Netherlands: governance, design, feasibility*. Technepress.

Friso (2022). Nieuwbouwplan Westerwal verrijkt de Groningse Zeeheldenbuurt. Friso bouwgroep. Available at: <https://frisobouwgroep.nl/nieuws/nieuwbouwplan-westerwal-verrijkt-de-groningse-zeeheldenbuurt.htm>

Gemeente Groningen (2009). Stad op scherp. Available at: <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Stad-op-scherp.pdf>

Gemeente Groningen (2015a). Bestemmingsplan Partiële herziening bestemmingsplan Sontweggebied-Damsterdiep. Available at: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0014.BP546PartHrzSontwD-vq01/t_NL.IMRO.0014.BP546PartHrzSontwD-vq01.html

Gemeente Groningen (2015b). Woonvisie wonen in stad. Available at <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Bijlage/Woonvisie-wonen-in-stad.pdf>

Gemeente Groningen (2018a). Stad aan het water. Ontwikkelingsstrategie Eemskanaalzone Van Oosterhaven tot aan Meerstad. Groningen

Gemeente Groningen (2018b). Omgevingsvisie ‘The Next City’: de Groningse leefkwaliteit voorop. Available at: www.gemeente.groningen.nl/omgevingsvisie

Gemeente Groningen (2020). Bestemmingsplan Westerwal Van Heemskerckstraat. Available at: https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.0014.UP003vHeemskerck-ow01/t_NL.IMRO.0014.UP003vHeemskerck-ow01.html

Gemeente Groningen (2021). “New space for living. Design guideline: quality of public space” Gemeente Groningen. Available at: <https://gemeente.groningen.nl/sites/groningen/files/2022-03/New-Space-For-Living---Quality-Of-Public-Space.pdf>

Gemeente Groningen (2021). Omgevingsvisie ‘Levende Ruimte’ - de Groningse leefkwaliteit voorop. Available at: <https://gemeente.groningen.nl/file/omgevingsvisie-levende-ruimte>

Gemeente Groningen (2022). Bestemmingsplan Ebbingekwartier geconsolideerde versie. Available at: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0014.BP589EbbingekwGV-gv02/t_NL.IMRO.0014.BP589EbbingekwGV-gv02.html

Gemeente Rotterdam (2016). Kindvriendelijkheid in Rotterdam en in de kansrijke wijken. Monitor rotterdam Kindvriendelijk. Onderzoek en Business Intelligence. Rotterdam. Available at: <https://onderzoek010.nl/document/Kindvriendelijkheid-in-Rotterdam-en-in-de-Kansrijke-wijken-Monitor-Rotterdam-Kindvriendelijk-2016/>

Gill, T. (2021). *Urban playground: How child-friendly planning and design can save cities*. Riba Publishing.

González-Carrasco, M. (2022). “Child Friendly Cities”. *Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research* (pp. 1-4). Cham: Springer International Publishing.

Helleman, G. (2018). Playable cities: A model and a toolkit. Blog Urban Springtime.

Jansson, M., Herbert, E., Zalar, A., and Johansson, M. (2022). Child-friendly environments—What, how and by whom?. *Sustainability*, 14(8), 4852.

Jansson, M., Sundevall, E., and Wales, M. (2016). “The role of green spaces and their management in a child-friendly urban village,” *Urban Forestry & Urban Greening*, 18, pp. 228–236.

Jong de, M., Edelenbos, J., Teisman, G., Hoffman, J., and Hajer, M. (2023). The explanatory power of the landscape perspective on inter-organizational collaboration. *Environment and Planning A: Economy and Space*, 0308518X231152889.

Karsten, L. (2003). "Bleak prospects? Urban planning, family housing and children's outdoor spaces in the capital of the Netherlands." *Children's Geographies*, 1(2), pp. 295–298.

Karsten, L. and Van Vliet, W. (2006a). "Children in the City: Reclaiming the street," *Children, Youth and Environments*, 16(1), pp. 151–167.

Karsten, L., and Van Vliet, W. (2006b). Increasing children's freedom of movement: introduction. *Children Youth and Environments*, 16(1), 69-73.

Khan, A. R. (2016). Policy implementation: Some aspects and issues. *Journal of Community Positive Practices*, (3), 3-12.

Krishnamurthy, S. (2019). "Reclaiming spaces: child inclusive urban design," *Cities & Health*, 3(1–2), pp. 86–98.

Krishnamurthy, S., Steenhuis, C., Reijnders, D. A. H., and Stav, T. (2018). "Child-friendly urban design: observations on public space from Eindhoven (NL) and Jerusalem (IL)". Eindhoven University of Technology

Krysiak, N. (2019). "Designing child-friendly high-density neighbourhoods: transforming our cities for the health, wellbeing and happiness of children". *Cities for Play*.

Latapí Agudelo, M., Jóhannsdóttir, L., and Davídsdóttir, B. (2019). A literature review of the history and evolution of corporate social responsibility. *International journal of corporate social responsibility*, 4(1), 1-23.

Loebach, J. and Gilliland, J. (2022). "Examining the social and built environment factors influencing children's independent use of their neighborhoods and the experience of local settings as Child-Friendly," *Journal of Planning Education and Research*, 42(4), pp. 539–553.

Madanipour, A. (2010) "*Whose public space?: International Case studies in Urban Design and development*". Newcastle University eBooks.

Malone, K. (2015). "Children's Rights and the Crisis of Rapid Urbanisation". *International journal of children's rights*, 23, 1-20.

Mansfield, R., Batagol, B., and Raven, R. (2021). "Critical agents of change: opportunities and limits to children's participation in urban planning". *Journal of Planning Literature*, 36(2), 170-186.

McAllister, C. (2008). "Child friendly cities and land use planning: Implications for children's health". *Environments*, 35(3), 45.

Mees, H., Tijhuis, N., and Dieperink, C. (2018). The effectiveness of communicative tools in addressing barriers to municipal climate change adaptation: lessons from the Netherlands. *Climate policy*, 18(10), 1313-1326.

Ministry of Infrastructure and the Environment (2011). "The National Policy Strategy for Infrastructure and Spatial Planning". The Hague.

Mthethwa, R. M. (2012). Critical dimensions for policy implementation.

Nabielek, K., Boschman, S., Harbers, A., Piek, M., and Vlonk, A. (2012). Stedelijke verdichting: een ruimtelijke verkenning van binnenstedelijk wonen en werken. *The Hague, Netherlands: PBL Netherlands Environmental Assessment Agency*.

Nam, H. and Nam, S. (2018). "Child-friendly city policies in the Republic of Korea," *Children and Youth Services Review*, 94, pp. 545–556.

Nan, F. (2020). Policy innovation on building child friendly cities in China: Evidence from four Chinese cities. *Children and Youth Services Review*, 118, 105491.

National Institute of Urban Affairs (NIUA) (2017). "Compendium of Best Practices of Child-Friendly Cities". New Delhi: National Institute of Urban Affairs.

Neprom (2021). "Actie agenda Wonen. Samen werken aan goed wonen". Available at: <https://www.neprom.nl/Downloads/neprom/Actieagenda%20Wonen%20-%202017%20februari%202021-d.pdf>

Nijskens, R. and Lohuis, M. (2019) "The housing market in major Dutch cities". *Springer eBooks*, pp. 23–35

Nour, O. (2013) "Building Child Friendly Cities in the MENA region," *International Review of Education*, 59(4), pp. 489–504.

O'Dwyer, L. M., and Bernauer, J. A. (2013). *Quantitative research for the qualitative researcher*. SAGE publications.

OECD (2017). "The Governance of Land Use in the Netherlands: The Case of Amsterdam". OECD Publishing, Paris.

Pieterse, E. (2008). "City Futures: Confronting the crisis of Urban development". Bloomsbury Publishing.

Priya, A. (2021). Case Study Methodology of Qualitative Research: Key Attributes and Navigating the Conundrums in Its Application. *Sociological Bulletin*, 70(1), 94-110.

<https://doi.org/10.1177/0038022920970318>

Proti, N. (2012). Corporate Social Responsibility and Sustainable Development. *Scholarly Journal of Business Administration*, 2(4), 68-75.

Rakhimova, N., McAslan, D. and Pijawka, D. (2022). "Measuring child-friendly cities: developing and piloting an indicator assessment tool for sustainable neighborhood planning," *Journal of Urbanism: International Research on Placemaking and Urban Sustainability*, pp. 1–27.

Rekenkamer Rotterdam (2012). Onderzoeksopzet kindvriendelijke wijken. Available at:

<https://rekenkamer.rotterdam.nl/wp-content/uploads/2015/10/R.O.12.08-onderzoeksopzet-kindvriendelijke-wijken-1.pdf>

Riggio, E. (2002). "Child friendly cities: good governance in the best interests of the child," *Environment and Urbanization*, 14(2), pp. 45–58.

Ritchie, J., Lewis, J., Nicholls, C. M., and Ormston, R. (Eds.). (2013). *Qualitative research practice: A guide for social science students and researchers*. Sage.

Rodela, R. and Norss, E. (2023) Opening up spatial planning to the participation of children and youth: the Swedish experience, *European Planning Studies*, 31:2, 252-269, DOI: 10.1080/09654313.2022.2041557

Runhaar, H., Driessen, P. and Soer, L. (2009) "Sustainable Urban Development and the Challenge of Policy Integration: An assessment of planning tools for integrating spatial and environmental planning in the Netherlands," *Environment and Planning B: Planning and Design*, 36(3), pp. 417–431.

RVO (n.d.). "Zoning plan". *business.gov.nl*. Available at: <https://business.gov.nl/regulation/zoning-plan/>

Sabatier, P. A. (1986). Top-down and bottom-up approaches to implementation research: a critical analysis and suggested synthesis. *Journal of public policy*, 6(1), 21-48.

Shahab, S., Hartmann, T., and Jonkman, A. (2021). Strategies of municipal land policies: Housing development in Germany, Belgium, and Netherlands. *European Planning Studies*, 29(6), 1132-1150.

Shaw, B., Watson, B., Frauendienst, B., Redecker, A., Jones, T., and Hillman, M. (2013). *Children's independent mobility: a comparative study in England and Germany (1971-2010)*. Policy Studies Institute.

Straalen van, F., Janssen-Jansen, L. and van den Brink, A. (2014). "Delivering Planning Objectives through Regional-Based Land-Use Planning and Land Policy Instruments: An Assessment of Recent Experiences in the Dutch Provinces," *Environment and Planning C-government and Policy*, 32(3), pp. 567–584.

UNICEF (2018). "Child Friendly Cities and Communities Handbook". Available at: <https://www.UNICEF.org/eap/reports/child-friendly-cities-and-communities-handbook>

UNICEF (2020). "What is a child-friendly city". Child Friendly Cities Initiative. UNICEF. Available at: <https://childfriendlycities.org/what-is-a-child-friendly-city/>

UNICEF (2022a). "Child rights impact assessment: template and guidance for local authorities". Available at: https://www.UNICEF.org.uk/child-friendly-cities/wp-content/uploads/sites/3/2022/06/CRIA_June-2022.pdf

UNICEF (2022b). "Guidance note: The Child-Friendly Cities Initiative". Available at: https://www.UNICEF.org/media/133746/file/Child-Friendly_Cities_Initiative_Guidance_Note.pdf

UNICEF Office of Research (2022). Places and Spaces: Environments and children's well-being, Innocenti Report Card 17, UNICEF Office of Research – Innocenti, Florence.

UNICEF. (1989). "Convention on the Rights of the Child"

UNICEF. (2004). 'Building a child Friendly City: A framework of action'. UNICEF IRC. Available at: <https://www.UNICEF-irc.org/publications/pdf/cfc-framework-eng.pdf>

Utari, D., Sukristyanto A. and Rochim A., (2023). "Cross-Sectoral Coordination Towards a Child-Friendly City in Indonesia: A Critical Study of Tanjungpinang City". *International journal of research and innovation in social science*. 7(1), 2454-6186. DOI: 10.47772

Van Wonen (n.d.). Wonen in het Ebbingekwartier. Available at: <https://www.woneninhetebbingekwartier.nl/ebbingekwartier/>

Vliet van, W. and Karsten, L. (2015). "Child-Friendly Cities in a Globalizing World: Different approaches and a typology of children's roles," *Children, Youth and Environments*, 25(2), p. 1.

Vullings, L. A. E., Buijs, A. E., Donders, J. L. M., Kamphorst, D. A., Kramer, H., and de Vries, S. (2018). *Monitoring van groene burgerinitiatieven: analyse van de resultaten van een pilot en nulmeting in vier gemeenten* (No. 123). Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.

Westerwal (n.d.). Nieuw wonen nabij binnenstad Groningen. Available at <https://www.westerwal-groningen.nl/>

Whitzman, C., Worthington, M. and Mizrachi, D. (2010) "The Journey and the Destination Matter: Child-Friendly Cities and Children's Right to the City," *Built Environment*, 36(4), pp. 474–486.

Whitzman, C., Worthington, M., and Mizrachi, D. (2009). "Walking the walk: can child-friendly cities promote children's independent mobility?" *Institutional Barriers and Enablers to Children's Independent Mobility (2006-2009)*.

Wilhelmsen, T., Øvreås, S., Roll-Hansen, H., Bjerknes, A. L., and Thorrud, S. (2023). Developing child-friendly cities: Young children's participation in urban planning. *Journal of Childhood, Education & Society*, 4(3), 274-290.

Williams, C. (2007). Research Methods. *Journal of Business & Economics Research (JBER)*, 5(3).

Williams, S., Dohna, F., Wright, H., and Gill, T. (2017). Designing for urban childhoods. Arup. London.

Witten, K., Kearns, R. and Carroll, P. (2015). "Urban inclusion as wellbeing: Exploring children's accounts of confronting diversity on inner city streets," *Social Science & Medicine*, 133, pp. 349–357.

Yin, R.K. (2003). Case Study Research: Design and Methods. 3rd Edition. London, Thousand Oaks: Sage Publications.

Ziviani, J., Scott, J., & Wadley, D. (2004). Walking to school: incidental physical activity in the daily occupations of Australian children. *Occupational Therapy International*, 11(1), 1-11.

Zougheibe, R., Xia, J., Dewan, A., Gudes, O., and Norman, R. (2021). Children's outdoor active mobility behaviour and neighbourhood safety: a systematic review in measurement methods and future research directions. *International Journal of Health Geographics*, 20, 1-24.

Appendix I

Table A.1: detailed information about selected new build projects: Westerwal, Ebbingekwartier and Eemskwartier

	Westerwal	Ebbingekwartier	Eemskwartier
Project developer	Van Omme & de Groot	Van Wonen	Heijmans vastgoed
Realisation of the project	2019-2022	2015-2023	2012-2017
Number of new dwellings	22 houses 171 apartments/studio's	Approx. 450 houses and apartments	66 houses 111 apartments
Project type	Residential project	Residential project	Residential project

Westerwal

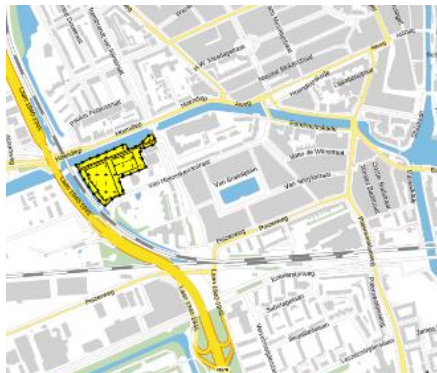

Figure A.1: Location Westerwal (Gemeente Groningen, 2020)

Westerwal, shown in figure A.1, is a new build project located in the Zeeheldenbuurt in the southern part of Groningen. The project is bordered by the Hoendiep on the north, a railway line on the west, the former access to the Suikerfabriek site on the south and the Admiraal de Ruyterlaan on the east. It has an area of approximately 2.23 hectares (Gemeente Groningen, 2020). The project was carried out under the supervision of project developer Omme & de Groot and 22 houses and 171 apartments/studios were built.

Ebbingekwartier

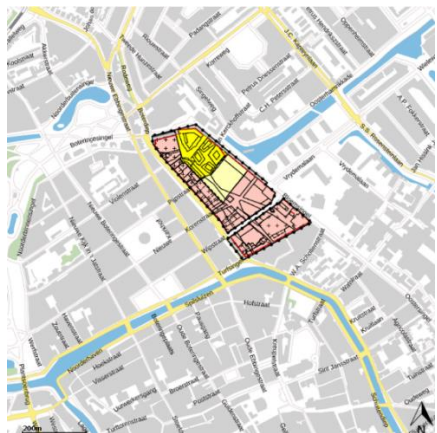

Figure A.2: Location Ebbingekwartier (Gemeente Groningen, 2022)

Ebbingekwartier, as seen in figure A.2, is a new build project located in city centre, in the Hortusbuurt-Ebbingekwartier. The site has an area of 83,780 m² and is bordered by Boterdiep, Bloemstraat and Bloemsingel. The area was a former gas factory site called CiBoGa, and the main objective of the Ebbingekwartier was the further development of this space (Gemeente Groningen, 2022). The project of Ebbingekwartier was built in various phases and over different years, and has largely been developed by project developer Van Wonen. Around 450 new dwellings have been developed.

Eemskwartier

Eemskwartier, shown in figure A.3, is a new build project located in the Oosterpoortwijk. It is part of the zoning plan Sontweggebied-Damsterdiep and forms a connection between the historic city centre and the new developments outside it. The area is around 20,000m² and bordered by Eemskanaal-zuidzijde on the north side, the buildings in the Kop van Oost on the Europaweg on the west side, the Sontweg on the south side and buildings for the regional police on the east side. Heijmans Vastgoed was the project developer, who realized around 175 dwellings in the new area.

Figure A.3: Location Eemskwartier
(Gemeente Groningen, 2015)

Appendix II - Interviews

Interview guide

Start

- Doel van het gesprek uitleggen
- Uitleg werkwijze (interview van 60 minuten als uitgangspunt) en ondertekenen toestemmingsformulier
 - Deelname is vrijwillig en mag elk moment gestopt worden
 - Vragen of deelnemer anoniem wil blijven
 - Vragen of het gesprek vanaf dit punt mag worden opgenomen
 - Aangeven dat de opname achteraf zal worden verwijderd

Introductie

- Kun je kort je functie en verantwoordelijkheden binnen de gemeente Groningen beschrijven?
- Hoe lang bekleed je je huidige functie al?
- In hoeverre hou je je bezig met beleid binnen de gemeente?

Algemeen begrip van kindvriendelijke ontwerpprincipes

- Ben je bekend met het concept child-friendly cities zoals bijvoorbeeld omschreven door Unicef? (Zo niet, concept uitleggen of building blocks van Unicef laten zien)
- Heb je enig idee of en welke specifieke beleidsambities de gemeente heeft met betrekking tot de Child Friendly City of kindvriendelijk design?
- Welke afdelingen of teams binnen de gemeente zijn verantwoordelijk voor de implementatie van de beleidsambities?
- Wat zijn de belangrijkste factoren die gemeentes beïnvloeden bij hun beslissing om bepaalde ambities te implementeren in hun projecten?
- Heb je de afgelopen jaren veranderingen of trends opgemerkt met betrekking tot de beleidsambities in stedelijke ontwikkelingsprojecten?
- Ben je wel eens betrokken geweest bij projecten waarbij kindvriendelijke ontwerpprincipes centraal stonden, of in ieder geval als belangrijk werden gezien?

Institutionele structuren en samenwerkingen

- Welke externe partners spelen een rol bij de implementatie van beleid en op welke manieren werkt de gemeente samen met deze partijen om ambities te realiseren?
- Worden kinderen en jongeren betrokken bij besluitvormingsprocessen binnen de gemeente?
- In hoeverre worden de behoeften en wensen van kinderen meegenomen in de planningsprocessen van projecten?
- Hoe wordt de gemeenschap geïnformeerd en betrokken bij de plannen voor nieuwbouwprojecten?

Uitdagingen bij het implementeren van kindvriendelijke ontwerpprincipes:

- Wat zijn enkele veelvoorkomende uitdagingen waar jullie mee te maken krijgen bij de vertaalslag van gemeentelijk beleid naar de implementatie daarvan?
- Hoe beïnvloeden bureaucratische processen en regelgevingen de mogelijkheid om beleidsambities te implementeren?
- Wat zijn de grootste uitdagingen bij het coördineren van belangen van verschillende stakeholders en hoe gaat de gemeente hiermee om?

- Hoe beïnvloeden budgettaire beperkingen de prioritering van beleidsambities in nieuwbouwprojecten?
- Als we kijken naar urbanisatie, hoe gaat de gemeente om met de druk op openbare ruimtes in stedelijke gebieden?
 - Hoe probeert de gemeente zich aan te passen aan veranderende behoeften en trends in stedelijke ontwikkeling?

Ondersteuningsmechanismen vanuit de gemeente:

- Ben je bekend met specifieke wetten of beleidsinstrumenten die het gebruik van kindvriendelijke ontwerpprincipes bevorderen?
- Hoe ondersteunt gemeente Groningen kindvriendelijke ontwikkeling in nieuwbouwprojecten?
- Hoe worden financiële middelen toegewezen voor de implementatie van bepaalde beleidsambities?
- Hoe worden de kennis en vaardigheden van gemeentemedewerkers bijgewerkt en verbeterd, en is daar mogelijkheid toe met betrekking tot kindvriendelijke ontwerpprincipes?
- Welke strategieën gebruikt de gemeente om het bewustzijn over bepaalde beleidsambities ontwerpprincipes bij het publiek te vergroten?

Feedback- en evaluatieprocessen:

- Hoe wordt het succes of de voortgang van de plannen van de gemeente gemeten en geëvalueerd?
- Welke feedbackmechanismen er zijn beschikbaar om input te verzamelen van belanghebbenden, waaronder kinderen en hun families, over de ruimtelijke kwaliteit van nieuw ontwikkelde gebieden?
- Hoe worden de resultaten van deze evaluaties gebruikt om toekomstige projecten te verbeteren?

Mogelijkheden tot verbetering:

- Gebaseerd op je ervaringen, welke mogelijkheden zie je om de ruimtelijke kwaliteit voor kinderen in Groningen verder te verbeteren?

Ronde drie: afsluiting

- Heb je nog aanvullingen of andere informatie die je zou willen delen?
- Heb je nog vragen?
- Danken voor deelname

Informed consent

Betreft: een onderzoek in het kader van een masterscriptie voor de Rijksuniversiteit Groningen, geleid door Sabine Dieben. Het onderzoek heeft als doel om te analyseren hoe de gemeente erin slaagt beleidsambities effectief om te zetten in implementatie van kindvriendelijke ontwerpprincipes in de stad Groningen.

Procedure: De voorwaarden van deelname aan het project worden in dit informed consent vastgelegd. Tijdens het interview zal, aan de hand van een lijst met onderwerpen, dieper worden ingegaan op het beleid van de gemeente ten aanzien van kindvriendelijke ontwerpprincipes, uitdagingen bij het implementeren van beleid en ondersteuningsmechanismen vanuit de gemeente. Het interview zal plaatsvinden op (datum) om (tijdstip), te (plaats) en zal ongeveer een uur duren.

Potentiële risico's: Er zijn geen risico's verbonden aan deelname aan dit onderzoek.

Vertrouwelijkheid van gegevens: Alle informatie die tijdens het onderzoek wordt verzameld, zal vertrouwelijk worden behandeld. Met instemming zal er een audio-opname worden gemaakt van het interview, die uitsluitend zal dienen voor transcriptiedoeleinden. Alle informatie die wordt verstrekt zal vertrouwelijk bewaard, op een met wachtwoord beveiligde computer. Na verwerking van de verzamelde informatie in het onderzoek zal de opname worden verwijderd. De onderzoeksgegevens worden indien nodig (bijvoorbeeld voor een controle op wetenschappelijke integriteit) in anonieme vorm ter beschikking gesteld aan personen buiten de onderzoeksgroep.

Als je vragen hebt over het onderzoek of je rechten als deelnemer, kunt u contact opnemen via s.dieben@student.rug.nl Voor een klacht of bezwaren met betrekking tot de opzet en of uitvoering van het onderzoek kan je je contact opnemen met de functionaris Gegevensbescherming van de Rijksuniversiteit Groningen. De contactgegevens zijn:

Mr. A.R. (Arjen) Deenen (a.r.deenen@rug.nl)

University of Groningen

Postal address: P.O. Box 72, 9700 AB, Groningen

Central Privacy Desk

E-mail: privacy@rug.nl

Je rechten als deelnemer:

- U heeft het recht om deelname aan het onderzoek te weigeren
- U heeft het recht om voorafgaand en tijdens uw deelname vragen te stellen
- U heeft het recht om vragen tijdens het interview niet te beantwoorden
- U heeft het recht om correcties aan te brengen nadat het interview is uitgevoerd en uitgewerkt
- U heeft het recht om aan te geven welke gegevens gebruikt mogen worden in het onderzoek
- U heeft het recht om uw deelname aan het onderzoek (tot publicatie daarvan) op elk moment te beëindigen zonder opgaaf van reden en zonder consequenties

Hierbij verklaar ik dat:

Ik de bovenstaande informatie en mijn rechten als deelnemer heb gelezen en begrepen Ja / Nee

Ik vrijwillig deelneem onder de voorwaarden zoals hierboven beschreven Ja / Nee

De resultaten van het interview mogen worden verwerkt in het onderzoek Ja / Nee

Ik toestemming geef voor het opnemen van het interview Ja / Nee

Handtekening

“Ik ga akkoord met deelname aan dit interview en bevestig de ontvangst van het informatieblad van het onderzoeksproject.”

Handtekening deelnemer: _____

“Ik ga ermee akkoord dat ik mij zal houden aan de voorwaarden zoals in het informatieblad vermeld.”

Handtekening onderzoeker: _____

Participants

Table A.2– Overview and detailed information of the interviewees

Name participant	Organization	Role
1. Jouke Werkman	Gemeente Groningen	Projectsecretaris Wijkvernieuwing
2. Jildou Sijsma	Gemeente Groningen	Projectsecretaris Stadsontwikkeling
3. Arnoud Damen	Gemeente Groningen	Projectsecretaris Gemeente Groningen

Interview Jouke

Geïnterviewde: Jouke Werkman (G1)

Interviewer: Sabine Dieben (I)

I: Kun je kort over je functie en verantwoordelijkheden binnen de gemeente Groningen vertellen?

G1: Ja, ik ben projectsecretaris binnen de Gemeente Groningen. Hier val ik officieel onder stadsontwikkeling, maar inhoudelijk zit ik meer bij wijkvernieuwing. Wat ik inhoudelijk doe is een beetje een range van het ondersteunen van grote projecten, en daarbij moet ik bijeenkomsten organiseren, inplannen van agenda's, bijhouden van notulen, maken van verslagen. Verder denk ik inhoudelijk mee over wat we kunnen doen binnen onze afdeling en stel ik stukken op voor de raad of naar de AOS van wethouders. Dat soort dingen dus. En voor de rest ook wel wat bij kleinere projecten, maar daar meer in een trekkende rol. Dus dan ben je eigenlijk meer op het raakvlak van junior projectleider en dan ben je dus meer echt degene die daar de juiste partijen erbij betreft. Je organiseert dan ook wel je eigen projecten dus het agenda beheer en het bijhouden daarvan doe je dan natuurlijk ook, maar dat soort projectjes hebben niet nog een ondersteuner nodig omdat je zelf het hele pakket doet. Dat is een beetje kort gezegd wat ik doe.

I: Klinkt leuk.

G1: Is het ook. Ik zou het je aanraden.

I: Nou, wie weet. En in hoeverre hou je je dan bezig met het beleid binnen de gemeente?

G1: Nou ja, in principe doe ik dat niet heel vaak heel erg actief. Dus het is niet dat ik denk, oh, ik moet beleidsstuk dit of beleidsstuk dat erbij pakken. Maar wij schakelen wel veel met bijvoorbeeld SGO'ers. Dat zijn dan sociaal gebiedsontwikkelaars, die zitten hier bij demografie. Die dan, nou ja, als je bepaalde projecten wilt opzetten of bepaalde dingen wilt gaan uitvoeren, erbij worden gehaald voor interne expertise en meer kennis hebben over beleidsstukken. Dus voor stadsontwikkeling haal je dan bijvoorbeeld wonen erbij of ruimtelijke economie. Die hebben over het algemeen meer kennis over beleidsstukken van de programma's. Verder zijn er altijd wel globale, overkoepelende beleidsstukken waar je altijd wel mee te maken hebt. Zo is bijvoorbeeld de ongedeelde stad een van de nieuwere en

belangrijkere, en ook heel relevant voor wijkvernieuwing. Zwakkere en de sterkere schouders worden zoveel mogelijk verdeeld en dat uit zich dan in de woningvoorraad, dus koop en sociale huur en middenhuur allemaal door elkaar heen. En dit doen ze zodat je geen clustering krijgt van problematiek wat nu op heel veel plekken dus wel het geval is.

I: Hoe zit het dan met Groningen – stad op scherp, the next city en de Levende Ruimte. Kom je dat ook tegen?

G1: het zegt met wel iets maar ik ben er niet actief mee bezig. Ongetwijfeld dat ik wel ongeveer weet wat erin staat en dat ik er ook wel gebruik van maak, maar ik kan je nu niet precies vertellen hoe en wat.

I: En hoe lang werk je al bij je huidige functie?

G1: Ik werk nu iets meer dan twee jaar bij de gemeente, en in oktober 2022 ging ik over naar deze functie. Dus laten we zeggen, twintig maanden of zo. Iets meer.

I: Oké, dan gaan we het nu hebben over het algemene begrip van kindvriendelijke ontwerpprincipes. Ben je bekend met het concept van Child-Friendly Cities?

G1: Nee eigenlijk niet. Ik heb er iets over gelezen omdat wij het er over gehad hebben maar ik kan je er nu weinig over vertellen.

I: Oké, ik kan het wel even kort samenvatten. Het concept van Child-friendly cities komt bij UNICEF vandaan. Zij hebben dit bedacht en gedefinieerd op basis van verdrag van de rechten van het kind. Een Child Friendly City is eigenlijk een stad/plek waar kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien en UNICEF heeft allerlei guidelines en frameworks gemaakt om steden en gemeentes hierin te ondersteunen. Het is een stad waar kinderen mee mogen praten over dingen die hen aangaan, waar ze beschermd worden tegen gevaar en toegang hebben tot goede gezondheidszorg en onderwijs, waar ze gelijke kansen krijgen. De stad zorgt voor een schone en groene omgeving. Oftewel, het recht en welzijn van het kind komt op de eerste plaats. Na deze uitleg, heb je enig idee welke specifieke beleidsambities de gemeente heeft met betrekking tot de Child Friendly City of kindvriendelijk design?

G1: Nou ja, wat ik dus net zei, ik heb nog een aantal stukken opgezocht maar ik vind het lastig inschatten of dat hele concrete vastgestelde beleidsstukken zijn. Ik denk van niet, maar daar is wel beleid in geïntegreerd tot bepaalde uitvoeringsprogramma's en ook met focus op kind. Dat gaat dan ook wel over een heel breed scala aan kinderen in de openbare ruimte. Bijvoorbeeld, dat ze zowel verkeersveilig als sociaal veilig kunnen zijn in de openbare ruimte, maar ook dat ze toegang hebben tot een groene omgeving met speelvoorzieningen.

I: Dus dat wordt wel specifiek genoemd? Of wordt het niet specifiek kindvriendelijk ontwerp of beleid genoemd, maar leidt het wel tot kindvriendelijkheid?

G1: Dat heb ik dus opgezocht en ik kon het moeilijk vinden. Het stond meer verwerkt in een aantal stukken dan dat ik echt losse beleidsstukken kon vinden die erop gefocust waren. Maar goed, ik ben natuurlijk niet bekend met alle beleidsambities en het viel mij ook op dat de stukken die ik kon vinden bijna wel allemaal ook specifiek over wijkvernieuwing of gebiedsgerichte werken gingen. We werken nu wel met een ambitieweb, dat is iets nieuws. Hiermee gaan ze voor elk project opnieuw de ambities vaststellen. Vervolgens worden behaalde ambities gemarkeerd of krijgen ze een waardering en dat bepaalt dan ook een beetje waar de meeste focus ligt binnen dat project. Je wilt ook eigenlijk alle ambities halen, maar dat kan niet. Er zijn er vaak een paar die echt op één springen zo van oké, hier zit echt onze grootse focus op. En die andere ambities wil je ook wel meenemen, maar dat is niet mogelijk omdat je niet alle ambities kan waarmaken. De focus ligt in ieder geval dus nooit echt kinderen. Het was me denk ik wel bijgebleven als het wel zo was. Het gaat gewoon meer over duurzaamheid, circulariteit en sociale cohesie. Zit er dus wel indirect in verweven denk ik.

I: Heb je dan in de periode dat je bij de gemeente werkt dan ook verandering en trends opgemerkt?

G1: Niet specifiek over kindvriendelijkheid dus. De algemene trend van de Gemeente Groningen gaat meer over gebiedsgericht werken. Dus dan kijk je niet vanuit alle verschillende programma's en alle verschillende beleidsstukken naar wat je allemaal wilt, want dat past niet allemaal in een gebied. In plaat daarvan kijk je vanuit het gebied naar wat er past en hoe we dat kunnen terugkoppelen naar verschillende beleidsstukken. Het kind is in het gebiedsgericht werken wel als thema opgenomen, of wellicht haal ik dat nu in de war met de regio deal. Nou ja, dat zijn allemaal termen die ook weer geldstromen bepalen, zodat wij kunnen doen wat we doen. En waar het kind dus als thema in is opgenomen, gaat het ook over onderwijs, zorg, het sociale leven en gelijke kansen maar ook over de openbare ruimte en verkeerstechnische zaken.

I: Ja, verkeerstechnische maatregelen zie ik wel meer terug in beleidsstukken van de gemeente. Dat ze groen en speelplekken toegankelijker willen maken en veiligere verkeerssituaties willen creëren. Dat maakt het af en toe ook best een lastig onderwerpen, omdat er zoveel dingen niet specifiek als kindvriendelijk worden genoemd maar wel tot kindvriendelijke omgevingen leiden.

G1: Klopt. Ik merk ook wel dat de jeugd wel veel in mijn werk voorop staat. Maar zo gaat het ook veel over ouderen. De 'normale' volwassenen worden niet vaak als specifieke doelgroep genoemd, al gaat het daar natuurlijk ook vaak over. De jeugd is de toekomst maar worden samen met ouderen ook wel gezien als kwetsbare groep. In die zin is er dan wel weer aandacht voor de jeugd.

I: Zijn er dan ook projecten waar jij je mee bezig houdt waarbij de jeugd echt centraal staat? Dus dat het onderdeel is van een van de ambities waarop gefocust wordt, zoals je net aangaf?

G1: Ja. Ik ben bijvoorbeeld nu wel bezig met een soort van accommodatiefusie, zo heet dat. Dan kijk je naar de prognose van hoe een wijk eruit gaat zien en waar eigenlijk behoefte aan is voor verschillende doelgroepen. Daar is de jongere doelgroep dan ook wel een focus. Dus zij hebben bijvoorbeeld behoefte aan bepaalde sport, hang of speelvoorzieningen uiteraard. Dat wordt daar wel in meegenomen, maar daar

ben ik nog maar net mee begonnen dus dat staat nog in de kinderschoenen. Ik ben zelf ook bezig met een jongere ontmoetingsplek in Leeuwenborg, maar dat is dan vanuit een hele specifieke wens. Verder moet je bij grote gebiedsontwikkeling wel voorzieningen voor de jeugd daarin meenemen, maar dan is het absoluut niet de focus nee. Trouwens, ik ben nu ook bezig met een wat kleiner projectje. Dat is een tijdelijke invulling van een braakliggend terrein en daar wordt ook wel veel aandacht besteed aan de jeugd. We moeten activiteiten organiseren en ook iets van speeltuinen en meer groen. Het is niet per se dat je echt iets kindvriendelijk ontwikkeld omdat je het maakt zodat ze tijdelijk iets kunnen gebruiken en kunnen spelen. Maar ze kunnen wel dingen leren over de natuur en in het groen zijn, denk aan een blotevoeten pad of modderpad.

I: En als jij met je collega's het hebt over kindvriendelijke ontwerpaspecten, merk je dat er een soort wederzijds begrip is tussen jou en je collega's als er over zo'n onderwerp wordt gesproken? Over waar behoefte aan is bij de jeugd of wat belangrijk is voor kinderen? En dat daar verschillende waarde aan wordt gehecht binnen de afdelingen?

G1: Het is mij niet opgevallen dat we daar onenigheid over hebben. Maar eigenlijk is dat dus ook niet iets waar we het actief over hebben. Bij kleinere, kleinschalige projecten is het wel echt een onderwerp wat dus niet alleen door mij en mijn collega's belangrijk wordt gevonden maar ook door externe organisaties. Dus door ons en door werkbureau 's en zelfs bewoners die erbij betrokken zijn. Dus ik heb wel het gevoel dat daar altijd wel een soort consensus over is van, oké, het zou ook leuk zijn als we iets voor de kinderen doen. Op een leuke, veilige manier.

I: En volgens jou zelf, welke afdeling of teams vind je binnen de gemeente dat die verantwoordelijk moeten zijn voor implementatie van kindvriendelijk beleid? Vind je dat er een specifiek team voor moet zijn?

G1: Ja, dat is lastig. Er zijn heel veel teams dus ik denk eigenlijk dat het zoals het nu gaat altijd wel een beetje tussen andere dingen valt die belangrijk zijn. Er is sowieso altijd een expert die kan inschakelingen tijdens je project als je hebt over schetsen en andere zaken op dat gebied. Ik merk dat er altijd heel veel experts zijn die ergens nog iets van vinden en dat is altijd heel erg lastig, want de ene maakt een keuze die goed is voor mij maar weer niet goed voor bijvoorbeeld de ecologie, of andersom. Ik zou zelf zeggen dat de verantwoordelijkheid ligt bij demo, want dat is maatschappelijke ontwikkeling. Dus daar bestaat sowieso wel een team voor jeugd en kinderen, denk ik dan.

I: Dus er zijn mensen specifiek aangesteld die belangen van kinderen behartigen?

G1: Denk ik wel, maar dat weet ik niet zeker. Ik zou zeggen dat die bij demo moeten zitten, maar ik ken lang niet alle teams die er bestaan. Ik weet dat er heel veel teams bestaan en ik ben meer bekend met het stadsontwikkeling team dan met demo. Maar wij hebben wel een SGO'er, dat is dan een sociaal gebiedsontwikkelaar, en die is wel een beetje de trechter van demo dus die moet verschillende belangen en verschillende beleidsvelden in een sociaal advies terug meegeven. En dat is niet dat je die één keer aan tafel hebt hoor. Daar ben je het continu mee aan het schakelen van, wat zijn de belangrijke dingen vanuit de maatschappij, dus vanuit het sociale oogpunt.

I: Oké. Dan gaan we het nu iets meer hebben over institutionele structuren en samenwerkingen met externe partners zoals bijvoorbeeld scholen, woningcorporaties en lokale gemeenschappen. Welke van die externe partners spelen echt een rol bij de implementatie van kindvriendelijk beleid?

G1: Ja, scholen denk ik sowieso. Die worden altijd als je iets met leerlingen te maken hebt betrokken, die zijn niet los van elkaar te zien. Dus de herontwikkeling van een school is specifiek voor kinderen en daar wordt de schoolbestuurder natuurlijk bij betrokken. Maar, ik denk dat bij het herontwikkelen van een gebied waar een school niet binnenvalt dat die er ook niet snel bij betrokken wordt.

I: In hoeverre heb je bij jouw projecten dan te maken met bijvoorbeeld scholen of woningcorporaties?

G1: Met de woningcorporaties heel veel en met scholen ook wel, maar vaker wat indirecter. Dus dat is dan meer via die SGO'ers die dan wel in werkgroepen zitten met alle schoolbesturen en zo. Dus ik ken wel mensen die daarin zitten dus meer als ik iets daarover wil delen, bijvoorbeeld over de jongerenontmoetingsplek, dan deel je dat wel via die weg wel met scholen. Specifiek omdat zo'n jongerenontmoetingsplek ook in de buurt komt van scholen. Dus dan heb ik daar indirect wel contact mee. En mijn collega's van mij hebben dus wel direct contact met schoolbesturen. Corporaties heb ik wel heel veel mee te maken maar niet dus niet per se op het thema kindvriendelijkheid. Nu toevallig wel met dat braakliggende terrein waar ik net al over vertelde. We kregen bericht dat er nog wel een speeltoestel over was omdat ze daar flink bezig zijn met fysieke wijkvernieuwing, en wie daar nog wel wat mee kon. Toen heb ik gezegd, nou daar kunnen wij wel wat mee. Zodat we kunnen kijken of we dat ding op het terrein neer kunnen zetten zodat kinderen daar gebruik van kunnen maken.

I: Mooi voorbeeld! En lokale gemeenschappen? Je had het net over een ontmoetingsplek voor jongeren, worden die jongeren erbij betrokken?

G1: Ja, zeker. Dat idee is ontstaan vanuit een wens vanuit jongeren. Het is wel zo dat dat traject al heel lang duurt en er zijn al meerdere nieuwe groepen jongeren gekomen die continu de wens opnieuw hadden. Dus de groepen die in eerste instantie die wens hadden en dat wouden bouwen, dat zijn al niet meer de jongeren waarmee we nu contact hebben. Die zijn waarschijnlijk al lang niet meer in de wijk. Dat valt dus steeds stil. En dat is al vaker stilgevallen omdat de bewoners van woningen eromheen altijd volledig tegen zijn. En dan moet je weer opnieuw beginnen en dan heb je weer overleg met de wethouder enzovoort. En soms denk je van, dit weegt ook niet op tegen alle heisa en het gezeik. Je kan je ook best voorstellen dat jeugd zich af en toe een beetje misdraagt als het bij elkaar komt. Dus in dit geval duurt het heel lang. Maar, inmiddels lijkt het erop dat we eindelijk een plek krijgen waar het wel eindelijk een keer door kan gaan.

I: Dus soms heb je wel een ambitie, maar kan die niet geïmplementeerd worden omdat omliggende bewoners en directe belanghebbenden tegen zijn?

G1: Ja, het is altijd het belangenspel. Soms organiseer je bijvoorbeeld een inloop voor die bewoners die daar in de buurt wonen en heb ik van tevoren alle voor's en tegens afgewogen en hoe het ruimtelijk dan allemaal is qua wind en geluidsinval, en dan komen zij weer met hele andere invalshoeken en belangen. En dan denk je van ja dat, dat is ook logisch. Dan kan je het eigenlijk niet uitvoeren maar soms gebeurt dat alsnog wel eens, dan wordt het wel doorgedrukt. En soms denk ik, ja dit weegt niet op tegen dit allemaal. Dus dan moet je weer een stapje terug doen of moet je dus weer naar een andere plek. Dus sinds ik dat ene project doe waren er al twee plekken waarvan we echt hadden gekozen van daar gaan we het doen. Maar daar hebben we van af moeten zien omdat het lastig werd met externe partijen.

I: Welke andere externe partijen zijn dat dan verder nog naast scholen en woningcorporaties?

G1: Nou de lokale gemeenschappen dus en de bewoners, dat zijn directe belanghebbenden. En WIJ, dat is ook een organisatie die veel betrokken is bij de lokale gemeenschap. Het is best een ingewikkelde organisatie. Het is een soort van verlengstuk van de gemeente. Ze worden ook gesubsidieerd door de gemeente, maar er zijn ook nog heel veel deelopdrachten waarvoor ze dan ook weer geld krijgen. Maar officieel zijn ze dan weer niet van de gemeente. Ze proberen zich ook niet zo te profileren in de wijk, want dan ben je gewoon weer een gemeenteambtenaar. Dus ze zijn eigenlijk meer een zorginstelling, ze hebben ook jeugdwerkers en houden zich veel met de jeugd bezig en hebben contact met de jongeren. Dus zij zijn meer betrokken bij wat de jongeren willen en leggen dat weer bij ons terug, zo van dit zijn de wensen en kunnen we daar iets van maken? WerkPro is ook vaak betrokken, niet specifiek op dit gebied maar daar komen vaak mensen terecht met iets meer afstand tot de arbeidsmarkt. Die groeien daar vaak door naar iets anders. Daar heb je ook veel projectleiders die mensen begeleiden maar ook veel samenwerken met de gemeente. Die houden zich eigenlijk heel veel bezig met het zorgen dat mensen in de wijk ook weer aan het werk komen en kunnen participeren in de samenleving. Dat heeft dus iets minder te maken met de implementatie van beleid, maar wel met het sociale aspect. Die hebben ook niet een apart kinderteam, denk ik, zoals bijvoorbeeld de WIJ Jeugdwerkers heeft, maar die zijn wel heel erg op dat sociale en mensen betrekken en dat vloeit altijd door naar jeugd.

I: Oké. Als we het dan hebben over besluitvormingsprocessen, je zei net al, dan doe je inloop middagen, sessies enzovoort. Zijn er nog andere manieren waarin kinderen en jeugd betrokken worden bij dingen die ze aangaan?

G1: Ja, jeugd is altijd lastig te bereiken. Die zijn gewoon van zichzelf veel meer met zichzelf. Dat is logisch, je bent veel meer bezig met wie ben ik zelf en jezelf aan het ontdekken. En veel minder maatschappelijk betrokken dan ouderen bijvoorbeeld, die zijn altijd heel makkelijk te vinden. Maar er is vaak geen goede afspiegeling van de wijk of van een doelgroep of wat dan ook. Dus dat is lastig. Dus daar moet je dan je manieren in vinden, zoals sociale media, via jeugdwerkers, aanhaken bij activiteiten van jongeren bijvoorbeeld.

I: Heb je enig idee hoe dat met kinderen gebeurt, dus echt de jongere doelgroep?

G1: Nee, ik zit even te denken. Ik doe daar zelf dus niet echt iets mee maar ik kan me voorstellen dat je dat via scholen zou doen. Maar ik heb dat zelf nog nooit echt gedaan.

I: Nee, dat is ook een antwoord. En de rest van de gemeenschap, hoe worden die geïnformeerd en betrokken bij plannen voor wijkvernieuwing?

G1: Oproepen doen we vaak vanuit de wijkkrant en door te flyeren. Bij adressen die het echt heel duidelijk aangaan doen we ook wel gewoon een brief door de deur. En je hebt ook nog wel eens andere kanalen die je dan kan inzetten. Dus via jeugdwerk heb ik wel eens gevraagd om iets te posten op een Instagram ofzo, om zo toch nog wat extra mensen te kunnen bereiken. Maar ja, ik haal dus niet heel vaak input op van kinderen. En daarna organiseer je vaak een inloop. Wij hebben ook wel eens overal met een koffiebar op verschillende plekken in de wijk gestaan. En dan is het ook met mensen die niet per se de flyer hebben gezien, die kunnen dan gewoon langskomen.

I: Heb je dan ook weleens dat je een inloop hebt georganiseerd en dat je op dat moment merkt dat ouders, gezinnen, families bepaalde dingen belangrijk vinden als het hun kinderen aangaat? Of is dat nooit echt specifiek?

G1: Jawel, op zich wordt speeltuinen altijd wel genoemd. Het komt vaak wel naar voren. Zo van mooie speeltuinen en mooi grasveld vinden we belangrijk. Ook best vaak als het daar niet per se over gaat. Ja, ouders vinden hun kinderen altijd belangrijk, denk ik. Maar ik heb geen specifieke voorbeelden dat ik denk oh, er kwam echt ineens een groep gezinnen op af.

I: Duidelijk. Dan gaan we het nu hebben over de uitdagingen bij het implementeren van beleid. Je gaf zelf al aan dat je daar zelf eigenlijk weinig mee te maken hebt, dus geef het vooral aan als je het niet weet. Maar wat denk jij dat grote uitdagingen zijn als je bijvoorbeeld kijkt naar de vertaalslag van gemeentelijk beleid naar implementatie?

G1: Tja, wat ik denk dat de grootste uitdagingen zijn. Nou wat ik net zei denk ik, er zijn oneindig veel beleidsstukken die je nooit allemaal kan verwerken in een project. Want dan kan je het project wel weggooien. Dus het lastigste is denk ik om focus aan te brengen en daarin keuzes te maken. Dat moet je wel van tevoren doen, want als je dat niet doet dan loop je ertegenaan dat er later nog allerlei beleidsstukken worden bijgehaald en dat dan iemand zegt, ja, maar vanuit dit zeggen we dat en vanuit daar zeggen we dit enzovoort. Dus ik denk dat dat de grootste uitdaging is. Maar daar zijn dus nu ook wel weer tools voor, zoals het ambitie web. Dat is ook wel echt ontwikkeld omdat men daar vaak tegen aan loopt. Maar het is dus meer in het algemeen. En vaak lukt het wel, maar dan is het één gewoon net even belangrijker dan het andere op een bepaalde plek. En ja, er moeten gewoon keuzes gemaakt worden. En vaak moet je natuurlijk de aanleiding hebben van waarom je iets ergens gaat doen, en de ambities die daar het beste bij passen die moet je het belangrijkste laten gelden. Dus bijvoorbeeld, op sommige plekken is het echt een gebiedsontwikkeling, omdat als aanleiding de leefbaarheid daar gewoon heel slecht is. En daar is gewoon heel veel sociale achterstand en psychosociale problematiek. Dus de focus ligt daar op een verdeelde woning, omdat daar heel veel sociale huurwoningen zijn. Dan gaat het om het terugdringen van

kwetsbare bewoners en andere woningvoorraad. En het gaat uiteraard ook om een goed uitziende openbare ruimte, dus dat het ook echt een aangename plek is om te wonen. Dat zijn dan de belangrijkste dingen. En dan zijn circulair bouwen of kindvriendelijkheid meer dingen die je wel meeneemt, maar wat niet de focus is van de herontwikkeling. Dat staat dan meer aan de zijkant.

I: En zijn er dan regelgevingen waarvan jij denkt, die belemmeren echt de mogelijkheid om beleid te implementeren?

G1: Ja, er zijn sowieso veel bureaucratische processen en regelgeving die het uitvoeren van projecten heel vaak belemmeren. Er zijn heel veel mensen die er op wat voor manier dan ook eigenlijk hun plasje erover moeten doen. De Gemeente Groningen is ook een steeds grotere organisatie geworden, dus als je zou willen dat soepeler verloopt zou je het beter moete organiseren.

I: Dus eigenlijk is de grootte van de organisatie op zichzelf ook wel een belemmering?

G1: Ja en vooral omdat de organisatie zelf daarin niet in is meegegroeid. Er zijn altijd wel organisatieontwikkelingen van de aparte afdelingen omdat het niet goed gaat, maar dat is dan ook weer niet integraal. En je hebt dus altijd die aparte lijnen en teams en afdelingen die elkaar heel moeilijk vinden, De klus van wijkvernieuwing en gebiedsgegeven werk is dus wel dat je daar een beetje de spil in bent, dat je alles bij elkaar probeert te halen en juist een integraal plan probeert te creëren, maar onderling spreken ze elkaar vaak tegen en houden ze geen rekening met elkaar. Dan gaat het alleen maar over ontwikkelen maar moet je ook bijvoorbeeld denken over onderhoud en beheer. Dus het verkokerde van de gemeente is heel erg lastig, denk ik. Dat hangt ongetwijfeld samen met het feit dat het zo groot is, want als je veel kleinere gemeente hebt dan kent iedereen elkaar een beetje en dan zit je niet allemaal op verschillende locaties en in verschillende werelden. Heel veel dingen kosten bij ons dus gewoon veel tijd en niet alle mensen zijn even slagvaardig en willen dat ook niet zijn. Dus soms is het ook gewoon persoonsafhankelijk.

I: Ja, dat snap ik wel. Dus je hebt binnen de gemeente allemaal belangen, maar bij andere stakeholders, zoals projectontwikkelaars, ook. Zijn er ook uitdagingen bij het coördineren daarvan? En hoe wordt het coördineren daarvan überhaupt gedaan?

G1: Nou, ik heb daar nog niet super veel ervaring mee. Omdat ik weinig projecten heb waar echt een projectontwikkelaar voor nodig is en dat ook echt in uitvoering is. Ik zit nu meer in de planvorming. Wel wordt er vaak aangegeven of gedacht, hebben we nu al een ontwikkelaar nodig? Moeten we ons daar al aan committeren. Want dat wou bijvoorbeeld de ontwikkelaar wel. Zo van, dit is een gebiedsontwikkeling, dat moet je met elkaar doen en met één team doen, dus ook een ontwikkelaar. Dat is dan wel lastig. Maar verder weet ik er niet superveel van af. Maar ik bedoel, het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst of zo daarmee is wel lastig, want de twijfel bij de gemeente is ook continu dat ze het beste willen. En de corporaties willen misschien ook weer net iets anders, die willen natuurlijk ook gewoon hun waarde vastgoed houden en een goede portefeuille. Maar, ze zijn tegenwoordig ook wel gefocust op het sociale aspect. Al verschilt dat wel per corporatie. En ontwikkelaars hebben natuurlijk een sluitende business case waar zij geld aan willen verdienen. En ze geven ook wel aan dat dat belangrijk is omdat ze

anders een bestaansrecht zouden hebben, maar dat het maken van maatschappelijk impact ook wel de reden is waarom ze het bedrijf hebben opgezet. Dus ze hoeven niet iets te gaan ontwikkelen wat wel geld oplevert, maar wat geen maatschappelijke impact heeft. Dat is wel weer afhankelijk van de ontwikkelaar en het gebied en de prioriteiten. Dus in mijn gebied is het sowieso allemaal veel socialer en maatschappelijker ingestoken, maar dat is ook wel een beetje het doel van wijkvernieuwing. Maar ik kan me voorstellen dat andere afdelingen ook andere voorbeelden hebben waarin dat weer op een andere manier gaat.

I: Zijn er nog andere stakeholders die echt van belang zijn?

G1: Je hebt dus de gemeente, projectontwikkelaars, woningcorporaties, de WIJ, Werkpro, maar die zijn ook echt belangrijk in het sociale. Dat uit zich ook vaak toch wel in voorzieningen, fysieke gebouwen en dat soort dingen. Maar je bedoelt denk ik specifiek op het ontwikkelen van een gebied, dan is het een projectontwikkelaar.

I: Ja, maar ook welke stakeholders er überhaupt bij betrokken zijn als je het hebt over stadsvernieuwing of gebiedsontwikkeling of wijkvernieuwing of noem maar op.

G1: Wij doen ook wel veel onderzoek, dus dan is dat niet een stakeholder, maar je wint wel heel veel expertise in over heel veel marktinformatie. Dat is dan niet per se een stakeholder, maar uiteindelijk zijn al die onderzoeken en informatie wel een stakeholder. Je kan dan aan een paar onderzoekjes genoeg hebben, maar die grote gebiedsontwikkeling daar gaan we echt veel allang ook als je architecten en zo en architectenbureaus van databureaus en ik van stadskwadranten rebelgroep en allemaal dat soort bedrijven die nog wel analyses maken en ook wel mkba's en zo. Dus dat je ook wel inschattingen kunt maken, dat is dan een maatschappelijke kosten-batenanalyse. Dan kan je inschattingen, dus stel je grijpt op een bepaalde manier in de fysieke ruimte, wat voor gevolgen dat heeft voor bijvoorbeeld zorgkosten en welzijnskosten. Je kunt het daarin zo ver doorwerken en door blijven gaan als je zelf wilt.

I: Zijn er ook budgettaire beperkingen die maken dat sommige ambities wel of niet gehaald worden?

G1: Altijd, ja.

I: En hoe maak je dan de afweging tussen welke de voorkeur heeft?

G1: Ja, daar ga ik niet over. Dan moet een directeur of een bestuurder het eens zijn met de ambitie die jij wil. En daarover zeggen, daar gaan we voor en daar spelen we geld voor beschikbaar. Dus dat is in eerste instantie mijn programmamanager wijkvernieuwing. Mijn projectmanager heeft ook wel een eigen budget, maar voor echte ontwikkeling is dat te klein geld. Dan moet je dus altijd eerst geld ophalen bij de raad. Directeuren moeten daar dan eerst wat van vinden en het daarmee eens zijn, want anders hoeft je niet naar de raad te gaan. Dus zo is het steeds een stapje omhoog en je moet altijd de mensen boven je meekrijgen en zorgen dat je daar een goed verhaal voor hebt. Dus over waarom je dat wil en waarom het nodig is, wat de aanleiding is en wat het verleden is.

I: Dus het budget hangt volledig af van het verhaal waar jullie van komen?

G1: Als je niet met een goed verhaal komt, dan krijg je alleen maar 15 vragen terug. En dan moet je alsnog een goed verhaal maken. Want ze gaan niet zeggen, oh nee, half verhaal is goed, 2,5 miljoen. Ja, zo werkt het niet.

I: En is het vaak dat er wordt gezegd, ambitie A vinden we goed, ambitie B niet? Of doen ze beide, maar je krijgt dit budget en daar moet je het mee doen? Of is dat iets waar jij je verder niet mee bezig houdt?

G1: Nou, ik ben dus wel betrokken bij het voorbereiden van stukken voor de raad en zit soms ook wel bij de directeuren aan tafel. Dus op zich ben ik daar wel bij betrokken. Maar het wordt niet per se als ambitie per beleidsstuk of zo opgeschreven. Het is meer dat de globale ambitie van wijkvernieuwing wel bekend is. Dat is al vastgesteld in de raad, dus daar komen heel veel dingen ook samen en dat is ook een soort integrale methodiek om iets te doen

I: Dus als jullie besluiten te focussen op, laten we in dit geval zeggen, kindvriendelijk beleid/ontwerp, hoef jij eigenlijk niet specifiek te benoemen dat het voor kindvriendelijk ontwerp is?

G1: Nee, je geeft natuurlijk altijd wel je focus aan van, dit is het probleem hier en dat willen we op deze manier aanpakken, dit zijn de doelen en dit zijn de ingrepen die we daarvoor nodig hebben en dit kunnen we daarvoor doen om dat te bereiken. Dus wat dat betreft geef je het wel op die manier aan. Maar ik bedoel, kindvriendelijkheid is bij mij dan niet een aandachtspunt. Indirecte maatregelen zoals autoluwe zones of een speeltuin of veiligheid die komen altijd wel terug. Ik ben trouwens wel een beetje zijlinks betrokken geweest bij een project in Leeuwenborg, waar ze heel veel verschillende kleine speeltuintjes hadden. Toen hebben we aangegeven dat dat eigenlijk net niks was, en ook niet voor de juiste doelgroepen. Dus we wouden daar voor een grote speeltuin gaan, even een grote. En dan ook voor meerdere leeftijdsgroepen, want dan trek je iedereen daar heen en leren kinderen ook een beetje met elkaar omgaan en leren ouders elkaar daar ook kennen. Dat is dan een beetje vanuit dat gedachtegoed. Maar dat is dus ook een beetje afhankelijk van de wens die je krijgt vanuit de wijk of zo en het project of de opdracht die daaruit komt. Dus als ik de opdracht heb gekregen om dat project te doen van bijvoorbeeld de speeltuin, maar als je hem niet krijgt en je doet een ander project dan ben je er minder mee bezig.

I: Van wie komen die opdrachten dan die jij krijgt?

G1: In principe van mijn projectmanager, daarmee bepaal je of je een project gaat doen. Maar de meeste worden wel vastgelegd in een uitvoeringsprogramma. En daarvoor is in het begin wel een behoefte opgehaald in de wijk. Dus dit was al wel ergens een keer opgehaald in Leeuwenborg. En toen heeft mijn projectmanager op een gegeven moment gezegd, oké, dan moeten we aan de slag. Ga maar doen.

I: Dus jouw projectmanager legt op jouw bordje dit zijn de wensen, hier moet jij op de slag.

G1: Ja, maar dat uitvoerprogramma is ook al wel tussentijds, dus daarin staat dan op een gegeven moment dit is een wens, hier moeten we mee aan de slag en dat is dan ook wel vastgesteld door de raad zeg maar. Die hebben dan gezegd oké, hier staan wij achter, ga dit maar doen. Dus uiteindelijk geven zij de opdracht, maar die zeggen dan vervolgens niet tegen jou persoonlijk van ga er maar aan de slag. Dan is het aan de projectmanager om te zeggen, oké, volgens mij hebben we hier nu tijd en capaciteit voor en het is een grote wens dus pak het maar op.

I: We hebben natuurlijk te maken met urbanisatie. Denk je dat het ook invloed heeft op bijvoorbeeld implementatie van kindvriendelijke ontwerpprincipes of überhaupt op beleid die de stad voert?

G1: Ja, ik kan me voorstellen van wel. Omdat er natuurlijk meer autoverkeer en dat soort dingen bij komt kijken. Meer mensen trekken naar elkaar toe. Maar tegelijkertijd heb ik het gevoel dat er vroeger minder een focus was op ruimtelijk en veilig wonen. Toen was de focus ook veel meer op de auto en op het verplaatsen, dus het transport. Die hele tendens is dus anders en dat heeft ook wel positief effect op kinderen.

I: Ja, als resultaat van de urbanisatie komt er meer druk op de openbare ruimte, maar jij ziet daar eigenlijk geen verandering in?

G1: Ik denk dat dat vooral vroeger negatief gevolgen heeft gehad, of in de vroegere periode meer want toen waren ze denk ik veel meer gefocust op de auto en op transport en nu merk je, ondanks dat mensen wel in steden willen blijven en wonen, dat de rust, veiligheid, een fijne openbare ruimte en een groene openbare ruimte juist dingen zijn waar veel meer focus op komt. En dat de auto bijna weer wordt weggepest. Dus dat resulteert automatisch in een kindvriendelijke omgeving. Want dat is iets wat mensen over het algemeen wel fijn vinden.

I: We gaan het nu hebben over ondersteuningsmechanismen vanuit de gemeente en hoe implementatie van beleid bevorderd kan worden. Ben je een beetje bekend met specifieke wetten of beleidsinstrumenten de implementatie en het gebruik van bijvoorbeeld kindvriendelijke ontwerpprincipes zouden kunnen bevorderen?

G1: Of ik daar iets van weet? Nee, geen idee. Zelfs na een beetje actief opzoeken heeft weinig opgeleverd. Ik weet ook niet de ins en outs waar ik zou moeten zoeken. Ik bedoel, ik zou niet in een wetboek kijken ofzo.

I: Nee, maar het kan dus prima zijn dat er een hele andere afdeling, waar jij ook heel weinig mee te maken hebt, er wel heel erg op focust.

G1: Ja, ik kan me dus voorstellen dat er een beleidsteam is bij Demo voor kind en jeugd die daar heel erg mee bezig is. Maar ik heb daar nog niet echt iets van gehoord dus ik ben ook een beetje aan het gissen. Een collega van mij doet bijvoorbeeld wel kansrijke start, wat heel erg gefocust is op zwangere vrouwen en ook op echt jonge kinderen. Mensen en baby's die die misschien in een wat minder gunstige omgeving

wonen, die krijgen dan veel meer handreikingen en hulp om dat kind toch gezond te laten opgroeien. Dus ik kan me voorstellen dat als die team er zijn, zij er dan natuurlijk mee te maken heeft maar ik heb de haar daar ook nooit over gehoord. Dus nogmaals, ik weet het niet zeker maar ze zijn dan in ieder geval niet heel bekend binnen de gemeente denk ik.

I: Oké. Nou we hadden het net eigenlijk al een beetje over de financiële middelen die worden toegewezen voor implementatie van beleid, wat dus via de raad gaat. Maar, zijn er budgetten specifiek toegewezen voor implementatie van beleid, en dan ook kindvriendelijk beleid?

G1: Zo'n uitvoeringsprogramma, daar hangen per onderwerp weer bepaalde kostenplaatscodes aan. En daar zit dan weer een bepaald budget in. En er is zoveel budget voor wijkvernieuwing in de brede zin.

I: Dus is het zo van, oké willen nu een nieuwe speeltuin, dat kost zoveel euro, halen we uit een potje en klaar? Of is het, we hebben 50.000 euro beschikbaar om te besteden aan de bepaalde zaken, zoals bijvoorbeeld kindvriendelijk design, en we gaan nu dus op zoek naar dingen waaraan we het kunnen uitgeven?

G1: Nee, het is wel iets flexibeler, denk ik. Bij die jongerenontmoetingsplek bijvoorbeeld zegt mijn projectmanager dat hij het liefste zo'n 50.000 euro wil, maar misschien gaan we wel voor een iets duurder ontwerp wat beter past bij de locatie, dus maximaal 70.000 euro is. Daar kan zij dus zelf wel in schuiven. Maar het geld heeft ze dus niet zomaar beschikbaar om bijvoorbeeld een factuur te betalen van een offerte. Er moet dan eerst een kredietaanvraag worden gedaan bij de raad, dat krediet moet dan behaald worden en moet worden goedgekeurd. Dit gaat dan wel over de grotere ruimtelijke projecten en grote bedragen. Ik geloof dat je tot een bedrag van 2500 euro sowieso gewoon mag handelen.

I: Dus voor alles daarboven kom je met een plan, daarvan weet je de kosten en vraag je krediet voor aan? In plaats van, je hebt een plan en dat gaat van een bepaald bedrag af.

G1: Klopt. Je houdt wel een budget in je achterhoofd dat je nastreeft. En voor het plan maak je een kostenraming waarmee je naar de raad gaat. Dus je bedenkt van tevoren wel hoeveel het ongeveer gaat kosten want je moet ook nog andere dingen doen met het geld.

I: Ja, dat snap ik. Als je dan kijkt naar de kennis en vaardigheden van gemeentewerkers. Hoe wordt dat bijgewerkt en verbeterd? Zijn er trainingen, workshops, cursussen?

G1: Ja, op zich. Er is Groningenleer.nl. Ik weet niet of dat alleen voor stadsontwikkeling is, maar daar staan heel veel workshops, cursussen en dat soort dingen op. Dus van alles wel. Ook opleidingen, daar heb je ook een opleidingsbudget voor. Er zijn wel veel mogelijkheden en er worden ook best vaak wel brede dingen georganiseerd. Dus als je dat wil, dan is dat aanbod absoluut.

I: En worden er ook onderwerpen zoals kindvriendelijk ontwerp en child-friendly cities aangeboden?

G1: Dat weet ik niet.

I: Zouden ze wel onderdeel kunnen zijn van het Groningen Leert programma?

G1: Ja, dat zou prima kunnen, al denk ik niet dat ze er zijn.

I: Dus eigenlijk kan een gemeentemedewerker zelf aangeven, oké ik wil meer weten over dit bepaalde onderwerp?

G1: Ja, je kan in principe gewoon naar groningenleert.nl gaan en dan zoek jij op wat je wil, en dan staan daar of cursussen beschikbaar of niet. Los daarvan heb je dus ook nog een opleidingsbudget van jaarlijks misschien duizend euro. Dus je kan ook nog zeggen, ik wil graag een echte opleidingen volgen of een bepaalde leergang. Dat moet natuurlijk wel een beetje bij je werk passen. Stel dat bijvoorbeeld de omgevingsvisie levende ruimte of vergelijkbaar wordt geïntroduceerd dan worden er ook wel bijeenkomsten georganiseerd om te vertellen wat voor een invloed dit gaat hebben op je werk. Stadsontwikkeling is daar meestal redelijk goed in en die hebben best wel veel van dat soort momenten om dat soort dingen actief toe te lichten en daar even wat van te maken op een interactieve manier. In plaats van, hier is de visie en veel succes er mee.

I: Dus qua communicatie zit dat best oké.

G1: Ja, eigenlijk wel.

I: Maar er zijn dus geen specifieke strategieën om het bewustzijn over onderwerpen zoals kindvriendelijkheid te vergroten?

G1: Niet dat ik weet.

I: Als je dan kijkt naar feedback en evaluatieprocessen, hoe wordt het succes of de voortgang van plannen van de gemeente geëvalueerd? Dus zijn er bepaalde meetwaarden of indicatoren in gebruik?

G1: Er is niet een bepaalde manier waarop dat wordt gedaan. Je hebt wel de wijkkompassen en de basismonitor. Daar staat heel veel informatie in. Zij doen dat met de leefbaarheidsenquête. Zij monitoren ook sowieso stads breed voor heel veel dingen, kijken wat is de stand van zaken, gaat het achteruit of vooruit bijvoorbeeld. Ze hangen ook wel echt onder bepaalde projecten om te controleren of er ook wel echt verbetering wordt gezien daarna. Verder heb je ook nog de landelijke monitoren, zoals de leefbarometer bijvoorbeeld.

I: Jij hebt verder nog geen projecten gehad die afgerond zijn, toch?

G1: Nee.

I: Heb je wel een idee of, wanneer een project is afgerond, er input wordt verzameld van belanghebbenden zoals kinderen, families, bewoners.

G1: Ja, volgens mij gebeurt nu wel wat meer. Maar eigenlijk is het vooral van tevoren. Er wordt heel veel input verzameld van belanghebbenden en daarna wordt het project gerealiseerd. Maar daarna gebeurt er eigenlijk heel weinig om te kijken hoe het heeft uitgepakt. Te weinig denk ik. Er wordt over het algemeen gedacht, als het af is, is het af. Ja, en dan wordt er ook niet meer naar gekeken. Of nou ja, helemaal niet meer is misschien niet waar, maar er wordt te weinig naar gekeken om er nog lessen uit te trekken. Er wordt wel best vaak geconcludeerd, oh ja, dit hebben we gedaan, maar er zijn geen grote evaluaties ofzo.

I: Oké, dus soms wordt er wel een kleine evaluatie gemaakt, maar wordt dit dan ook gebruikt in toekomstige projecten?

G1: Dat kan ik moeilijk inschatten. Ik denk dat dat echt wel gebeurt, maar ik denk dat dat wel een beetje afhankelijk is van degene die daarvoor verantwoordelijk is of die dat belangrijk vindt. Een evaluatie lezen van andere dingen, of kunnen zien hoe andere of vergelijkbare projecten zijn gegaan en wat voor een impact dat heeft gehad is wel relevant, maar wordt wel te weinig bijgehouden. Er is ook sowieso niet een soort dossier waar je dat kan zien.

I: Dus in jouw project ben je ook nog niks tegengekomen van, dit hebben we eerder in een ander project gedaan en dat was wel of niet een succes?

G1: Nee, je kan wel rondvragen en je kan ook wel aan een betrokken stedenbouwkundig bureau vragen of ze iets vergelijkbaars hebben gedaan. Verder is het meer een kwestie van zelf een inschatting maken van wat het effect kan zijn, maar niet heel concreet binnen de gemeente zelf. Ik vraag dat al wel sinds ik hier werk en er zijn sowieso binnen ons programma bureau wel mensen die daar steeds mee bezig zijn. En met monitoren wordt er gewoon gekeken naar hoe de gang van zaken veranderd als gevolg van een ingreep maar daar gebeurt gewoon verder niks mee. Maar er wordt dus niet heel actief een evaluatie opgestart over hoe we het gedaan hebben en wat we ervan vinden.

I: Heb jij enig idee van de lange termijnvisie van de gemeente met betrekking tot kindvriendelijkheid, maar ook stadsontwikkeling en wijkvernieuwing?

G1: Nou ja, sowieso aardgasvrij in 2035. Verder zijn er ook veel mobiliteitsvisies, gaat het over de auto en de detailhandelsvisie. Even denken hoor. Vast ook een of andere maatschappelijke visie. En ik zie ook wel veel terug van de omgevingsvisie.

I: Ja precies. Maar specifieke die jij vaak tegenkomt, waarvan je hoort, oké hier is de gemeente echt veel mee bezig, dat is dus aardgasvrij.

G1: Nou ja, de ongedeelde stad, of dat een visie is of dat echt een beleidsstuk is, maar daar dat kan gewoon heel veel betekenen voor de voor het voorkomen van clustering van problematiek en dat je dus inderdaad echt achterstandswijken krijg zoals je nu hebt maar of dit of het gaat realiseren de weet ik niet ja

I: op welke termijn kijken jullie in jouw afdeling eigenlijk? Of hoe ver naar voren?

G1: Ja, dat verschilt. Officieel hangt dat ook weer samen met financieringsstromen en zo. Dus MPG is een grote financieringsstroom voor ons nationaal programma Groningen. Voor Beijum en Leeuwenborg specifiek dan. Je hebt nu ook het nationaal programma Leefbaarheid en Veiligheid, dat is meer voor de noordelijke wijken, daar vallen Beijum en Leeuwenborg dan weer niet onder. Dat is ook overigens niet een aparte financiënstromen, dat valt dan weer samen met andere gelden die er al zijn, de regio deal en dat soort dingen.

I: Is een visie voor over bijvoorbeeld 10 jaar voor jullie dan te ver weg?

G1: Nou, nee, er is wel een inrichtingsdocument van onze afdeling. Maar die heb ik ooit in het begin een beetje doorgelezen en die heb ik eigenlijk niet te scherp genoeg op mijn netverlies. Maar daar staat wel een soort langetermijnvisie over waarvoor we het allemaal doen

I: Ja, ik heb die visies allemaal wel doorgelezen en er zijn heel veel overkoepelende thema's. Maar je ziet bijvoorbeeld bij Stad op Scherp veel minder focus op duurzame maatregelen, zoals autoluwe zones enzovoort. Dat is wel heel interessant want dat zie ik ook terug in de projecten die ik analyseer en dat er telkens een andere focus is. Maar eigenlijk is er geen van die visies een specifieke focus op kinderen, maar wel indirect. En dat is ook relevant.

G1: Ja, dat zeker.

I: We zijn eigenlijk al bijna bij het einde maar ik heb nog een laatste vraag. Gebaseerd op jouw ervaringen, wat voor mogelijkheden zie jij om de ruimtelijke kwaliteit voor kinderen te verbeteren in de stad? En wat zou de gemeente kunnen doen om daar echt stappen in te maken?

G1: Ik moet heel eerlijk bekennen dat ik niet heel veel nadenk over, oh dit zou zoveel kindvriendelijker kunnen. En nogmaals denk ik dat de hele tendens van hoe dingen nu worden opgezet, sowieso veel aantrekkelijker, groener en misschien ook wel wat ruimtelijker zijn, los van dat er wel verdichting is en urbanisatie. Dus ja, ik zou niet per se denken, dit is echt een gemiste kans en hier moet je iets mee doen.

Interview Jildou

Interviewer: Sabine Dieben (I)

Geïnterviewde: Jildou Sijsma (G2)

I: Kun je kort je functie en verantwoordelijkheden binnen de gemeente Groningen beschrijven?

G2: Ik ben werkzaam als projectsecretaris bij Stadsontwikkeling maar het grootste deel ben ik projectsecretaris bij Stadshavens. Stadshavens is een BV waar de gemeente de enige aandeelhouder is. Dus ik werk gewoon bij de gemeente, maar ik word officieel gedetacheerd naar Stadshavens. Mijn werk gaat vooral over gebiedsontwikkeling, samen met twee projectmanagers. Wij doen eigenlijk alles wat daar moet gebeuren. Dus plannen maken, ontwerpen maken, dat soort dingen. Daarnaast heb ik nog wat kleinere projecten, maar die hebben ook allemaal met Stadshavens te maken. Het oostelijke gebied is dus gewoon mijn werkdomein. En als projectsecretaris doe je gewoon hele wisselende dingen, je bent betrokken bij het hele proces. Je hebt veel contact met bijvoorbeeld verkeerskundigen, ontwerpers, met stedenbouwers en met de beleidsmedewerkers. Je moet gewoon zorgen dat alles samenkomt. Het leuke aspect nog bij Stadshavens is dat er drie ontwikkelaars en twee corporaties zijn met grondgebied, en je hebt hele veel contact. Iets meer dan dat je vaak bij andere projecten in de gemeente hebt.

I: Klinkt heel leuk. Dus Stadshavens is momenteel je enige focus?

G2: Ja.

I: Heb je ook nog andere projecten gehad?

G2: Jawel hoor, ik werk nu twee jaar bij Stadshavens. En daarvoor heb ik nog veel verschillende projecten gehad, zoals het ontwikkelen van een skatebaan of een speeltuin. Eigenlijk van alles wat wel. Stadshavens is een gebied waar heel veel dingen gebeuren, dus wel iets diverser en uitdagender.

I: We gaan het toch even hebben over het algemeen begrip van kindvriendelijk ontwerp. Heb je een beetje een idee van het concept van Child Friendly City?

G2: Een beetje, ik heb het gister even kort opgezocht.

I: Oh wat goed. Nog even kort uitgelegd dan. Een Child Friendly City is eigenlijk een stad die ontworpen is met aandacht voor de behoeften en welzijn van kinderen, gebaseerd op het verdrag van de rechten van het kind. Het is bedacht door UNICEF en er zijn allemaal guidelines en frameworks die steden en gemeentes kunnen gebruiken als handvaten om een stad kindvriendelijk te maken, wat inhoudt dat het een veilige en gezonde omgeving is voor kinderen waarin ze kunnen opgroeien. Na deze uitleg, heb je enig idee welke specifieke beleidsambities de gemeente heeft met betrekking tot de Child Friendly City of kindvriendelijk design?

G2: Er is natuurlijk wel beleid voor sport en beweging waar heel specifiek ook wel staat beschreven wat er qua sport en dat soort dingen voor alle kinderen van alle leeftijden zijn volgens mij. Er is ook wel focus op armoede en hoe je dat bestrijdt en over cultuur en buurthuizen. Maar specifiek echt toegespitst op kinderen denk ik dat je eigenlijk vooral op sport uitkomt. Dat is meer een overkoepelend thema waarbij kinderen bijzaak zijn.

I: Dat is ook zo. En als je kijkt naar specifieke beleidsambities binnen de gemeente, op welke ligt er momenteel een grote focus.

G2: Wat bij de Gemeente Groningen nu de grootste invloed heeft is dat de auto moet plaatsmaken voor de openbare ruimte, dus het terugwinnen van de openbare ruimte. Dat heeft een heel grote invloed op de mensen die hier wonen, ook op kinderen natuurlijk. Dus bij Stadshavens is het heel concreet dat er geen auto's komen, punt. En een fijne bijzaak daarvan is dat kinderen waarschijnlijk lekker kunnen dwalen door die wijk, ook op jonge leeftijd al.

I: Ja, ik zie dat ook terug in de projecten die ik heb geanalyseerd, daar is de autoluwe zone wel een terugkerend concept.

G2: Ja, zo heb je de ontwerp leidraad leef kwaliteit openbare ruimte. Daarin staan de principes die de ontwerpers hier hanteren om een goede openbare ruimte te creëren waarin alles samenkomt.

I: En welke afdelingen of teams zijn binnen de gemeente dan echt verantwoordelijk voor de implementatie van het beleid?

G2: Binnen stadsontwikkeling hebben wij twee directeuren, de een is echt van beleid, de ander is van projecten. En het projectmanagement moet zorgen uiteindelijk dat het uitgevoerd wordt.

I: Wordt dat dan ook getoetst? Van dit is het project, dit is het beleid en dat moet matchen?

G2: Hoe het gaat bij de projecten waar ik betrokken ben is dat je van tevoren een startopdracht krijgt waarin wij de ambities van het project helder moeten hebben. Er zijn veel verschillende beleidsdocumenten die voor een bepaalde plek van toepassing zijn, en van tevoren maak je een bepaalde keuze van oké, dit vinden we belangrijker en dat wat minder. En gedurende zo'n project heb je natuurlijk gewoon een beleidsadviseur die af en toe advies wat advies geeft. Dus als wij bijvoorbeeld een ontwerp hebben gemaakt, dan toetsen wij eigenlijk dat ontwerp bij uitvoering, dus bij stadsbeheer en civiel of het allemaal kan. Maar we leggen het ook terug bij ruimtelijke economie van, komt ons niet-wonen programma overeen met wat jullie voor beleid hebben? Komt het woonprogramma overeen? Maar dat zijn ook wel heel vaak dingen die van tevoren al wel deels vastliggen. Doordat de beleidsmedewerkers af en toe wel met ons meelopen of erbij geroepen worden wordt dat dan ook wel weer getoetst.

I: Dat is handig. En wat zijn de belangrijkste factoren dat een gemeente beslists een bepaalde ambitie belangrijker te vinden dan een andere?

G2: Dat is toch wel de raad. Die moet natuurlijk bepaalde keuzes maken. Bijvoorbeeld bij zo'n woonwijk als Stadshavens, daar komen dan uiteindelijk 3300 woningen. Dat is uiteindelijk een besluit dat de raad maakt en dat is een harde uitspraak. Zij baseren dat weer op economische overwegingen, want nou ja er moeten gewoon woningen gebouwd gaan worden. Dus het zijn ook wel trends in de samenleving waar dan weer op ingespeeld wordt. Dus dat zijn natuurlijk hele grote ongrijpbare dingen af en toe, in ieder geval voor zo'n groot project in ieder geval. En uiteindelijk wordt het natuurlijk steeds kleiner. Maar vooraf is dat natuurlijk vastgelegd in beleid, wat vastgesteld wordt door de raad. Maar de raad en het college wat we nu hebben is heel links dus er wordt toch meer nadruk gelegd op bepaalde dingen zoals het geven van ruimte aan bomen

I: Dit is dan nu een groot project. Is dat ook anders gegaan bij kleinere projecten? Dat het niet minder vast staat vanuit de raad?

G2: Ja, bij de vorige projecten die ik had is het wat eenduidiger en dus ook wat makkelijker. Er moest wel eens een supermarkt uitgebouwd worden en dan heb je gewoon te maken met ruimtelijke economie. Het pleintje ervoor moet klimaatbestendig zijn maar je kijkt ook naar leef kwaliteit. Dat staat dan in het beleid. Maar je moet wel afwegingen maken want je kan niet alles doen. Soms moet je concessies doen in verschillend beleid dat er is. Dus wellicht moet je bij verkeer een stapje terug doen omdat we minder fietsparkeerplekken kunnen maken, omdat er bijvoorbeeld een grote wateropvangopgave ligt. Dus dat is gewoon een continue afweging die je ook met je beleidsmedewerkers moet bespreken.

I: Heb je ook veranderingen in de trends gezien in de afgelopen tijd?

G2: Ik werk hier drie jaar dus op zich denk ik van, dat kan niet. Maar ik merk wel gewoon heel sterk dat er de afgelopen tijd nadruk is op het opvangen van meer water in de openbare ruimte, wat je dus in je plan moet meenemen. Dat is dan de wetgeving die verandert. Maar dat is bijvoorbeeld een trend wat je ziet, daar zijn we mee bezig want er komen steeds meer hele zware buien. En wat ik al zei, je merkt natuurlijk dat het een heel links groen college is. Ze zijn nu bezig met het aanpassen van de stedelijke ecologische structuur naar een gemeentelijke ecologische structuur, waar ook wel weer nieuwe regels worden opgenomen die ook wel planologisch verankerd zijn waardoor je je daar.

I: Zie je ook dat kinderen vaker terugkomen als onderwerp van gesprek? Of heb je daar eigenlijk überhaupt weinig mee te maken?

G2: Dan kom je toch weer terug op het belang van die openbare ruimte. Ik kom dan toch weer even op Stadshavens. Het wordt namelijk hoog stedelijk en dat hebben we in Groningen nog niet echt. Er is wel de opvatting dat mensen, en dus ook kinderen, goed moeten kunnen wonen en dat de openbare ruimte dus gewoon heel erg goed moet zijn ingericht. In Stadshavens is er een bepaalde blokkenstructuur, een kade en een weg en je denkt er nu al over na wat je daar nog meer kan plaatsen. Iets voor sport bijvoorbeeld. Maar je gaat niet een speelplaats voor jongere kinderen langs de kade plaatsen. Maar je denkt dus wel echt na over de plekken waar mensen elkaar ontmoeten en kinderen worden dan toch gezien als een

makkelijkere manier om een gevoel van gemeenschap te creëren, het is een makkelijk kapstokje. Er zijn ook wel binnentuinen waar kinderen echt kunnen spelen dus je kijkt wel een beetje hoe je alles het best bij elkaar kan brengen in een ontwerp. Het wordt verder niet gezien als noodzakelijk goed maar meer iets van, dat kunnen we gebruiken om kwaliteit te realiseren. Je kunt veel invloed hebben op het sociale door je ruimte heel goed in te richten. Maar ja, uiteindelijk gaat het alsnog om de mensen en alle functies die er zijn. En of het uiteindelijk gebruikt gaat worden, dan weet je natuurlijk uiteindelijk niet.

I: je zei net al even dat je voor Stadshavens al bij andere projecten betrokken bent geweest, zoals een skatepark. Is er dan wederzijds begrip als jij met collega's hebt over kindvriendelijk ontwerp? Is het überhaupt een begrip?

G2: Nou, in die zin denk ik dat je als projectmanager meer vertrouwt op de kennis van de collega's van landschapsontwerp. Zo hadden we bijvoorbeeld contact met de mensen die de elementen voor skateparken aanbieden, want ja, zij hebben die kennis en weten er wat van. Je vaart op hun kennis. Dus ja, wederzijds begrip. Het is meer dat je accepteert dat de ander daar meer van weet.

I: Ja dat snap ik. Het gebeurt dus eigenlijk vaker dat jij in jouw rol ervan uitgaat dat degene die het gaat uitvoeren of die de ontwerpen maakt, dat die genoeg verstand heeft om dit juist te doen.

G2: Ja, je vaart op hun kennis in die zin.

I: Duidelijk. Gaan we gewoon naar het volgende onderwerp. Wat zijn nou uitdagingen waar je mee te maken krijgt als je een vertaalslag wilt maken van beleid naar implementatie?

G2: Ik denk dat ongeveer iedereen in de hele gemeente het met me eens als ik zeg dat dat gewoon de oneindige stapeling van beleid is. Alles moet samenkomen en dat kan niet. Want we hebben gewoon beperkte ruimte. Dus we kunnen niet en 100% verkeer, en 100% groen en 100% alles. Dat kan gewoon niet.

I: Dus je moet concessies maken?

G2: Ja

I: en waar baseer je de keuze voor de concessies dan op?

G2: dat is bijna een organisch proces waarbij je er gaandeweg achter komt wat je precies zou willen. Als je bezig bent met het ontwerp van de openbare ruimte kijk je bijvoorbeeld wat je ruimtelijk wil, of voor het niet wonen programma. Dat heeft dan bepaalde gevolgen voor bepaalde fietsplekken, maar je moet wel aan een norm voldoen. Dat heeft dan weer gevolgen voor het volgende. Dus dat zijn ook wel bespreekpunten die je terugkoppelt met beleidsmedewerkers, over wat bijvoorbeeld echt het minimum is. Je gaat er van tevoren best wel open is. Je hebt verschillende ambities en in het gesprek ga je kijken wat

per ambitie haalbaar is. Soms is het ook heel eenduidig. Als je bezig bent met de herinrichting van een weg dan is het verkeer wel 100% de focus.

I: Oké, en als we het hebben over bureaucratische processen en regelgevingen, beïnvloeden die ook de mogelijkheid om een bepaald beleid te implementeren?

G2: Nou ja, als iets echt planologisch verankerd is, dan moeten we gewoon aan bepaalde dingen voldoen. Dat heeft dan weer gevolgen natuurlijk voor andere dingen. Sommige dingen zijn harder dan anderen, een weg moet bijvoorbeeld gewoon een bepaalde breedte hebben, punt.

I: Heb je wel eens meegemaakt dat plannen niet konden omdat regelgeving de uitvoering in de weg stond?

G2: Het is af en toe wel dat je denkt, oké hoe gaan we dit er nou in passen. Bij Stadshavens is bijvoorbeeld een bepaalde verordening vastgesteld waaraan wij moeten voldoen. Als we dat niet ingepast krijgen moeten we in overleg met de raad om dat aan te geven, waar dan bijvoorbeeld een compensatieplicht uitkomt. Daar moeten we aan voldoen en als dat niet lukt dan moet je toch gaan kijken hoe je dat anders kan verbeteren. Maar je kan dat niet zomaar doen zonder overleg. Als er iets afwijkt moet je altijd weer bij iemand langs om groen licht te krijgen.

I: Je noemde dat je te maken hebt met meerdere stakeholders binnen het project. Wat zijn de uitdagingen bij het coördineren van de belangen van die stakeholders?

G2: Uitdagingen zijn er zeker. Er is in ieder geval een marktpartij en de gemeente, en dat zijn gewoon twee totaal verschillende werelden. En de aard van de samenwerking bij Stadshavens is dat de gemeente 40% in eigendom heeft en de twee corporaties en drie ontwikkelaars de rest. Er is een samenwerkingsovereenkomst waarbij Stadshavens alle bovenwijkse voorzieningen aanlegt en de ontwikkelaars kunnen daar binnen woningen bouwen. Als wij plannen maken moet een ontwikkelaar nog altijd zijn woningen kunnen bouwen daar, dat moet mogelijk kunnen zijn. En dat ze het ook verkocht krijgen. Dus daar moeten wij rekening mee houden, en zij moeten rekening houden met het beleid. Wij kunnen dus wel wat willen inpassen maar we willen ook dat er een goed product wordt neergezet die verkocht kan worden. Dat is af en toe wel een beetje een zoektocht, hoe je daar een goede balans in vindt.

I: Zijn er dan ook budgettaire beperkingen?

G2: Ja, absoluut. Je hebt gewoon van tevoren een budget en daar moet je binnen blijven. En als wij iets niet halen omdat ons ontwerp veel duurder blijkt te zijn, dan moeten we terug naar de raad om meer budget te vragen. En dat doe je pas als er echt een aanleiding is. Stel er wordt een beleid aangepast waardoor je iets moet veranderen, dan moet je toch terug naar de tekentafel. Dat heeft wel veel gevolgen voor de kosten en dan moet je dus weer naar de raad.

I: Dus voor mijn begrip, het is zo dat de raad een budget geeft waaraan je moet voldoen?

G2: Nou het is wel, hebt natuurlijk een globaal plan gemaakt wat vastgesteld is door de raad en waar budgetten aan hangen. En in de uitwerking ga je proberen je te houden aan datgene wat is afgesproken. Dus die beleidsambities worden in de komende jaren uitgerold en daarbij moet je dus binnen de potjes blijven. Maar als er echt hele grote beleidswijzigingen plaatsvinden, dan heeft dat gevolgen en dan heb je wel de mogelijkheid om naar de raad te gaan. Maar je wilt dat het liefst niet.

I: Dat snap ik. Nu is er natuurlijk veel druk op de openbare ruimte met urbanisatie. Hoe gaat de gemeente daarmee om?

G2: Ik denk dat goed inrichten met die druk op de openbare ruimte heel erg belangrijk is. In het omgevingsplan van Stadshavens staan een paar gouden regels, en een van die regels is dooradering. Dus dat je in de hele wijk moet kunnen komen en dat alles openbaar toegankelijk is. In de Grunoboort heb je bijvoorbeeld gesloten bouwblokken, waar alleen de bewoners naar de binnentuin toe kunnen. Dat is een supermooie binnentuin, maar alleen de mensen die daar wonen hebben daar profijt van. Dat is natuurlijk sociale huur, dus mooi dat die mensen daar zo kunnen wonen, maar in andere wijken is dat anders. Dan kan niet iedereen in de sociale huur zo gebruik maken van de openbare ruimte. Daarom is die regel van die dooradering nu ook echt opgenomen in het omgevingsplan en gewaarborgd.

I: Dat is dus specifiek vastgesteld voor Stadshavens?

G2: Ja

I: Ben je bekend met specifieke wetten of beleidsinstrumenten die het gebruik van kindvriendelijke ontwerpprincipes bevorderen?

G2: ik denk dat je dan indirect wat meer op die ontwerpleidraad uitkomt, waar meer over de ruimte nagedacht is. Ik denk overigens ook dat dat wat meer bij DMO ligt, dat sociale aspect. En ik kan me voorstellen dat daar misschien wel dingen zijn vastgelegd over die rechten van het kind en hoe zich dat dan vertaald naar beleid en hoe we daar binnen deze gemeente mee omgaan.

I: Eigenlijk zijn er dan dus ook niet specifiek mensen aangesteld die zich bezighouden met onderwerpen zoals kindvriendelijk beleid of kindvriendelijk ontwerp?

G2: Ik heb eigenlijk geen idee of die er zijn. Als je het meer hebt over het sociale aspect dan heb je bijvoorbeeld wel de eerste duizend dagen van een kind en dat ligt allemaal bij DMO.

I: Ik heb begrepen dat er eigenlijk een heleboel lagen en afdelingen binnen de gemeente zijn, dat je waarschijnlijk lang niet van elke afdeling weet wat er speelt.

G2: ja, dat is ook echt zo. Eigenlijk is de grootte van de gemeente op zichzelf al een beperking. Stadsontwikkeling is zo groot als sommige kleine gemeenten zijn, moet je nagaan. Maar als je het hebt

over beleid en hoe richt je een ruimte en samenleving in dat je bij stadsontwikkeling en DMO al wel heel ver komt.

I: We hadden het net al even over de financiële middelen, die worden dus toegewezen vanuit de raad. Geeft de raad ook voorkeur aan qua ambities. Of is het, dit is wat we willen met het budget en jullie mogen zelf het plan opstellen

G2: Je adviseert natuurlijk. Dus ook het ambtenarenapparaat adviseert uiteindelijk. Een raad vraagt dan aan een wethouder om het uit te zoeken en dan gaan de poppetjes werken en rolt er een antwoord uit. In die zin is het dus een wisselwerking. Maar een raad heeft gewoon een coalitieakkoord, en die heeft bepaalde doelen en geeft wel aan wat ze belangrijk vinden. Dat wordt natuurlijk de hele tijd weer in kleinere brokjes geknipt en de hele tijd weer meer getrechterd. Dus eerst heb je een omgevingsvisie, dan heb je weer een beleidsdocument, en dan heb je voor een specifiek gebied weer een gebiedsvisie. Binnen die gebiedsvisie ga je dat weer uitwerken en kom je met een stedenbouwkundig kader wat je dan vervolgens weer terugkoppelt. Dus je hebt gewoon de hele tijd stapjes waarmee je uiteindelijk het plan duidelijker maakt, maar ook de financiën helder.

I: Zijn er ook bronnen of subsidies beschikbaar los van het budget dat je krijgt?

G2: Ja, er zijn heel veel subsidies. De woningbouwimpuls hebben wij bijvoorbeeld gekregen. En je hebt ook subsidies voor infrastructuur. En ja, je hebt dus heel veel extra potjes en dingen die je ook wel bij het rijk kunt aanvragen

I: Hoe worden de kennis en vaardigheden van gemeentemedewerkers bijgewerkt en verbeterd over dit soort dingen. En zijn er mogelijkheden om jezelf te ontwikkelen in, bijvoorbeeld, kindvriendelijk ontwerpprincipes?

G2: Ik heb geen idee eigenlijk. Ja, misschien niet die specifiek. Je kan wel via Groningen Leert allemaal cursussen en dingetjes doen. Verder hebben we een soort bibliotheek met een lijst van onderwerpen waarbij je zelf kan kiezen wat je leuk vindt. Dat is wel op een wat grotere schaal. Dus je hebt beleid en projecten en daarover heen hangen allerlei programma's. En die programma's, dat zijn bijvoorbeeld ruimtelijke economie, leef kwaliteit, wonen. Dat is niet zo specifiek. En daar hangt beleid onder. En daar weer onder hangen uitvoeringsprogramma's. En ja, Groningen Leert is meer voor de kleine dingetjes zoals Excel. En als je binnenkomt krijg je als nieuwe medewerker ook wel een soort training hoe stadsontwikkeling werkt, hoe de gemeente werkt en dat soort dingetjes. Maar echt iets specifiek over kindvriendelijk ontwerp, geen idee.

I: Zijn er wel strategieën om bewustzijn over dit soort onderwerpen te vergroten?

G2: Ja, dat zijn dan denk ik van die dagen waarop uitvoeringsprogramma's worden gepresenteerd. Af en toe organiseren beleidsafdelingen soms ook wel cursussen waarop je je kan inschrijven.

I: Zijn er ook externe partners waarmee je contact hebt die een rol spelen in het hele proces?

G2: Ik werk samen met corporaties en de gemeenten, en er zijn ook wel van die kennisverbanden.

I: En weet je ook een beetje welke rol zij dan spelen? Worden zij echt betrokken?

G: Kijk, je hebt dus wij-teams, maar je hebt ook gebiedsteams. Je hebt dan contact met de persoon die daar de vertegenwoordiger van is, ook in een project. Dus ook als je een klein project doet, dan heb je altijd wel even contact met een gebiedsmanager want die weet wat er speelt in het gebied. Je hebt binnen de gemeente ook de stedenbouwers, die zijn verdeeld per gebied en kennen in dat gebied wel alle projecten, dus bewaakt daarin een beetje het overzicht. Ik denk dat zo'n gebiedsteam weer meer contact heeft met WIJ en cooperaties, dus die weten weer wat daar speelt.

I: Dat contact heb jij dus niet?

G2: Nee dat heeft een collega van mij, die kan af en toe met de gebiedsmanager sparren

I: Oké, ja. En de behoeften en wensen van kinderen worden door jou dus ook niet meegenomen in het proces maar dat gaat via een andere afdeling?

G2: Nee, we hebben wel participatiedingen. Maar ja, daar vraag je niet specifiek om de mening van kinderen. Ik denk ook dat kinderen vaak echt pas betrokken worden als het echt heel specifiek gaat over keuzes voor een speeltoestel bijvoorbeeld. Maar als er groen buiten moet komen dan is het eigenlijk niet dat specifiek kinderen worden gevraagd, wat willen jullie eigenlijk, wat zijn jullie behoeften? Al kan ik me voorstellen dat dat bij andere projecten meer wordt gedaan.

I: Zijn er dan ook meetwaarden of indicatoren die gebruikt worden om de voortgang of het succes van een project te meten?

G2: In die zin kun je natuurlijk de voortgang meten aan de producten die opgeleverd worden. Of bij de start, wanneer een uitvoering kan beginnen.

I: en het behalen van bepaalde ambitie of doelen, wordt de voortgang daarvan ook gemeten?

G2: Dat weet ik niet zo goed eigenlijk.

I: Heb jij voordat je met Stadshavens bezig was ook aan projecten gewerkt die echt afgerond waren?

G2: nee, dat duurde lang. En als de planontwikkeling is afgerond gaat het naar de uitvoering. Ik ben nooit zo ver gekomen dat de uitvoering van het project klaar was.

I: Heb je dan wel eens dat je aan een project bent begonnen of er middenin viel en kon terugkijken hoe andere projecten zijn gegaan en hoe het heeft uitgepakt?

G2: Ja, je kijkt heel erg ook naar wel projecten hier in Groningen, hoe die zijn ingericht, hoe wij het willen. Maar we leren er ook van hoe we het niet willen.

I: Doe je dat dan ook door middel van feedback van bewoners daar?

G2: Nee, dat doen we niet door middel van feedback van bewoners. Dat toetsen we gewoon zelf. Als er bijvoorbeeld voor gekozen is om auto's te weren zoals in Ebbingekwartier dan is er wel contact met de projectmanager die daaraan gewerkt heeft om te vragen hoe dat wordt beleefd. Dus dat is wel indirect.

I: Zijn er wel feedbackmechanismen die worden gebruikt om input te verzamelen?

G2: Ja, we hebben natuurlijk wel contact met bewonersorganisaties en clubjes die zich verzamelen om input te geven. En we hebben elke woensdag een inloop. Dus uiteindelijk haal je ook heel veel input uit bewoners op. Maar we doen het niet op een hele systematische manier. Het is gewoon vaak dat je een bepaald plan presenteert, input ophaalt en gesprekken voert met bewoners. Dat doe ik zelf niet, daar is een collega verantwoordelijk voor. Elk project heeft wel een communicatiemedewerker ertussen zitten. Je hebt bij de gemeente ook de Stem van Groningen, dat is een heel mooi online platform dat gebruikt wordt om input op te halen van mensen in verschillende stadia van de plannen.

I: Leuk platform, daar had ik nog niet eerder van gehoord. Maar het achteraf ophalen van feedback bij bewoners van, bijvoorbeeld Ebbingekwartier, over hoe zij iets ervaren dat gebeurt dus niet echt?

G2: Nee. Misschien is dat wel gebeurd toen de plannen in het beginstadium waren. Maar dat weet ik niet. Als bepaalde dingen besloten zijn of vastgelegd in een beleidsdocument dan moet je op een gegeven moment natuurlijk ook accepteren dat hoe je het besloten hebt gewoon is hoe je het gaat doen. Je kan natuurlijk niet altijd invullen hoe iets uitpakt en sommige dingen kan je wel weer meenemen naar een volgend project.

I: Welke mogelijkheden zou je zien om de stad te verbeteren ten opzichte van kinderen?

G2: Dat is een hele brede vraag. Maar ik ben zelf opgegroeid in Leeuwarden, en daar kon ik toen ik klein was op de fiets springen en overal heen omdat dat best wel rustig was. Hier in Groningen heb ik wel eens gedacht, als ik ooit kinderen heb en ik woon in de stad ga ik ze echt niet overal naar toe laten fietsen.

I: Wat zorgt daar dan voor?

G2: Ja, toch wel de studenten en alle drukte. Want eigenlijk is best veel van de stad nu nog voor de auto. En de hoofdroutes die blijven gewoon altijd druk. Binnen een wijk kan je natuurlijk veel doen, dat je in ieder geval daar zorgt dat een kind zelf naar school kan lopen of fietsen. Ik denk dat dat een groot verschil maakt.

Interview Arnoud

Interviewer: Sabine Dieben (I)

Geïnterviewde: Arnoud Damen (G3)

I: Kun je kort je functie en verantwoordelijkheden binnen de gemeente Groningen vertellen?

G3: Nou, ik ben projectsecretaris bij de gemeente Groningen. En daarin voornamelijk bezig met twee projecten. Stationsgebied Groningen en stationsgebied Haren. Nu vallen die projecten weer in wat kleinere deelprojecten uit, en die hebben met name gebiedsontwikkeling tot doel. Dus het zorgen dat gebieden worden getransformeerd en op een andere manier worden gebruikt, vaak gaat dat richting woningbouw. Bij stationsgebied Groningen zijn we die plannen eigenlijk allemaal aan het voorbereiden. En samen met de projectmanager ben ik verantwoordelijk voor de voortgang, dus ervoor zorgen dat de opdrachten die wij vanuit het college van burgemeester en wethouders krijgen, dat die binnen tijd en budget worden afgerond. En daar hangen tientallen medewerkers binnen de gemeente, maar ook externen omheen die ons daarbij helpen. Qua secretaris ben ik de ondersteuner van de projectmanager. Dus je zorgt ervoor dat de dingen die georganiseerd moeten worden, georganiseerd worden. Dat is een beetje een praktische invulling.

I: Oké. Dan gaan we nu een beetje kijken naar het algemene begrip van kindvriendelijke ontwerpprincipes. Ben je bekend met het concept van Child Friendly Cities?

G3: Nee, ben ik niet bekend mee.

I: Oké. Het is eigenlijk een concept dat bij UNICEF vandaan komt. Zij hebben dit bedacht en gedefinieerd op basis van het verdrag van de rechten van de kind. En het is eigenlijk een stad waar kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien. Er zijn ook allemaal guidelines en frameworks gemaakt door UNICEF om steden en gemeenten hierin te ondersteunen. Het is ook een stad waar kinderen mee mogen praten over dingen die er aangaan. Waar ze beschermd worden tegen gevaar en toegang hebben tot goede gezondheidszorg en onderwijs. Het welzijn van het kind komt dus op de eerste plaats. Na deze uitleg heb je enig idee of er specifieke beleidsambities binnen de gemeente zijn die betrekking hebben tot een kindvriendelijke stad?

G3: Ongetwijfeld. Ik denk ook dat bepaalde elementen er zeker van worden toegepast binnen onze projecten. Al zal dat minder een connectie hebben met hoe je iets kindvriendelijk maakt. Dat is niet per se on top of mind. Maar het idee is wel dat wij al ons beleid verwerken in de projecten, zo goed en zo kwaad als het kan. Natuurlijk kan lang niet alles maar goed, er zijn wel beleidsprogramma's die zich meer focussen op kind en spelen en dergelijke. Daar ben ik niet heel diep bij betrokken.

I: En welke afdelingen of teams zijn dan verantwoordelijkheid voor de implementatie van zulke ambities?

G3: Of daar echt een algemene afdeling voor is, geen flauw idee. Je hebt wel sport 050, daar zijn ze veel met actieve lichaamsbeweging en dergelijke bezig. Speeltuinen is ook een onderdeel van de

gemeente. Die zijn er ook verantwoordelijk voor en daar doet stadsbeheer volgens mij heel veel in. Dus ik denk dat het een beetje gefragmenteerd is eigenlijk.

I: Dus geen specifieke afdeling, maar ieder afdeling een beetje. Klopt dat? Of weet jij dat niet?

G3: Nou, dat is wel een van de uitdagingen die gemeentes tegenkomen

I: als we kijken naar beslissingen om bepaalde beleidsambities te implementeren in projecten. Wat zijn dan de belangrijkste factoren die gemeentes daarin invoeren? Neem bijvoorbeeld economische overwegingen, regelgeving of feedback van gemeenschap?

G3: Dat zijn wel gelijk drie dingen die wel een grote rol erin spelen hoor, zeker. Wat daar misschien nog aan toe te voegen is, is de engineering kant. Dus de technische kant. Wat is maakbaar? Hoe gaan we om met afwatering? Hoe hoog is het gebied? Wat zit er allemaal momenteel in de grond? Dat is iets wat we bij het stationsgebied heel veel tegenkomen omdat het al best wel lang gebruikt wordt voor allerlei industriële en infrastructurele bedoelingen. Daar worden we ook wel redelijk gelimiteerd door, omdat het zo'n druk gebied is waarbij van alles bij elkaar komt. Voor de rest proberen we ook wel echt leef kwaliteit in het oog te houden en echt impuls te geven aan de stad en hoe die functioneert. Dus het stedenbouwkundige is ook wel iets waar we veel rekening mee houden. En wat eigenlijk op nummer 1 staat in de fase waarin je nu zit. Bij het spoorkwartier, bij de zuidelijke herontwikkeling van station Groningen zijn we een beetje een omslag aan het maken van een ruimtelijk ontwerp naar een ontwerp dat ook echt financieel uit kan. Dus waar ook een beetje het economische aspect in terugkomt.

I: Is het specifiek voor het stationsgebied denk je?

G3: Ik denk dat het stationsgebied best wel een integrale gebiedsontwikkeling is. Maar je hebt ook heel veel projecten waarin je juist een bepaald onderdeel uitlicht. Je hebt een heel programma dat ingaat op mobiliteit, een heel programma dat ingaat op leef kwaliteit. Die hebben ook hun eigen projecten die veel meer gefocust zijn op één thema eigenlijk. Maar ik zit bij stadsontwikkeling. Wij proberen heel erg met een integrale blik naar projectontwikkeling toe te kijken en er dus voor te zorgen dat wij echt met de grote brokken bezig zijn. De kleine brokken zoals inrichten volgens bepaalde principes of ervoor zorgen dat er een speeltuin ergens komt, dat zijn dingen waar we wat minder in de huidige fase mee bezig zijn. Daar ga je meer mee bezig als je ook echt het ontwerp gaat maken, wat ook wel heel leuk is om te doen samen met de omgeving. Want op dat moment kunnen zij er ook wat meer een voorstelling bij maken en zorgt het ook dat het proces wat fijner verloopt voor die bewoners omdat ze er dan over kunnen meepraten. Dat is in tegenstelling tot het maken van een grondexploitatie of ervoor zorgen dat iets door de gemeenteraad komt, dat zijn toch hele andere processen. Bij het ontwerpproces kan je ook juist heel goed kinderen betrekken en ervoor zorgen dat hun belangen wat meer aan het licht komen.

I: Ondanks dat je nog maar twee jaar bij de gemeente werkt, heb je iets van veranderingen of trends opgemerkt met betrekking tot beleidsambities?

G3: Nou, mobiliteit is heel belangrijk. En de omslag maken van een samenleving die best wel op auto's gefocust dat begint dan eigenlijk een beetje bij beleidsafdelingen en dergelijke. En op een gegeven moment moet dat een beetje groeien en komt dat uiteindelijk ook echt in bepaalde beleidsprogramma's terecht die dan tot uitvoering gebracht worden. Dat zien we ook wel in het stationsgebied. De autovrije zone en herinrichting van straten is wel echt een omslag denk ik. Dat betekent best veel voor hoe een stad functioneert maar ook voor mensen die van buiten komen en hier werken. Bouwvakkers of mensen die echt een auto nodig hebben om te werken bijvoorbeeld, dat zijn er best veel. En natuurlijk voor de mensen die in de stad wonen. En het is wel een pijler van hoe je een stad kindvriendelijk inricht.

I: Inderdaad, dat is wel zo als je de auto minder belangrijk maakt. Er zijn zoveel dingen die indirect zorgen voor een kindvriendelijke wijk, maar die niet specifiek zo benoemd worden

G3: Ja, precies. En bij het spoorkwartier is er een hele duidelijke keuze gemaakt van, deze wijk wordt autoluw. En dat betekent dat er in principe in die hele wijk gewoon geen auto's komen en dan kan je die ruimte heel anders inrichten. Maar wat erbij wel gezegd moet worden is dat er nog altijd auto's nodig zijn. Dus dat maakt het dan ook wel weer een beetje lastig. Als mensen gaan verhuizen, bevoorrading van bepaalde horeca die we in het gebied in gedachten hebben, dan zijn er altijd auto's nodig. Dus je moet altijd een bepaalde soort route in die wijk opnemen. En dat kan je dan wel anders inrichten hoor. Al is het dan ook de vraag of het veilig genoeg blijft als je auto's in bepaalde straten eromheen trechtert, en of je het probleem dan niet verplaatst. Dat vraag ik me wel eens af.

I: Ben jij in je huidige functie alleen betrokken geweest bij het stationsgebied?

G3: Nee, ik ben ook wel bij andere projecten betrokken geweest. Maar nu vooral dit.

I: Ben je wel eens betrokken geweest bij een project waarbij er echt een specifieke kindvriendelijke ambitie waren?

G3: Nee, eigenlijk niet.

I: Oké, dan gaan we door naar de samenwerkingen en institutionele structuren. Als we kijken naar externe partners waarmee jij samenwerkt, dat kunnen bijvoorbeeld scholen, woningcoöperaties en lokale gemeenschappen zijn, welke rol spelen die?

G3: het uitvoeren van projecten is waar ik me voornamelijk mee bezig houdt en dan is er zeker een hele grote rol voor stakeholders die er wat van moeten vinden. Dat is bij het stationsgebied bijvoorbeeld NS en ProRail. We hebben ook veel contact met Strukton omdat zij dat gebied nu gebruiken. En de provincie en waterschap zijn ook belangrijke overlegpartners die je eigenlijk overal wel een beetje in mee moet nemen en ervoor moet zorgen dat het goed afgestemd is op elkaar. Maar dat is niet per se voor de inhoudelijke voortgang, die boek je toch vooral binnen je gemeente. Ook doen we best veel met participatie, zeker bij het stationsgebied omdat dat toch wel een gebied is dat voor heel veel mensen belangrijk is binnen de stad en in de regio. Maar om eerlijk te zijn vind ik het zelfs soms best lastig om echt een actieve rol van

bewoners en omwonenden te verwachten. Planvorming is toch iets waar mensen echt voor hebben gestuurd maar ook waar veel mensen iets van vinden. En daar dan een beetje een soort invloed op kunnen uitoefenen op bepaalde dingen is heel erg lastig in de meeste stadia. Als je wat verder bent en je hebt de principes heel duidelijk opgeschreven, dan kan je op een gegeven moment ook na gaan denken over wat nog leuke dingen zijn om met de buurt te gaan realiseren, als daar ruimte in is.

I: Dus in de beginfase is het eigenlijk niet mogelijk om mensen echt goed te betrekken?

G3: Nee, nou ja, het zou wel kunnen hoor. Maar dat heeft er ook gewoon ermee te maken met hoe je het inricht binnen je organisatie. Als je een programma wonen hebt, en leef kwaliteit, en energie, en economische zaken dan valt spelen of een kindvriendelijke omgeving onder geen van die dingen denk ik. Tenminste, zo wordt het niet geïnterpreteerd. En we moeten al best veel integraal werken dus op een gegeven moment focus je ook wel op de dingen die moeten en misschien wat minder op nog dingen die leuk zijn om erbij te doen. Denk dat als je het belang van het kind voor op gaat stellen het wel zo neergezet zou worden. Wel een onorthodoxe manier van ruimtelijke ontwikkeling, denk ik.

I: Dus eigenlijk worden kinderen en jongeren ook niet echt betrokken bij besluitvormingsprocessen?

G3: Over het algemeen niet, nee. Wij zijn er wel over aan het nadenken hoe we ervoor zorgen dat je mensen er goed bij betreft. Want we doen het wel heel veel hoor, participeren. Maar uiteindelijk komt het ook wel neer op informeren. En je mag wel meepraten en je mening geven, maar of er echt iets mee gebeurt? Nou ja, er gebeurt wel iets mee. Alleen dan besluiten we dat het nu niet het moment is, of dan besluiten we dat het niet is in lijn met wat wij vanuit het beleid hebben bedacht. En soms, in weinig gevallen, kan het wel voorkomen dat er echt een goed idee uit voortkomt wat we incorporeren. Het is dus helemaal niet zo dat we dat zomaar wegwimpelen. Alleen, ja, echte nieuwe dingen komen er gewoon niet heel vaak uit. Dat ligt ook heel erg aan het project hoor. De Parkweg bijvoorbeeld gaat vergroend worden en de weg krijgt een andere inrichting. Dat is eendimensionaal waarbij je eigenlijk alleen met de openbare ruimte bezig gaat. En openbare ruimte leent zich er wel goed voor om in samenspraak met bewoners te doen.

I: Hoe worden de mensen dan betrokken?

G3: enquêtes zouden kunnen, dat heb ik wel eens gedaan. Of gewoon een rondje door de wijk lopen. Op zo'n schaal is het dan wel. De meeste projecten lenen zich daar niet heel erg voor om dat soort dingen te gaan doen. Feel-good projecten zoals heggen knippen bij de Parkweg vinden wij ook wel fijn, want dan betrekken we de buurt ook op de plekken en bij de dingen waar dat het meeste effectief en handig is. Maar ook in zulke processen wordt niet heel erg nagedacht over het kind. Kinderen kunnen natuurlijk best lastig voor hun belangen opkomen ofzo. Dat zullen andere mensen echt voor hen moeten doen.

I: Klopt. Worden hun behoeften en wensen dan ook niet meegenomen?

G3: ik denk niet impliciet. Niet van, oh ja, we moeten het ook inrichten op basis van principes voor het kind. Maar tegelijkertijd gaat het wel mee in een bepaalde soort flow met hoe we in Nederland over ruimtelijke ordening nadenken en hoe je toch probeert om dat, zeker in Groningen, op een zo laag mogelijk schaal niveau te houden. Dus er is wel focus op fietser en voetganger, wat kinderen natuurlijk ook zijn. En ook dan hebben volwassenen niet per se dat ze het voor hun kinderen doen. We hebben nu ook wel heel leuk de huidige bewoners betrokken, maar hoe zorgen we ervoor dat we toekomstige bewoners of studenten een beetje betrekken. Want die komen vaak gewoon niet. Dus we zijn er ook wel mee bezig hoe je toch zorgt voor een gemêleerd publiek en niet alleen maar gepensioneerden eigenlijk, want dat is vaak toch wel een beetje waar het op neerkomt en die hebben gewoon andere prioriteiten. Die zijn ook niet zo bezig met hoe het er de komende 50, 60 jaar uit moet zien. Dus expliciet denk ik echt wel dat we er veel mee doen. Dat heeft ook gewoon met het autoluwe te maken. Dat is een ontwikkeling die ervoor zorgt dat de openbare ruimte echt een plek wordt om te verblijven. Ik denk wel dat Groningen daar heel goed in is, in echt een goede kwaliteit stad en openbare ruimte afleveren.

Het is ook wel heel erg Nederlands om daar echt heel goed over na te denken vind ik. Er zijn heel veel stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten met wie wij contact hebben omdat ze opdrachten voor ons doen. Ze komen heel vaak uit het buitenland en dan zeggen ze eigenlijk altijd dat er hier op de meest progressieve manier over wordt nagedacht, ook door overheden. Je kan nog zo'n hip en progressief bureau hebben, in bepaalde landen komt het er gewoon niet doorheen, of heel moeizaam. Terwijl veel van die stedenbouwkundigen natuurlijk al heel erg een soort consensus hebben op grote lijnen van hoe een ideale stad eruit moet zien. En dat vinden ze in Nederland vaak wel een goed voorbeeld van.

I: Een mooi compliment.

G3: Ja, zeker.

I: Gaan we kijken naar de uitdagingen. Zijn er veel voorkomende uitdagingen waar je mee te maken krijgt als je de vertaalslag moet maken van beleid naar implementatie?

G3: Ja, die zijn er zeker wel. Hoe meer stakeholders er zijn, hoe moeilijker het wordt eigenlijk. En dat is vaak wel een beetje het probleem, denk ik in Nederland. Dat de overlegcultuur en het samen eruit komen ook wel betekent dat dingen best traag gaan. Waar dat in Amerika of misschien ook wel gewoon niet-westerse landen toch wel heel makkelijk verandering oplevert. Niet dat het daar dan altijd goed gaat of zo. Ik durf wel te zeggen dat op zich de kwaliteit hier wel hoger is dan in veel van dat soort landen.

I: dus ondanks dat het een uitdaging is, wordt het succes niet beïnvloed?

G3: Het gaat moeizaam, maar uiteindelijk rolt het er over het algemeen wel succesvol uit. Maar ja, dat houdt ook wel gewoon in dat het meer geld kost dan het zou moeten kosten, dus het is maar wat je als succesvol ziet. Voor grote projecten zijn meer mensen nodig die er wat van moeten vinden en worden eigenlijk de kleinste inhoudelijke vraagstukken al heel groot gemaakt. Dat is ook wel binnen de gemeente, want die is vrij groot en gefragmenteerd en moet het weer langs allemaal verschillende afdelingen. Als ik

dan de vergelijking trek met haren, waar dan toch gewoon minder aandacht is binnen de organisatie, dan we werkt dat eigenlijk best goed. Want dan heb je gewoon je projectteam en die kunnen gewoon veel meer bepalen eigenlijk hoe het eruit gaat zien. Dat hoeft niet via Jan en alleman. En dat is allemaal gewoon wat makkelijker te behappen voor mensen die het coördineren.

Mijn werk als projectmanager vind ik niet moeilijker dan de projectsecretaris taken die ik doe voor stationsgebied Groningen. Dat is juist veel moeilijker en uitdagender eigenlijk. Maar bij elk project moet je afwegingen maken en de voorkeur ligt altijd ergens anders, En het lukt nou eenmaal niet altijd om alle wensen en eisen erin te krijgen. Daar heb je het dan over via een heel sociaal overlegspel.

I: Zijn er ook regelgevingen die de mogelijkheid om iets te implementeren beïnvloed?

G3: We zijn nu veel bezig met de Omgevingswet en daar moeten we dan een planologische procedure voor voeren, wat vroeger een bestemmingsplan was. Wat we vaak zien is dat men zelf ook nog niet zo goed weet wat allemaal wel en niet kan. Er zit dus veel onzekerheid in de mogelijkheden. En als projectmanager ben je iets opportunistischer dus dan denk je van, de Omgevingswet biedt heel veel keuzemogelijkheden en geeft je eigenlijk meer vrijheid dan hoe het vroeger was. Dat is aan de ene kant wel makkelijk, maar dat is voor heel veel planologen ook wel weer heel moeilijk. Want die zijn uiteindelijk toch een soort juristen die zekerheid willen inbouwen in de procedures die ze gaan volgen. En daaraan zijn natuurlijk veel regels vastgebonden, planologisch gezien. Die kunnen je in principe best beperken, maar die regels zijn er over het algemeen met een reden. Het enige probleem is dan eigenlijk dat je er rekening mee moet houden. Het wordt pas echt moeilijk als mensen de implicaties van die regels niet zo goed weten en er onduidelijkheid is over wat nou wel en niet kan en zo. En dat moet zich dan een beetje gaan stollen door allerlei rechtszaken waar dan uitspraken over gedaan moeten worden, van wat wel en niet mogelijk is binnen die regels. Verder hebben wij nog allerlei beleidsprogramma's waarin allerlei geboden en regels staan die wij ook dienen op te volgen. Dat zijn meer een beetje softe regels vaak waar we wel aan dienen te voldoen maar waar je ook wel wat flexibeler in kan zijn.

I: En als je kijkt naar de verschillende belangen van stakeholders. Wat zijn daarin de grootste uitdagingen?

G3: Nou, om er een soort integrale lijn in te behouden en ervoor te zorgen dat als een bepaalde stakeholder met zijn verkeerde been uit bed is gestapt, dat dat niet impact heeft op wat wel en niet kan en mag. Je moet dus ook wel goed kijken wat nou echt in hun belang is en wat niet. En over het algemeen gaat dat wel goed hoor, alleen soms is het wel moeilijk om alle belangen daarin te dienen en om ervoor te zorgen dat het duidelijk is wie nou echt het belangrijkste belang heeft.

I: Hoe ga je daar dan mee om?

G3: Ja, je doet eigenlijk aan omgevingsmanagement. Voor een praktische project als het Emma Viaduct die er een jaar uit gaat zijn er best wel wat partijen die dat belangrijk vinden. Denk bijvoorbeeld aan de veiligheidsregio van Groningen, ziekenhuizen met aanrijroutes, de provincie, waterschap. Het is ook een belangrijke weg voor de stad Groningen dus de provincie vindt er ook wat van. Denk aan omwonenden.

Dat zijn allerlei partijen met wie je dan gesprekken gaat voeren over wat we van plan zijn en de met de vraag of ze de plannen eens willen bestuderen. Dan komt er na drie of vier weken weer een overleg en dan gaan we even kijken of er harde eis zijn waar we aan moeten voldoen. Sommige zullen harde eisen hebben en sommigen zullen weinig eisen. Die zullen ook op een bepaalde manier worden ingeschaald worden als een stakeholder die we alleen maar op de hoogte dienen te houden. En andere hebben ook echt een plek aan tafel nodig, bijna op het vlak dat ze meedenken over ontwerpkeuzes en dergelijke. Dus dat bepaal je dan hoe belangrijk ze zijn en wat het eisenpakket is. Daarop implementeer je dan ook weer een reactie over hoe wij over die eisen denken en wat we wel en niet kunnen meenemen. Je gaat er eigenlijk net zo mee om als participatie.

I: ik kan me voorstellen dat het project daardoor wel langzamer gaat.

G3: Ja. Het is een traject dat eigenlijk een beetje buiten het ontwerpen zelf valt. Dus het zijn wel andere mensen die zich daarmee bezighouden.

I: Zijn er ook budgettaire beperkingen en hoe maak je een afweging daarin?

G3: Kijk, wat er vaak gebeurd is, eerst ben je met het stedenbouwkundige ontwerpproces bezig, dan denken we nog even wat minder over geld na, al moeten we natuurlijk wel een bepaalde inschatting geven van hoeveel het kost. Die orde van schaal weet je dan al. Dus dan ga je ontwerpen en op een gegeven moment ramen en berekenen hoeveel het project gaat kosten. En zodra je weet of het wel of niet binnen budget valt dan moeten er keuzes gemaakt worden. En over het algemeen wordt dat op veel verschillende vlakken gedaan. Dus je kan bijvoorbeeld materiaalkeuzes doen of goedkopere bouwmaterialen gebruiken.

I: Even voor mijn beeldvorming. Geef je aan, dit is hoeveel het ongeveer gaat kosten? Of wordt er van bovenaf gezegd, dit is het budget dat we hebben en daar moet het in passen?

G3: Ja, het kan allebei. Het is vaak ook wel zo dat een bepaald project nog niet zo duidelijk is uitgewerkt dat je überhaupt weet wat je in dat project gaat maken. Dus dan krijg je een opdracht van zoek uit wat we überhaupt willen en dan kan je op een gegeven moment pas na gaan denken over geld. Dus dat is wat later. Het is ook een proces dat er een beetje naast loopt, ook omdat je in potentie allerlei subsidiestromen wel kan benutten. Maar er zijn verschillende knoppen om aan te draaien, zoals men dat soms noemt. En dat kan in eenvoudigere techniek zitten, of terug schalen van bepaalde ambities dus bijvoorbeeld het maken van minder grote gebouwen of het inleveren op duurzaamheidsambities. Er is best wel veel mogelijk en dat is ook heel erg projectafhankelijk denk ik.

I: Als je bijvoorbeeld kijkt naar urbanisatie en de grotere druk op openbare ruimtes, hoe gaat de gemeente daar mee om?

Ik denk als je het even heel erg uitzoomt dat er heel duidelijk wordt gekozen om zoveel mogelijk te verdichten binnen steden. Dat betekent dat het inwonertal gaat groeien zonder dat je heel erg uitbreidt qua oppervlakte. En dat je ook nog steeds met dezelfde binnenstad in Groningen moet doen, of je nou

200.000 of 300.000 inwoners hebt. Wat wel vaak een probleem is, is dat we zien dat we her en der projectjes doen van rond de 20-50 woningen doen. Maar zorgen we er dan ook voor dat er genoeg scholen en huisartsen zijn en dat daar genoeg ruimte is voor de andere voorzieningen die bij die woningen komen kijken, maar er niet aan gerelateerd zijn. In de grote projecten gebeurt dat wel maar in de kleine projecten gebeurt het niet, en als je al dat allemaal bij elkaar optelt dan wordt het toch best veel, dus daar zouden we op een groter schaal niveau wel stappen in kunnen maken binnen de gemeente. Wij hebben ook allebei planologie gestudeerd, maar de planologen die momenteel bij de gemeenten werken zijn helemaal niet gewend om op de manier naar een stad te kijken zoals wij dat geleerd hebben binnen de studie. Zij zijn gewoon met bestemmingsplannen en omgevingsplannen bezig en kijken veel meer op de vierkante centimeter naar herbestemmingen aan het kijken en minder op de grote vraagstukken. De context nemen zij minder mee. Over grote vraagstukken zijn het vooral directeuren die erover besluiten en er mee bezig zijn in plaats van dat het iets meer in de organisatie ingebed is. En dat heeft ook wel met de integraliteit te maken, want veel van die dingen die ik noem, van scholen en medische voorzieningen en zo, die zitten helemaal niet bij stadsontwikkeling in de portefeuille. Dat is veel meer bij maatschappelijke ontwikkeling. Het is ook maar net waar je focust ligt, dus als Gemeente Groningen daar geen focus op heeft dan is het niet erg. Er zijn ook altijd redenen om het zo onder te verdelen, dat is heus niet willekeurig uitgekozen. Alleen perfect kunnen dat soort dingen moeilijk geregeld worden.

I: Als je kijkt naar kennis en vaardigheden van gemeente-medewerkers, welke manieren zijn er om dat up-to-date te houden? Is er ook een mogelijkheid om bijvoorbeeld kennis over kindvriendelijke ontwerpprincipes te verbeteren of bij te spijkeren?

G3: Nou, ik denk wel dat dat zou kunnen, ja.

I: Maar bij jou niet bekend?

G3: Nee, bij mij niet bekend. Maar ik ben ook geen ontwerper. Dus het zou kunnen dat zij daar wel degelijk mee bezig zijn, alleen zie ik dat iets minder. Er worden wel sessies georganiseerd maar dat gaat nooit specifiek over onderwerpen zoals kindvriendelijk beleid, dat is meer in algemene zin.

I: Zijn er nog andere strategieën die de gemeente gebruikt om het bewustzijn over bepaalde beleidsambities te vergroten? Niet alleen bij zijn medewerkers, maar ook bij inwoners?

G3: Als er belangrijke beleidsprogramma's naar buiten worden gebracht dan wordt het ook wel besproken in de gemeenteraad. Al die stukken zijn openbaar. Er worden ook persconferenties over gegeven en belangrijke dingen komen ook wel in het Dagblad van het Noorden en de gezinsbode. We organiseren ook thema sessies, als een soort van participatie.

I: zijn er dan ook feedbackmechanismes beschikbaar om input te verzamelen van inwoners?

G3: Ongetwijfeld. We hebben wel een soort website waar je feedback op kan achter laten. Ik vind dat je bij dat soort dingen wel vaak best veel moeite moet doen om bewoners te bereiken, je krijgt er best weinig

uit voor dat soort dingen. Het kan wel, maar dan moet het echt een soort hoofdonderdeel zijn van het project als je al die mensen wilt bereiken en wil mee laten denken. En je hele project verandert er eigenlijk ook van omdat je ervoor zorgt dat mensen over dingen gaan praten waar ze eigenlijk weinig verstand van hebben. En dat hoeft niet erg te zijn, maar betekent wel wat qua inzet in hoe je ze meeneemt en ervoor zorgt dat zij op de juiste manier zijn aangehaakt en zo. Het is niet dat ik er hele slechte ervaringen mee heb, maar ik vind gewoon dat mensen geïnformeerd kunnen worden en kunnen meedenken, maar niet altijd moeten kunnen meebepalen bij complexe projecten. Dat is gewoon te moeilijk en er zijn allerlei professionals met heel veel verstand van zaken fulltime met zoiets bezig. En dan is dat nog zo'n factor waarbij je kan doen alsof ze allemaal heel veel invloed hebben maar dat moet je eigenlijk niet doen, want dat komt gewoon als een boemerang terug.

I: Hoe worden de feedback of resultaten van zulke evaluaties dan gebruikt?

G3: Als ik het even op mijn eigen project betrek, dan wordt er vaak een verslag gemaakt van bijvoorbeeld een inloopavond. En vaak hebben we ook vraagformulieren die ingevuld kunnen worden. Je kan ook post-its plakken op ontwerpen, dus er zijn verschillende vormen mogelijk. Maar in ieder geval, deze manier van informatieverzameling zetten we in een schema en dan gaan we er gewoon mee aan de slag. Gewoon kijken van wat doen we hiermee, is dit iets dat we al doen of is dit iets dat we niet doen, maar we wel graag zouden willen doen? Of is het iets dat we niet doen en ook niet willen doen eigenlijk? Dat is een beetje de manier waarop we dat dan verwerken. En daar hoort ook een terugkoppeling bij naar de mensen die daarbij waren.

I: Dus dat gebeurt wel?

G3: Ja, in principe wel. Als je zegt dat je dat doet, dan moet je dat wel doen. Maar dat wordt niet altijd zo impliciet gemaakt. Bij een inloop hoeft niemand zich aan te melden en weet je soms ook niet wie er aanwezig zijn. En als iemand wat vraagt of zegt hoeft dat ook niet altijd te gebeuren. Soms zie ik in een oogopslag iets willekeurig waar niks mee hoeft te gebeuren omdat het weinig te maken heeft met wat wij hier aan het doen zijn.

I: Als je kijkt naar succes of voortgang van plannen binnen de gemeente, wordt dat ook gemeten of geëvalueerd? Dus met meetwaardes of indicatoren?

G3: Nee, weinig. Het is wel de bedoeling, maar er wordt niet heel erg duidelijk op gestuurd vanaf boven. Dus het is heel erg aan de projectmanagers of ze heel erg gaan evalueren en dergelijke. Dat is wel een zwak punt, vind ik eigenlijk.

I: is het ambitieweb bij jou dan ook bekend?

G3: Dat is wel bekend, ja. Dat doe je meer aan de voorkant. Dat je gewoon aangeeft van dit is wat we doen en hier willen we op inzetten. Dat kan wel handig zijn om ervoor te zorgen dat je later ook iets hebt om te laten zien, dit vonden we toen belangrijk. Of wat we nu voorstellen, dat past daar eigenlijk helemaal niet zo goed in.

I: maar het ambitieweb gebruik jij eigenlijk niet.

G3: Nee. Dat heeft ook meer te maken met het feit dat projecten in verschillende fases verschillende projectmanagers kunnen hebben. En die projectmanagers hebben vaak een andere manier van inrichten misschien, daar biedt de gemeente ook wel veel vrijheid in om het gewoon op je eigen manier te doen. Dat heeft voordelen, maar ook nadelen.

I: Kan het dan ook zijn dat de ruimte heel anders wordt ingericht alleen omdat er een andere projectleider is?

G3: Ja, zeker. Je bent vrij afhankelijk van de mensen hoeveel voortgang er geboekt kan worden, en dat is zeker bij de gemeente zo. Dat is sowieso zo bij alle organisaties die project gerelateerd werken, omdat het gewoon best wel veel vrijheid geeft. De gemeente luistert in die zin veel meer ook naar wat er speelt binnen de omgeving en wat daarin nodig is. Die is daarin ook beïnvloedbaar

I: Vind je die ruimte die projectleiders hebben dan iets positiefs? Dat ze er zelf een draai aan kunnen geven?

G3: Nou ja, het heeft voordelen, maar ook nadelen, denk ik. Ik vind het zelf wel lekker werken. Maar het betekent ook wel dat je echt wel tegen verandering moet kunnen en ook moet weten dat je controle probeert uit te oefenen op iets dat bijna geen controle over te krijgen is. Dingen veranderen gewoon heel snel en daar dien je wel op in te spelen.

I: Oké, laatste vraag. Gebaseerd op je eigen ervaringen, welke mogelijkheid zie je om de ruimte en kwaliteit van kinderen te verbeteren in de stad?

G3: Nou, je hebt echt mijn ogen geopend wat betreft inrichten voor kinderen en dergelijke. Wat er allemaal wel niet mogelijk is. We hebben het er eigenlijk nooit over namelijk, en dat wel doen zou al een hele belangrijke stap zijn. Verder vind ik Groningen een hele chaotische stad qua fietsverkeer. Het lijkt me lastig om je kind hier in de binnenstad maar gewoon naar school te laten fietsen. Zelf ben ik in Utrecht opgegroeid en dat was best makkelijk eigenlijk, in ieder geval niet zo chaotisch. Daar zou ik wel wat aan doen dan.